

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Герої в особах

Дмитро МАХОВ:
«Я з дитинства мріяв стати військовим...»

▶ СТОР. 4

Офіційно

Закони України

▶ СТОР. 15–19

Резонанс

Російський солдате, кидай рушницю, іди додому!

▶ СТОР. 9

№ 87 (6091) **СЕРЕДА, 20 ТРАВНЯ 2015 РОКУ** **WWW.GOLOS.COM.UA**

У НОМЕР:

Відстрочки для створення зони вільної торгівлі не буде

Днями у Брюсселі завершився черговий раунд консультацій між Україною, Росією та ЄС стосовно створення зони вільної торгівлі, що передбачено Угодою про асоціацію. Прикметно, що під час цих перемовин мова вже не йшла про відтермінування дати створення ЗВТ (1 січня 2016 року), на чому раніше наполягала Москва. «Ми це питання не ставили», — підтвердив представник РФ — міністр економічного розвитку Олексій Улюкаєв. Натомість у спільній заяві сторони визначили три пріоритетні напрями, над якими працюватимуть найближчим часом, щоб мінімізувати втрати для бізнесу. А саме — митне співробітництво, технічні бар’єри в торгівлі та питання санітарного та фітосанітарного характеру.

Позичальники голодують за реструктуризацію валютних кредитів

Учора зранку під стінами парламенту, де тривало пленарне засідання, зібралися пікетувальники — валютні позичальники із пов’язками на лобі «Я голодую за законопроект №1558-1». Цей законопроект, який ухвалено парламентом за основу в першому читанні, передбачає реструктуризацію валютних кредитів і переведення їх у гривневі. Пікетувальники виставили опудало, яке символізує очільницю НБУ, із написом «Корупція». Коли верстався номер, **Комітет з питань фінансової політики і банківської діяльності Верховної Ради України** на своєму засіданні мав розглядати законопроекти про страхування та реструктуризацію валютних кредитів, у тому числі й проект закону про реструктуризацію зобов’язань за кредитами в іноземній валюті (№1558-1).

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ «БАНКІВ ТА ВКЛАДІВ» ЧИТАЙТЕ НА 19-Й СТОР.

Обранцям–прогульникам оголошено війну

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 19 травня

На початку пленарного засідання Голова Верховної Ради України Володимир Гройсман поінформував, що віднині на офіційному сайті парламенту iportal.rada.gov.ua оприлюднюватимуть статистику відвідувань народними депутатами пленарних засідань парламенту та їхньої участі в голосуванні. У такий спосіб визначатиметься ТОП 25 найкращих результатів і 25 найгірших — хто з обранців справно відвідує засідання парламенту, а хто є прогульником.

Юрій Луценко і Рефат Чубаров.

Віктор Пинзеник.

Глава парламенту ще раз звернувся до ЗМІ — аналізувати відвідуваність депутатів і розпочати широку кампанію «Стоп прогульники!». Водночас Голова Верховної Ради попросив депутатів відповідально ставитися до своїх обов’язків. До того ж В. Гройсман уточнив, що електронна система «Рада» фіксуватиме, якщо картка вставлена, але депутат не голосує. І тоді він все одно матиме шанси потрапити в антирейтинги.

Верховна Рада прийняла за основу в першому читанні проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розбудови інституційної спроможності Національного банку України, внесений Президентом як невідкладний (№2742).

▶ СТОР. 2

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.
Більше фото тут — www.golos.com.ua

ПОДІЇ

Вікна у комунальних закладах замінять на енергозберігаючі

Запорізька обласна рада виділила 21 мільйон гривень на заміну вікон склопакетами. До 20 серпня планується завершити монтаж усіх конструкцій одразу в 46 комунальних закладах області.

Вимоги до підрядників жорсткі, якість роботи перевірятиме мобільна лабораторія з енергетичного аудиту, створена в рамках проекту ЄС-ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду». Варто додати, що на проекти енергозбереження в області централізовано виділяють таку значну суму чи не вперше.

До речі, з березня на Запоріжжі стартувала вже третя фаза згаданого міжнародного проекту. Упродовж 2015—2018 років має бути витрачено понад 14 мільйонів гривень. Крім того, в рамках згаданого проекту ЄС-ПРООН розв’язують і проблеми з водогонами, каналізаційними системами і економним освітленням сільських вулиць, **доповідає наш власкор Леонід СОСНИЦЬКИЙ.**

Зводять фортифікаційні об’єкти

На Луганщині вздовж лінії розмежування продовжують будувати фортифікаційні споруди. Вони відповідають стандартам НАТО. Кошти на будівництво виділяються з резервного фонду Кабінету Міністрів, а Генеральний штаб ЗС України розподіляє їх серед підрядників, якими є обласні адміністрації. Поставлено амбіційне завдання побудувати їх у коротких термін, але є безліч формальних перепон, на подолання яких потрібно багато часу. ▶ СТОР. 10

КОРОТКО

■ Доходи на суму понад мільйон гривень задекларували у Вінницькій області 44 особи. Це найбільша для регіону кількість за всі роки оприлюднення зароблених грошей, **дізнався наш власкор Віктор СКРИПНИК.**

■ Упродовж січня-квітня фахівці Держфінінспекції Рівненщини забезпечили усунення порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів на майже 2,4 мільйона гривень, **довідалася наша власкор Олександра ЮРКОВА.**

■ Начальник управління охорони здоров’я Миколаївської ОДА Маргарита Капуста **повідомила нашому кореспонденту Ірині НЕЖИГАЙ,** що в Миколаївській і Херсонській областях запрацює пілотний проект страхової медицини.

«Укртрансгаз» розраховує до червня закачати до сховищ 10 млрд. куб. м газу *(РБУ-Україна)*

Обранцям–прогульникам оголошено війну

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 19 травня

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Перший заступник Голови НБУ Олександр Писарук, представляючи законопроект, зауважив, що цей документ не встановлює додаткові повноваження для Нацбанку, а збільшує його незалежність. Передбачається також збільшення впливу та повноважень Ради НБУ в частині контролю та аудиту за діяльністю регулятора і перетворення правління НБУ в більш колегіальний орган. О. Писарук переконував, що в законі закладена розбудова НБУ за європейськими взірцями — на кшталт центробанків розвинутих країн Західної Європи. Доповідач від профільного комітету Іван Фурсін нагадав, що ухвалення законопроекту також є зобов'язанням України перед МВФ.

Чимало застережень висловили депутати і під час обговорення. Зокрема, Сергій Соболєв (фракція «Батьківщина») висловив думку про неприпустимість встановлення у законі розмірів зарплати працівникам НБУ та створення при НБУ резервного фонду — адже ці функції мають виконуватися державою, а не Нацбанком. Натомість Руслан Демчак (фракція БПП) зауважив, що закон поліпшує багато позицій — зокрема, зменшується кількість керівництва та правління НБУ, окрім того, ухвалення цього закону сприятиме отриманню чергового траншу МВФ. Олег Лаврик («Самопоміч») звернув увагу на те, що члени ради НБУ не нестимуть відповідальність за свої дії чи бездіяльність, однак позови проти керівництва НБУ вважатимуться позовами проти самого Нацбанку. Наталія Кацер-Бучковська («Народний фронт») зазначила, що викликають питання процедури розподілу прибутку НБУ. Фракція Радикальної партії вирішила взагалі не голосувати за законопроект. Лідер фракції Олег Ляшко заявив, що в законопроекті прибирається норма про підзвітність НБУ Верховній Раді, натомість йдеться лише про «взаємодію», скасовує норми про відповідальність Голови НБУ, а відповідальність стає колективною. Олег Ляшко вчергове звернувся до Президента України з проханням внести до Верховної Ради подання про звільнення Валерії Гонтаревої з посади Голови НБУ. Зрештою, за ухвалення законопроекту за основу в першому читанні з другої спроби проголосував 231 депутат.

Новації законопроекту №2742:

— заборонити НБУ перераховувати до держбюджету України суму частини прибутку до розподілу більшу, ніж визначено в річній фінансовій звітності;

— зменшити із семи до чотирьох кількість членів Ради НБУ, які призначаються Президентом та обираються Верховною Радою України, а загалом кількісний склад Ради НБУ з 14 до 8 осіб;

— збільшити кількість засідань Ради НБУ з одного на квартал до десяти на рік;

— створення у межах Ради НБУ Аудиторського комітету;

— зменшити з 11 до 6 осіб кількісний склад Правління НБУ;

— конкретизувати структуру НБУ, види операцій, а також механізми взаємовідносин НБУ з Президентом, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України.

Олексій Маловацький та Ірина Мамонтова.

Юрій Терентьєв та Ігор Білоус.

Верховна Рада також ухвалила за основу проекти законів «Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України (щодо особливостей оподаткування операцій з ввезення на митну територію України та постачання на митній території України деревообробного обладнання для відродження промислового виробництва)», про внесення змін до Закону України «Про карантин рослин» (щодо зменшення адміністративного навантаження).

На початку пленарного засідання склав присягу народного депутата України Андрій Немировський (обраний за виборчим списком «Самопомочі»). А депутат Валерій Куліч припинив депутатські повноваження у зв'язку з призначенням на посаду голови Чернігівської ОДА.

Під час перерви в кулуарах парламенту відбулося таємне голосування за обрання членів Вищої ради юстиції. До бюлетенів було внесено дві кандидатури — юриста Олексія Маловацького та судді Ірини Мамонтової. Ці кандидати були рекомендовані фракціями «Блоку Петра Порошенка» та «Народного фронту». Третю кандидатуру до ВРЮ за парламентською квотою було вирішено обрати пізніше — після узгодження коаліцією кандидатур від фракцій «Батьківщина» та «Самопоміч».

У результаті таємного голосування обидва кандидати — Олексій Маловацький (269 «за») та Ірина Мамонтова (261 «за») — були обрані на посади членів Вищої ради юстиції. Новопризначені члени ВРЮ присягли на вірність українському народу.

Парламент також проголосував за подання Прем'єр-міністра України про призначення Головою Фонду державного майна Ігоря Білоуса (258 «за») та Юрія Терентьєва на посаду Голови Антимонопольного комітету (266 «за»).

Глава парламенту наголосив, що перед новообраними посадовцями стоїть дуже багато завдань, які потрібно вирішувати.

* * *

На вечірньому пленарному засіданні народні депутати ухвалили в цілому два урядові першочергові законопроекти — про особливості здійснення правочинів із державним боргом (№2898) та про внесення змін до Бюджетного кодексу України (№2899).

Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк, представляючи проекти законів, закликав зарубіжних приватних кредиторів вчинити реальні кроки для допомоги українському народові, щоб зупинити російську агресію та стати європейською державою з європейським стилем життя, і реструктуризувати частину зовнішніх зобов'язань України. За словами А. Яценюка, у поточному році в державному бюджеті на виплату державного боргу має бути спрямовано 90 мільярдів гривень — рівно стільки, скільки виділено на національну безпеку та оборону. І більшість цих боргів — це борги попереднього уряду.

За минулий рік, за словами прем'єра, зовнішній борг України зменшився на 3 мільярди доларів — із 72 мільярдів доларів до 70 мільярдів.

«Ми не можемо жити за формулою — брати нові кредити, щоб погашати старі кредити. Ця формула повинна завершитися, — заявив Яценюк. — З кишень українців ми платити ці борги більше не можемо».

Український уряд розраховує, що вдасться реструктуризувати борги на суму в майже 15 мільярдів доларів США. У законопроектах передбачається надати право Кабінетові Міністрів на введення мораторію на зовнішні виплати України за борговими зобов'язаннями перед виключно приватними кредиторами за переліком зобов'язань, які вказано у додатку до законопроекту.

Прем'єр пообіцяв, що зекономлені гроші стануть ресурсом для індексації доходів населення.

«Поможіть не словом, а поможіть доларом. А точніше, мільярдами доларів», — закликав зарубіжних кредиторів з парламентської трибуни Арсеній Яценюк.

Анна ШЕВЧЕНКО.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

ІЗ ВИСТУПІВ УПОВНОВАЖЕНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ ФРАКЦІЙ ТА ГРУП

Олег БЕРЕЗЮК, «Самопоміч»:

— Люди не очікують від нас перфектної діяльності й можуть пробачити нам якісь помилки, але не пробачать лукавства і неробства. У Комітеті з питань житлово-комунального господарства створили комісію, яка вивчала якість нарахування тарифів, і дійшли висновку: зроблено це неякісно. Ми звертаємося до уряду і професійного депутатського корпусу — треба вміти визнавати помилки, виправляти їх і будувати довіру людей до влади, а влади — до своїх гілок. Без довіри реформи неможливі. Інше важливе питання — формування Вищої ради юстиції. Чесно — ми не можемо підібрати людей. Три фракції шукають компромісну, професійну і моральну людину, яка б могла працювати в цій галузі. Просимо ставитися до цього терпимо. Ми говорили із кандидатами від коаліції — одна людина нам підходить, а за іншу не можемо віддати голоси.

Віктор БОНДАР, «Відродження»:

— Працюємо вже півроку, але не бачимо системних підходів до роботи Верховної Ради і уряду. Кожен день відбуваються сварки в залі і на телеканалах, а жодні питання із тих, які перед нами ставить суспільство, не вирішуються. Немає нової економічної політики, податкових зрушень. Ми не раз на погоджувальній раді наполягали на внесенні до порядку денного питання Податкового кодексу, щоб дати можливість розвиватися бізнесу і промисловості. Ніхто не чує вимог про те, щоб заслухати звіт уряду про формування тарифів. Багато було балачок про децентралізацію, про зміни в Конституцію, про осінні місцеві вибори... У нас залишилося чотири робочі тижні, щоб все це провести. Вимагаємо поставити на голосування закон про парламентську опозицію, щоб меншість мала реальну можливість впливати на процеси в законодавчому органі. Вимагаємо звіту міністра охорони здоров'я. Хотілося б заслухати іноземців, які нині йдуть із уряду. Що там відбувається?

Олександр ВІЛКУЛ, Опозиційний блок:

— Цього пленарного тижня знову немає жодного законопроекту, який запропонував наш блок. Ми наполягаємо на розгляді питань, які стабілізують економіку, індексують зарплати і пенсії, врегульовують ситуацію на сході. Ці пропозиції ігноруються. Влада залізла в кишені українців, забравши зарплати і пенсії, обвалила банківську систему і національну валюту, збільшила борги зарубіжним кредиторам. Наступний етап — тотальний продаж наших земель. Ми ще в грудні подали законопроект про подовження мораторію. Це питання має вирішуватися виключно на референдумі. На тлі переговорів Нормандської четвірки, вважаємо, парламент має проявити ініціативу в політичному врегулюванні ситуації на сході. Опозиційний блок також звернеться до Конституційного Суду стосовно скасування історичних законів. На перейменування вулиць і міст із бюджету підуть мільярди, а мільйони людей стоятимуть у чергах для зміни документів. Це питання не пріоритетне.

Сергій ПАШИНСЬКИЙ, «Народний фронт»:

— Півроку тому ми створили коаліційний уряд і взяли на себе відповідальність за стан справ у країні. За цей час можемо констатувати перевиконання доходів бюджету до 20 мільярдів гривень. У сесійній залі прийнято величезний пакет законів, які дали змогу стабілізувати фінансову, військову, соціальну ситуацію. Тільки-но уряд Яценюка обклав податками олігархів, з'явився Гордієнко із фейковими обвинуваченнями. Після того, як Аваков заявив про порушення кримінальної справи проти Льовочкіна та Фірташа, з'явилася постанова про його відставку. Я, як голова комітету, зупинив викачування ста тисяч тонн дизельного пального, і мене звинуватили в крадіжці нафтопродуктів у Міноборони. Я подав до суду, і ці люди вибачатимуться. Питання в тому, що політичні аутсайдери реалізовують сценарій знищення нашої держави, який сильно нагадує те, що відбувалося в 2005-му.

Олег ЛЯШКО, Радикальна партія:

— Нинішній парламентський тиждень, переконаний, треба присвятити одній темі — захисту соціальних та майнових економічних прав громадян. Бачимо жахливе зростання цін у магазинах, аптеках, на базарах. Наша фракція наполягає на невідкладному розгляді законопроектів про індексацію зарплат, пенсій, соціальних допомог та інших грошових доходів населення. Я стверджую, що дані про відсутність бюджетних коштів не відповідають дійсності. Перевиконання доходів загального фонду держбюджету за січень-квітень цього року становить 21 мільярд 400 мільйонів гривень. Чимало людей не скористалися своїм правом на субсидії, а на це в бюджеті передбачено 25 мільярдів. Арештовано півтора мільярда доларів на рахунках родини Януковича — треба негайно провести суд і конфіскувати ці кошти. На обслуговування виплати зовнішніх боргів йде 344 мільярди доларів. Закликаю уряд негайно закінчити перемовини із кредиторами і якщо вони не йдуть на реструктуризацію і скасування частини боргів, оголошувати дефолт.

Ольга ЧЕРВАКОВА, «Блок Петра Порошенка»:

— Цього тижня запланована реформа Міністерства внутрішніх справ і наша фракція підтримує законопроекти, які передбачають ці зміни. Але жодна реформа не допоможе, якщо вона прописана на папері, а практика зовсім інша. У нашому МВС залишаються від попередньої влади каральні методи НКВД. Так, обухівським райвідділом міліції порушено кримінальну справу стосовно втручання в приватне життя Варвари Чеботар — дочки одіозного заступника міністра внутрішніх справ. Вона написала заяву на журналістів телеканалу «ZIK» за те, що вони знаходилися біля її будинку, де відбулося, як пам'ятаємо, перешкоджання професійній діяльності і побиття. Журналісти оцінюють це як тиск і спробу залякати за викривальні матеріали, які пролунали в пресі. Прошу міністра внутрішніх справ повідомити, чи порушено справу за фактом побиття журналістів та нападу на них саме за статтею про перешкоджання професійній діяльності.

Юлія ТИМОШЕНКО, «Батьківщина»:

— Хочу подякувати членам робочої групи, яка працювала над з'ясуванням об'єктивності нарахування тарифів. У її звіті є консолідована думка: встановлені ціни, тарифи на енергоносії та комунальні послуги є необґрунтованими і потребують додаткових розрахунків та їх коригування. Водночас з'ясовано: маємо профіцит українського газу для постачання населенню і теплокомуненерго, а відтак тарифи можуть бути мінімум вдвічі меншими. Встановлено також, що нормативи, передбачені на використання тепла і газу в квартирах без лічильників, вдвічі-тричі завищено. Це мега-корупція. Дякую прем'єру, що він дослухався до необхідності індексації зарплат. Це допоможе зняти тягар соціальної несправедливості, який лежить на людях.

Зміни до Конституції важливо ухвалити восени

Щоб «запустити» процес децентралізації і дати чіткий сигнал щодо незворотності змін

На цьому наголосив Голова Верховної Ради України Володимир Гройсман** (на знімку ліворуч) **під час зустрічі зі співдоповідачами Комітету ПАРЄ з питань дотримання обов'язків та зобов'язань державами—членами Ради Європи (Моніторинговий комітет) Майліс Репс та Жан-Клодом Міньйоном** (на знімку праворуч) **у понеділок.

Під час зустрічі В. Гройсман на прохання доповідачів детально поінформував про перебіг конституційного процесу, зокрема щодо основних новел реформи з децентралізації. «Обговорюється базова модель місцевого самоврядування для всієї країни», — підкреслив він, висловивши переконання, що відповідний законопроект щодо внесення змін до Основного Закону буде підтриманий парламентом.

В. Гройсман також повідомив про законодавче забезпечення реформування системи прокуратури та судочинства, а також про роботу над законопроектом щодо місцевих виборів. Голова Верховної Ради у цьому контексті зазначив, що сьогодні було презентовано План законодавчого забезпечення реформ, завдяки якому робота парламенту стосовно імплементації реформ буде систематизована.

Сторони також обговорили питання щодо виконання Мінських угод. В. Гройсман наголосив на важливості продовження міжнародного тиску на Російську Федерацію з метою безумовного виконання нею Мінських домовленостей.

Прес-служба Верховної Ради України.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Більше фото тут — www golos.com.ua

ПРИВІТАННЯ

Викладачам, студентам, аспірантам, випускникам та працівникам Харківського національного медичного університету

Шановні друзі!

Щиро вітаю вас із 210-річчям від дня заснування одного з найдавніших вищих медичних навчальних закладів України!

Народившись на початку позаминулого століття, Харківський медичний гідно пройшов шлях глибинних перетворень, ставши знаним осередком підготовки висококваліфікованих фахівців медичних спеціальностей, напрацювавши вагомі наукові здобутки та перспективи.

Ваш університет здобув високий авторитет завдяки напруженій роботі професорсько-викладацького складу, застосуванню новітніх методів і технологій, широким міжнародним зв'язкам.

Бажаю всім вам успіхів, здоров'я, добра, щастя та миру!

Голова Верховної Ради України Володимир ГРОЙСМАН.

Агресія Кремля є загрозою і викликом усій колективній безпеці

Перший заступник Голови Верховної Ради України Андрій Парубій** (на знімку) **у рамках участі в 61-й весняній сесії Парламентської Асамблеї НАТО в Будапешті зустрівся із заступником Генерального Секретаря НАТО Александром Вершбоу.

Сторони обговорили важливі кроки, які необхідно вжити для протидії агресії з боку Російської Федерації, та шляхи реформування сектора безпеки та оборони України.

На пленарному засіданні ПА НАТО А. Парубій також виступив із доповіддю на тему стратегічної важливості ефективної співпраці Україна—НАТО як для європейської, так і для міжнародної безпеки і миру, особливо в сьогоднішніх умовах боротьби з російською агресією.

Під час виступу Перший заступник Голови Верховної Ради наголосив, що нинішня тісна співпраця України з НАТО відбувається в умовах комплексної російської агресії, анексії та окупації Російської частини нашої території. Це надає особливого значення взаєминам Україна—НАТО, зазначив він. Російська агресія, підкреслив А. Парубій, є загрозою і викликом не тільки нашій державі, а й усій Європі, всій системі колективної безпеки, світовому порядку і базовим принципам міжнародного права.

Він також зазначив, що нам вдалося заручитися підтримкою всіх 28 країн і внести поправки до тексту резолюції щодо розширення НАТО стосовно визнання зміни політики України в частині «поновлення її євроатлантичних прагнень».

«Спочатку в проекті резолюції не було згадки про Україну, але українська делегація протягом трьох днів роботи ПА НАТО доклала максимум зусиль і домоглася того, щоб у резолюцію була включена правка про визнання євроатлантичного прагнення нашої країни. Це один із ключових документів, на якому базує свою діяльність НАТО», — сказав Перший заступник Голови Верховної Ради.

Прес-служба Верховної Ради України.

ОФІЦІЙНО

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про зміну і встановлення меж міста Вінниця і Вінницького району Вінницької області

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Змінити межі міста Вінниця і Вінницького району Вінницької області, збільшивши територію міста на 4448,97 гектара земель, у тому числі за рахунок 158,20 гектара земель, що знаходяться у віданні Агрономічної сільської ради, 425,03 гектара земель - Бохоницької сільської ради, 947,35 гектара земель - Вінницько-Хутірської сільської ради, 495,19 гектара земель - Луко-Мелешківської сільської ради, 332,35 гектара земель - Стадницької сільської ради, 1134,39 гектара земель - Стрижавської селищної ради, 956,46 гектара земель - Якушинецької сільської ради Вінницького району, та затвердити територію міста Вінниця загальною площею 11316,97 гектара, територію Вінницького району загальною площею 91035,54 гектара.

2. Встановити межі міста Вінниця та відповідні межі Вінницького району Вінницької області згідно з додатком.

Голова Верховної Ради України В. ГРОЙСМАН.

м. Київ, 13 травня 2015 року.
№401-VIII.

Новий поштовх для розвитку законодавчої влади

Учора в Верховній Раді відкрилася виставка «Інформаційний ярмарок-2015», на якій презентовано інформаційні ресурси 51 української та міжнародної організації, спрямовані на підвищення ефективності законодавчої роботи парламенту. Захід проводиться за сприяння Програми USAID «РАДА: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво». Виставка триватиме два дні.

«Сьогодні ми бачимо, що до парламенту приходять представники громадського сектору, міжнародних проектів зі своїми ідеями, пропозиціями. Функції, які мають виконувати народні депутати, можуть завдяки цьому отримати нове наповнення та додаткову інформаційну підтримку», — зазначив директор місії Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) в Україні Джед Бартон.

Він переконаний, що завдяки співпраці народних обранців та громадського сектору може бути подолана корупція і стати прозорою робота парламенту.

Сергій МЕЛЬНИК.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Більше фото тут — www golos.com.ua

ДО ПАРЛАМЕНТСЬКИХ СЛУХАНЬ

Маємо створити умови для збереження життя

Сьогодні у Верховній Раді відбудуться слухання «Про Військово-медичну доктрину України».

Ініціатором заходу виступила народний депутат, голова Комітету з питань охорони здоров'я Ольга Богомолець. За її словами, це питання було попередньо розглянуто на слуханнях у комітеті ще в грудні 2014 року. Їх учасники підтримали необхідність розробки та затвердження Військово-медичної доктрини, а також обговорення основних концептуальних положень майбутньої доктрини широким колом громадськості у форматі відповідних парламентських слухань.

«Ця доктрина має визначити основні завдання держави зі створення єдиної системи збереження життя і здоров'я громадян України в умовах надзвичайних ситуацій техногенного, природного, соціально-політичного та воєнного характеру, її учасників та інструменти для підготовки усього населення, установ та організацій країни до спроможності адекватно реагувати на такі ситуації», — зауважила О. Богомолець.

Вона впевнена: проведення парламентських слухань на цю тему сприятиме організації суспільного діалогу та всебічному публічному обговоренню шляхів підвищення обороноздатності держави, залученню громадян України до військової та медичної підготовки, цивільного захисту, цивільної оборони, запобіганню та мінімізації людських втрат, захисту життя та здоров'я цивільних і військових громадян України тощо.

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Проект нового закону «Про освіту»: постійне навчання та визнання неформальної науки

Концептуальні питання проекту базового закону про освіту обговорюватимуть сьогодні під час комітетських слухань у парламенті. «Цей документ має закласти підвалини для освітньої реформи на всіх рівнях, починаючи з дошкільного і завершуючи освітою дорослих, — відзначає голова **Комітету з питань науки і освіти** Лілія Гриневич. — В його основу закладено універсальний принцип «навчання впродовж життя».

Учасники дискусії шукатимуть шляхи вдосконалення правових механізмів реалізації конституційного права громадян на рівний доступ до якісної освіти і створення умов для навчання впродовж життя, висловлять пропозиції щодо нової системи забезпечення високої якості освіти (через модернізацію її змісту, педагогічних технологій та об'єктивного моніторингу результатів освітньої діяльності). Обговорюватимуть також проблеми усунення невідповідності між вимогами ринку праці та системою професійної і вищої освіти та приведення структури освіти у відповідність із міжнародними стандартами.

Згідно з концепцією законопроекту, школа має стати 12-річною. Повна загальна середня освіта передбачатиме три рівні: початкову освіту (тривалістю 5 років), базову середню освіту (4 роки) та профільну середню освіту (3 роки). До того ж початкову освіту можна буде здобути в сім'ї.

Загальноосвітні заклади I і II рівнів (початкова та основна школи) можуть функціонувати або в комплексі, або окремо. Старша школа (заклади середньої освіти III рівня) обов'язково буде відокремлена від початкової й основної.

Відповідно до концепції, навчальні заклади різних форм власності мають отримати рівні права, а нова система освіти включатиме формальне, неформальне (позашкільна та післядипломна освіта, підвищення кваліфікації) та інформальне навчання (для дитини — в родині, для дорослого — на робочому місці, навчання через суспільну діяльність, самоосвіту тощо). Здобута в такий «нестандартний» спосіб кваліфікація може бути підтверджена в системі формальної освіти, яку надають традиційні дошкільні навчальні заклади, школи, професійні навчальні заклади та виші.

Анна ЛУКАНСЬКА.

398,4 млн. грн. отримано вкладниками АБ «ПОРТО–ФРАНКО» за період запровадження тимчасової адміністрації та ліквідації банку, *передає наш власкор Кирило Воронков*. Це 90,4% суми, що підлягає виплаті вкладникам у рамках гарантованої суми відшкодування, *сказано в повідомленні Фонду гарантування вкладів*

У наметовому містечку на полігоні під Миколаєвом, де військовослужбовці берегових частин Військово–Морських Сил ЗС України проходять бойову підготовку, виступили з концертом артисти обласної філармонії, *довідалася наш кореспондент Ірина Нежигай*

Дмитро МАХОВ:«Я з дитинства мріяв стати військовим...»

ГЕРОЇ В ОСОБАХ

У червні 2014 року бійці із 24-ї механізованої бригади імені Данила Галицького ОК «Північ» отримали наказ здійснити марш і надати підкріплення Національній гвардії України під Ямполем, на Донеччині. Дорогою наші військові потрапили під обстріл терористів.

Вісімнадцятирічний солдат Дмитро Махов під час бою отримав вогнепальне поранення в обличчя, однак не покинув своїх товаришів. Стражданючи від болю та кровотечі, військовослужбовець не залишив свій кулемет і прикрив побратимів, бійці змогли зайняти кругову оборону. Рішучі й сміливі дії Дмитра допомогли евакуювати загиблих та поранених і дати відсіч проросійським терористам.

За особисту мужність і героїзм, виявлені в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, солдат Дмитро Махов нагороджений орденом «За мужність» III ступеня. До слова, він — наймолодший військовослужбовець, який брав участь у проведенні антитерористичної операції.

На зустріч хлопець приходить по-військовому: вчасно до хвилини і у формі. На молодому обличчі героя щира усмішка і ледь помітний шрам від поранення.

— Скільки пам'ятаю себе, хотів бути військовим, — розповідає солдат. — У родині не було військових, батько навіть не служив. Тільки дідусь проходив строкову службу, ще в радянські часи.

На фронт я потрапив майже рік тому. Спочатку було нестрашно, бойові дії не надто активні. Але коли почалися «зачистки» і справжні атаки... Я йшов у бій і молився. Цього, думаю, мирні люди не можуть зрозуміти. Нам говорили тримати оборону, і — все. Коли немає наказу, а ворог атакує, то це дуже складна ситуація. Проте кожен хоче жити, тому бороўиться за Україну і своє життя, життя побратимів...

— Чи були випадки, коли військова техніка підводила?

— Я — реаліст, не люблю наговорювати на когось абощо. Усвідомлюю, яка в нас була ситуація із армією раніше, і як тепер ми намагаємося її відбудовувати. Тільки не можу зрозуміти, чому на фронті так багато несправної техніки. Інколи вона підводить, заклинює, а ти на неї розраховуєш... Воєнні дії бувають непередбачувані. Наприклад, у бою терористи знищили нашу БМП. Так сталося, і все тут. А СБУ починає детальне й прискіпливе розслідування, чому та машина згоріла, як все відбувалося, чому не забрали башту. Ну, не забереш її на плечі, аби віднести. 14 тонн, це ж нереально. А наказу «назад» немає. Екіпаж потім дає численні пояснення у письмовому вигляді. Складно пояснювати щось людям, які не були на передовій, не сиділи в тому БМП під час бою. На жаль, інколи немає злагоджених дій різних структур і підрозділів.

— Ваша база була розташована під Лисичанськом. Чи знаєте ви, із кого складалися терористичні загони на цій території?

— Звичайно. Це регулярна армія Російської Федерації. Вони були розташовані від нас ліворуч — російські десантники, там був їхній прапор, також прапор Росії. Вони не приховували, ким є. Посередині були місцеві, а праворуч — «козачки». Коли ми вбили двох, то забрали їхні документи як докази. Вони довго воювали, бо мали псевдонагороди «За защиту Славянска». У терористів зовсім незлагоджене командування. Бойовики вживають знеболювальне, наркотики, вони стають нечутливими до болю і надзвичайно агресивними. У нас такого, звісно, немає. Ми покладаємося на Божу волю і здобутий досвід. До речі, ставлення у терористів до «своїх» вбитих дивне — їх не забирають, а поранених часто просто дострілюють.

Дмитро Махов (праворуч) ***із бойовими побратимами.***

— Як відбувалося ваше нагородження орденом «За мужність»?

— Президент підписав указ, я був дуже вражений. Нагороду вручав командир бригади полковник Олександр Олексійович Павлюк. Наш командир — приємний чоловік, добра і чуйна людина, справжній наставник. Ми його називали Батя. Завжди нас виручав, добивався ротації. Так само про нас піклувався інший командир підполковник Ігор Вікторович Ляшенко, він загинув у червні в Краснолиманському районі Донецької області. Розвідрота тоді потрапила у засідку терористів. Саме ці наставники й мої побратими вплинули на мене... Я став інший, сміливіший. Нагорода, звичайно, — позитивна новина, але мотивація усе ж у самій АТО, в тому, щоб вона закінчилася і настав мир.

— Як ви ставитеся до перемир'я, яке оголошено Мінською угодою?

— Насправді на передовій його майже немає. Просто свого часу менше стали стріляти із артилерії і танків. Терористи це «перемир'я» постійно порушують, ми лише відстрілюємося...

Христина ГОРОБЕЦЬ.

Львівська область.

Фото надане автором.

Правила побудови центральних органів влади, відповідальних за обороноздатність країни, визначають політичні умови та війна

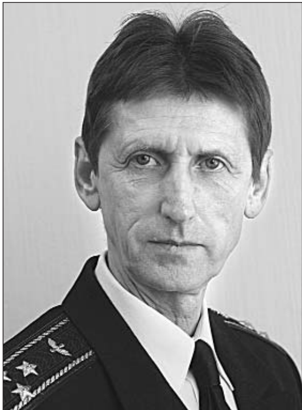
«Немає нічого міцнішого за серце добровольця, який у тяжкий для країни час робить крок уперед»

(герой війни, генерал авіації Джеймс Дуліттл)

«Хотілося б, щоб і у нас започаткувалась така традиція, коли в політику та на керівні посади в країні приходили люди, які готові були б віддати життя за Україну та її землю...»

Політичні умови, в яких нині опинилась Україна, диктують зовсім інші підходи до забезпечення її оборони. Тобто побудови нової системи функціонування всіх «силових» структур в єдиному комплексі, метою якої є збереження України як незалежної держави. У політичних колах дискутується питання щодо вибору системи розбудови оборонної сфери України за зразками інших країн. Пропонуються швейцарський, шведський та зразки інших країн Європи. На мій погляд, ці розмови мають абстрактний характер через те, що люди, котрі висловлюють такі думки, далекі від практики військового будівництва та реалій військових загроз для України. Насправді найближчою аналогією щодо стану зовнішніх загроз може слугувати Ізраїль, який так само перебуває в агресивному оточенні майже з усіх боків. Проте це оточення складається зі слабких за Ізраїль країн, роз'єднаних між собою політичними суперечностями, воєнна діяльність яких щодо Ізраїлю до того ж не узгоджується між ними. Крім того, оборонна сфера Ізраїлю розвинена набагато краще, ніж у цих країнах, і він має потужного союзника в особі США.

На відміну від Ізраїлю Україна оточена зусібіч однією країною: з півдня в теперішніх умовах — це окупований Крим, із заходу — Придністров'я, окупована Росією територія Молдови, зі сходу — нещодавно визнана окупованою нашим парламентом частина території Луганської та Донецької областей, а з півночі — весь кордон Білорусі, теж небезпечний напрямок, бо ми знаємо, що там стоять деякі військові частини Росії, військова міць

Володимир ШЕВЧЕНКО.

якої є третьою у світі (враховуючи Китай). Наша країна не має жодного сильного військового союзника, і за 23 роки існування не спромоглася, маючи такого небезпечного сусіда, отримати такого союзника або вступити до якогось потужного оборонного блоку. Тому розмови про європейську або ізраїльську модель побудови державної безпеки є недоречними. Можна використовувати досвід мобілізаційних заходів, застосування деяких видів озброєння, систему побудови центральних органів влади в сфері оборони та керування силовими структурами країни, але ми повинні побудувати власну систему безпеки та оборони, виходячи з наших власних умов і можливостей, і насамперед економічних.

У найтяжчі часи (1948—1967) в Ізраїлі поєднувалися посади міністра оборони і прем'єр-міністра. Це давало змогу зосередити всі економічні, військові та ідеологічні ресурси в інтересах захисту країни. Кожен чоловік, не кажучи про людей у погонах, і навіть жінки, вміли зі зброєю в руках захищати свою землю. До того ж у разі потреби в найкоротший термін прибували до своїх військових частин, що було б непоганим прикладом для нашої країни. Така мобільна готовність до захисту Вітчизни не тільки забезпечує ефективну військову складову країни, а і є великим виховним фактором для молоді й усього населення загалом, який згуртовує й об'єднує націю.

Очевидно, що за нових умов наша країна не зможе більше утримувати таку шалену кількість людей у погонах із різних «силових» структур, які не здатні воювати, тобто захищати свою Батьківщину. Економіка країни не витримає такого навантаження. Тому реформи МВС та інших «силових» структур мають проходити з урахуванням зовнішніх загроз. Крім того, в країні має бути одна людина, яка б координувала діяльність усіх «силових» структур в інтересах оборони. Тобто віце-прем'єр-міністр і він же — міністр оборони, який буде координувати діяльність усіх «силових» структур, а також сферу оборонної промисловості.

У політичних колах та дискусіях політичних експертів і оглядачів не раз порушувалося питання діяльності оборонної промисловості. І питання не в тому, що там теж присутня корупція, як і в інших сферах діяльності країни. Річ у тім, що в такий тяжкий час, як сьогодні, коли катастрофічно не вистачає озброєння і військової техніки, наші «промисловці» продовжують продавати нові сучасні зразки військової техніки за кордон. А наші воїни воюють зі старими автоматами та гранатами, половина яких не вибухає. У парламенті нещодавно порушували питання про заборону продажу нових танків «Булат» за кордон. Навіть цього року їх продавали і мають наміри продовжувати продавати, як і інше озброєння. Це в той час, коли наші політики їздять по закордону і просять «із простягнутою рукою» озброєння. Чи не дивуємо ми закордонне суспільство такою поведінкою? Чи, може, не спроможні навести лад у власній країні? То хто ж має це робити в Україні?

Оборонна промисловість не повинна існувати сама по собі і чинити те, що їй заманеться, а має працювати, насамперед під керівництвом міністра оборони (він же — віце-прем'єр-міністр), який водночас буде генеральним замовником її продукції для всіх «силових» структур. Із нинішніх часів уся оборонна промисловість країни повинна спрямовувати свою діяльність на першочергове і швидке забезпечення потреб оборони та інших «силових» структур, а потім уже торгувати озброєнням. Поки що, за весь період існування незалежної України, було навпаки. Слід також зазначити, що ще недавно всі ті підприємства, які випускають і ремонтують озброєння, переважно належали до Міністерства оборони. Потім їх вилучили і спрямували їх діяльність не на оборону країни, а на чиїсь «комерційні» інтереси. Це одна із сторінок розвалу оборонної системи країни, яку слід уже давно перегорнути.

Також потрібно організувати єдину систему логістики для всіх «силових» структур України, що не лише полегшить координацію між «силовими» відомствами, а й зменшить можливість корупції в них. Це також полегшить проблему логістики з постачанням до військових частин різного підпорядкування на передовій в умовах ведення бойових дій.

Тому саме об'єднання посад міністра оборони і прем'єр-міністра значною мірою дало змогу Ізраїлю відстояти свою незалежність. За наших умов посада міністра оборони має бути поєднана в мирний час з посадою віце-прем'єр-міністра, а у воєнний — з посадою Першого віце-прем'єр-міністра.

Такі зміни в системі центральних органів влади давно назріли і потребують впровадження в життя. Ця думка має право на існування і обговорення у владних кабінетах.

Як показала практика, кадрова політика в нашій країні за роки її незалежності не витримує жодної критики. Тому в галузі оборони слід дотримуватися обов'язкового принципу, згідно з яким доступ до керівництва системою оборони можуть мати лише люди, які раніше керували військами, формуваннями в Міністерстві оборони або в Національній гвардії, а також бажано з досвідом військового керівництва бойових дій. До того ж стосовно кандидата не може бути жодних ознак зв'язків з імовірним ворогом, як і жодних сумнівів у компетентності цієї людини!

Нині на найвищих посадах у «силових» структурах працюють багато людей, що майже відкрито були пов'язані з відповідними службами Російської Федерації, але, хоч як дивно, в цьому питанні керівництво країни потребує більше доказів!!! Так, ці питання можливо вирішувати в мирний час, але у воєнний — найменший сумнів в лояльності повинен бути предметом розгляду спеціальної комісії, утвореної для цього, або комісії парламенту. В нашого надмірно агресивного північного сусіда такі питання вирішуються жорстко і миттєво. А в нас представники російських служб розгулюють вільно і займають високі посади в країні. Ось чому ми маємо скандал за скандалом з укладанням угод щодо енергоносіїв, саботажем та іншими питаннями, пов'язаними з обороною та енергобезпекою країни. Немає сумніву: те, що ворожі служби поки що мають успіх у нашій країні, є недоробком відповідних спецслужб. І це ще легко сказано. Тому кандидати на посади в уряді по всьому силовому блоку повинні відповідати всім тим критеріям, які зазначено вище. А віце-прем'єр-міністра силового блоку потрібно призначати з військового середовища, а не з «незрозумілих бізнесменів» чи родичів відповідних високопосадовців — від цього залежить життя людей і країни загалом.

У політичній практиці потужних, з оборонної точки зору, країн відомим є той факт, що люди, які не пройшли військової служби, не мають у цих країнах шансів зробити успішну політичну кар'єру і, зокрема, бути обраними на посаду президента країни. У том-таки Ізраїлі, перманентно воюючої країни, яка досягла значних успіхів в оборонній галузі і, зокрема, в озброєнні, існує практика обрання на посаду президента людей з бойовим досвідом. Хотілося б, щоб і в нас започаткувалась така традиція, коли в політику та на керівні посади в країні приходили люди, які готові були б віддати життя за Україну та її землю, а не так, як нині, коли пройдисвіти й ті, хто вправно розкрадав та руйнував країну, обіймають найвищі і «найприбутковіші» посади. Доречно тут згадати слова історичної особи Другої світової війни генерала США Джеймса Дуліттла: «Немає нічого міцнішого за серце добровольця, який у тяжкий для країни час робить крок уперед». Із таких повинна складатися кадрова основа наших «силових» та інших структур країни. Хотілося б, щоб це пам'ятав і наш вельмишановний Президент!

Володимир ШЕВЧЕНКО.

Друкується в рахунок квоти Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності.

Складно пояснювати щось людям, які не були на передовій, не сиділи в тому БМП під час бою

Ольга Богомолець презентувала проект «Люди допомагають людям»

Дніпропетровщина стала першою областю, де народний депутат, радник Президента Ольга БОГОМОЛЕЦЬ (на знімку) презентувала благодійний проект «Люди допомагають людям», який спрямовано на допомогу сім'ям, які втратили годувальників під час Революції Гідності й внаслідок воєнних дій на сході України.

А стартував проект саме в Дніпропетровській області, тому що вона лідирує за цими сумними показниками: на сьогодні 330 дніпропетровців віддали життя за свою країну й 55 родин уже стали учасниками проекту «Люди допомагають людям».

Саме під час зустрічі з членами таких сімей, а також волонтерами, які опікуються ними, представниками громадських і ветеранських організацій Ольга Богомолець і представила благодійний проект «Люди допомагають людям». Як розповіла політик, портал допомоги родинам, які втратили годувальника в ході трагічних подій в Україні, перебуває в стадії запуску. Усі сім'ї, які представлені в проекті, є реальними, усі рахунки, на які можна перераховувати допомогу, відвідавши портал, — персональні й супроводжуються відеоісторіями, які було знято в родинах загиблих.

Регіональний директор Дніпропетровської обласної дирекції «Райффайзен Банк Аваль» Володимир Бабарикін розповів, що банк, як партнер проекту, забезпечив безплатне виготовлення платіжних карток для членів таких сімей. Фінустанова також звільнить усі операції, пов'язані з наданням матеріальної допомоги постраждалим родинам, від комісій.

— «Райффайзен Банк Аваль» створив можливість надання матеріальної допомоги сім'ям, які її потребують, через сайт із будь-якої точки планети, відмовившись при цьому від усіх комісійних зборів, — пояснив пан Бабарикін.

Ще одним фінансовим партнером проекту стала система онлайн-платежів Portmone, яка теж відмовилася від комісійних при переказі коштів на адресу родин, які представлені на порталі.

Презентуючи проект «Люди допомагають людям», Ольга Богомолець зазначила, що допомога надається адресно, безпосередньо на рахунок родини, минаючи посередників, благодійні фонди й інші організації.

— Зводиться до мінімуму можливість махінацій і спекуляцій із коштами. Спеціально розроблені програми «Соціальний калькулятор» і «Індикатор наповнення» дають змогу вирівняти баланс допомоги різним учасникам проекту й уникнути зловживань у сфері благодійної допомоги, — пояснила вона.

Водночас благодійний проект не претендує на те, щоб замінити державну допомогу, а лише стане додатковою підтримкою для сімей, які втратили близьку людину під час подій Революції Гідності й воєнних дій на сході України.

Після зустрічі з родинами проект також презентували для представників ділових кіл області. Варто зазначити, що вже в рамках презентації були досягнуті домовленості, спрямовані на допомогу членам сімей загиблих. Зокрема, ректор Дніпропетровського університету ім. Альфреда Нобеля заявив, що, незважаючи на те, що навчальний заклад є приватним, починаючи з наступного навчального року діти загиблих героїв при вступі в університет вчитимуться безплатно. Представники середнього бізнесу заявили про готовність проводити безплатно навчання членів таких сімей. Йдеться про курси масажистів, косметологів тощо. Представники культурних установ міста як благодійну допомогу готові надавати квитки на спектаклі й концерти. Як сказав присутній на зустрічі заступник голови ОДА Дніпропетровської області Святослав Олійник, «тільки спільними зусиллями всіх партнерів проекту, а також небайдужих людей багато сімей загиблих і зниклих безвісти українських героїв зможуть одержати необхідну допомогу».

Звичайно, бізнесменів цікавило, наскільки прозорим є механізм самого проекту: які гарантії, що надана ними допомога дійде саме до конкретної людини. Однак після презентації й спілкування із представниками проекту «Люди допомагають людям» усі сумніви зникли. Присутнім продемонстрували механізми, за допомогою яких команда проекту забезпечує створення перевіреної й повної бази даних постраждалих сімей з усієї України, проводить перевірку інформації про фінансові й інші потреби такої родини, здійснює контроль за цільовим використанням коштів і динамічно перераховує розмір допомоги у випадку істотних змін у матеріальному стані сім'ї, а також формує поточні звіти й надає актуальну інформацію про кожного учасника проекту.

Презентація проекту відбулася в Житомирі, Черкасах, а також ще в травні пройде в Києві, Вінниці, Рівному, Луцьку, Івано-Франківську й Львові.

ФАКТ

Портал «Люди допомагають людям» створений командою волонтерів, яких об'єднала ідея Ольги Богомолець. Проект має на меті зібрати разом усі сім'ї, чиї годувальники загинули в результаті подій на Майдані й у зоні антитерористичної операції, для надання їм матеріальної й моральної допомоги із усіх куточків земної кулі.

ЗАВДАННЯ БЛАГОДІЙНОГО ПРОЕКТУ

Учасникам зустрічі розповіли, що на сьогодні у активістів проекту такі основні завдання:

— створити достовірну й повну базу даних осіб, які опинилися в складних життєвих обставинах через втрату годувальника під час Революції Гідності або військового конфлікту на сході України;

— забезпечити діяльність прозорого механізму й умови прямої адресної допомоги сім'ям загиблих: щоб люди допомагали людям без посередників — благодійних фондів і транзитних рахунків;

— забезпечити справедливе визначення обсягів потреб і контроль за використанням коштів;

— залучити максимальну кількість донорів допомоги для забезпечення потреб постраждалих і нужденних.

ДОВІДКОВО

Кожен учасник зустрічі отримав буклети з контактами головного офісу, куди можуть звертатися і сім'ї, які потребують допомоги, і меценати, готові її надавати.

***Головний офіс проекту: 01030, Київ, вул. Б. Хмельницького, 33/34, офіс 4.
Гаряча лінія: (097) 75 47 476, (066) 409 89 11.
E-mail: ludipomogaut@gmail. com***

Під час перебування в Дніпропетровську Ольга Богомолець також відвідала низку медичних установ, зокрема Дніпропетровську обласну клінічну психіатричну лікарню й Українську психіатричну лікарню із суворим наглядом МОН України. Там вона поспілкувалася з медичним персоналом і ознайомилася з умовами лікування пацієнтів. Спілкуючись із медиками, народний депутат призвала їх активніше подавати свої пропозиції щодо розробки нового законодавства, що регулює психіатричну галузь. Ольга Богомолець також підкреслила, що медикам слід готуватися до адаптації європейських протоколів лікування до українських потреб. Персоналу медичних установ було передано кілька десятків екземплярів Робочого зошита «Програма самоврядування для військового», що використовується під час лікування психологічних розладів у бійців, які пройшли АТО.

Наталя НАГОРНА.
Фото зі сторінки адміністрації Президента України у Фейсбуці.

АКТУАЛЬНО

Хоча фронт і далеко Усі його проблеми відчувають на собі силовики Хмельниччини

Сьогодні в області не знайти військової чи правоохоронної структури, котра так чи інакше не долучилася б до участі в АТО на сході. Однак, крім почуття обов'язку і патріотизму, військовим, міліціонерам, співробітникам СБУ потрібне ще й матеріально-технічне забезпечення. А воно далеко не завжди передбачене у «мирних» бюджетах цих організацій. Тож керівникам час від часу доводиться йти з простягнутою рукою. І до доброчинців, і до депутатів місцевих рад.

Усі з розумінням сприймають такі прохання. Але це зовсім не означає, що дають стільки грошей, скільки треба було б. І не тому, що шкода. А тому, що й у самих вільних лишків, котрі можна було б направити саме на такі воєнні витрати, немає. Вони навіть теоретично не передбачені у місцевих бюджетах. Тож про реальні надходження говорити важко. Щоправда, за винятком військового збору. Від часу його запровадження подоляни справно платять цей податок, збираючи щомісяця не менше десяти мільйонів. Загалом з початку року сума цього податку сягнула 36,5 мільйона гривень.

Однак ці кошти не залишаються на місцях, тому місцеві силові управління та департаменти практично не можуть на них розраховувати. Керівник обласного управління СБУ Анатолій Будовіцький розповів, що від початку воєнних дій на сході країни там побувало півсотні його співробітників. Роботи для них вистачає. І надалі хмельничани виконуватимуть там свою роботу — кожні три місяці проходить ротація працівників управління.

Зрозуміло, що така робота має бути профінансована. Однак на все бюджетних коштів, за рахунок яких живе і працює СБУ, не вистачає.

Від початку АТО в зоні бойових дій вже побувало понад півсотні правоохоронців. У кожного підрозділу свої завдання.

Ось зовсім недавно добровольці із міськрайвідділів та обласного управління внутрішніх справ вирушили на схід, де замінять своїх колег. Проводжаючи бійців, начальник УМВС в області Микола Семенишин сказав, що за попередні місяці хмельницькі оперативники зарекомендували себе як одні з найкращих, тож тепер хлопці просто зобов'язані підтвердити цей статус та повернутися додому живими і неушкодженими.

Але, крім знань і навичок, так само знадобиться фінансова підтримка.

Якби ж то цим усі витрати й обмежувались. В Національній академії Державної прикордонної служби нині зіткнулись із таким масштабом робіт і завдань, якого давно не знали.

— Обставини склалися так, що у нас з'явилася лінія розмежування з сепаратистами у 560 кілометрів, на якій довелося будувати нову систему захисту кордонів, організовувати транспортні коридори і пункти пропуску на них, — констатує факти в. о. ректора академії Олег Шинкарук. — На пунктах пропусків, в комендатурах, на кордоні несуть службу наші випускники. Академія вже забезпечила достроковий випуск офіцерів. Не виключено, що за потреби восени буде ще один достроковий випуск.

Зрозуміло, що і тут необхідне додаткове фінансування. В мирний час, академія при нагоді не відмовлялася від допомоги доброчинців, то що говорити про теперішні потреби й можливості. Наразі з резервного фонду обласного бюджету їй також виділено 900 тисяч гривень на придбання матеріалів та обладнання для облаштування Центру навчання прикордонників, які забезпечуватимуть правопорядок на державному кордоні під час проведення АТО. Але хіба цими видатками все закінчиться?

Кому не відомо, що без міцного тилу не буває перемог на фронті? Та й зрештою порядок і безпеку, і на війні, і в мирному житті, може забезпечити той, хто має силу і фінансову незалежність. А не той, хто змушений розраховувати на допомогу доброчинців.

Ірина КОЗАК.
Хмельницький.

В очікуванні тиші та безпеки

Як живуть міста на лінії зіткнення з бойовиками

У прифронтових містах, немов у дзеркалі, відображається вся правда неоголошеної війни, що триває вже рік. Розбиті будинки після артилерійських снарядів. Покинуті жителями цілі селища. Сепаратистські телеканали з пафосними назвами «Оплот» у сітці мовлення у визволених містах. Перелякані люди, що бояться вголос ділитися думками про те, що відбувається. Зневірені через безгрошів'я і сотні звернень про допомогу керівники міст і районів. Це й багато чого іншого на власні очі побачила кореспондент «Голосу України».

Зруйнований будинок міськради Дзержинська.

Дзержинськ: відновлення житла за свій рахунок

Навколо міста, що живе за рахунок функціонування державного підприємства «Дзержинськвугілля» і приватних шахт, розташовані українські блокпости. Дзержинськ став потенційною «гарячою точкою» після захоплення Дебальцевого бойовиками самопроголошеної «Донецької народної республіки» і російськими військовослужбовцями. На околицях чи не щовечора чути стрілянину і мінометні черги. Уже незабаром рік, як місто визволили. Це один з епіцентрів весняно-літніх протистоянь 2014-го, де відбувалися бої в межах населеного пункту. Під час відступу сепаратисти підірвали будинок міськради, що виконував роль їхнього бойового бастіону. Нині міська влада переїхала до приміщення дитячого садка. Багаторічний градоначальник Володимир Слєпцов зітхає, коли розповідає про збитки, безневинно загиблих земляків і зруйновані будинки, на відновлення яких потрібні серйозні фінансові вкладення. У місцевому бюджеті коштів не вистачає навіть на скління, не кажучи вже про серйозніші ремонтні роботи.

— За час бойових дій загинуло 14 осіб, 49 поранено, зруйновано понад 300 будинків, у тому числі 62 багатоквартирні. Здебільшого люди намагаються відновлювати житловий фонд тут за свій рахунок, хоча часто приходять на прийом, і доводиться відводити очі через неможливість їм допомогти, — пояснює Володимир Микитович. — У міському бюджеті коштів немає, з боку уряду ми жодної копійки не отримали.

За словами міського голови, у цих умовах на перший план виходить не тільки матеріальна допомога. Дзержинську потрібні будівельні матеріали: руберойд, шифер, ліс, цемент.

Шахтарі стурбовані скасуванням дотацій

Місцеві жителі не надто балакучі й не особливо діляться своїми політичними симпатіями й оцінками того, що відбувається. У місті вже відновлено мовлення українського телебачення, хоча вільно пробиваються російське радіо й телеканали, які озвучують свою точку зору, не гребуючи словосполученнями «українські каратели й кривава хунта».

Багато хто в цьому прифронтовому містечку схвильований скасуванням в 2015 році державної підтримки шахт. Без такої дотації Центральний район Донбасу не виживе, а закриття вугледобувного підприємства сприймається як трагедія. Для чоловіків робота на шахті — чи не єдине джерело нормального заробітку, тому на прохідних «Дзержинськвугілля» у гірників, з ким вдалося поспілкуватися, пригнічений настрій.

— Перш ніж позбавити наші шахти дотацій, треба подумати, що порбитимуть сотні таких, як я. У мене вже 10 років шахтарського стажу на одному підприємстві. Де тут ще можна одержувати 7—8 тисяч гривень, не знаю, — розводить руками місцевий прохідник.

На радикальні дії шахтарі не готові йти, бо розуміють, що в Росії чи «ДНР» їх закриють без аргументів і сантиментів. Промовистий приклад — сусідня Горлівка, де аналогічне ДП «Артемвугілля» уже рік, як захоплено бойовиками, але видобуток вугілля так і не розпочався. Понад те, деякі шахти затоплені й тепер потребують величезних коштів для нормального функціонування.

Ще помітне невдоволення жителів через високі ціни на продукти харчування. Справді, у продовольчих магазинах ціни на рівні київських, а то і вищі. Це пояснюють труднощами при перетині українських блокпостів і небажанням багатьох підприємців ризикувати у разі завезення товарів у прифронтове місто.

У решті місто вже котрий місяць живе в надії на життя без стрілянини й страху. І якщо рік тому тут кожний другий молився на «русский мир», то нині перед очима — зруйноване Дебальцеве. Звідси й небажання жителів, щоб хаос і розруха оселилися і в їхньому шахтарському краї.

Попасна: «У кого була війна в головах, давно втекли»

Схожа атмосфера відчувається і в Попасній Луганської області — невеликому містечку, що межує із перенасиченим козаками та бойовиками Первомайськом. Попаснянці добровольці разом з Нацгвардією теж звільняли влітку минулого року, але згодом бойові дії навколо міста відновлялися, тримаючи в страху місцевих жителів.

Тут око ріже набагато більша кількість зруйнованих будинків. Попаснянці, що залишилися в місті, з жахом згадують осінь 2014-го і січень-лютий 2015-го, коли вони тижнями днювали й ночували в підвалах багатоповерхівок.

— Дехто й досі на ніч іде в підвал, усе ще не може призвичаїтися до мирного життя, — розповідає двірник Людмила Павлівна, котра недавно повернулася в місто після тримісячного перебування в Полтавській області. — І що примітно, досі по телевізору показують якийсь козачий телеканал з погрозами прийти і у наші міста.

Снаряди з артилерійських установок «Град» лягали у дворі місцевої станції швидкої допомоги, практично повністю знищивши автомобільний парк, і в приміщення двох дитячих садків, що залишилися без вікон і покрівлі, і особливо часто — у будинки приватного сектору.

У Попаснянській міськраді ведуть статистику руйнувань і ретельно шукають закордонних інвесторів і донорів, готових хоча б частково допомогти з відновленням житла. Як і з Дзержинськом, особливих надій на фінансування з державного бюджету немає. Місцева влада не дозволяє собі критикувати владу, але впоратися з проблемами, пов'язаними з величезними фінансовими вкладеннями, самостійно не зможуть.

Тим паче, коли основне підприємство — Попаснянський вагонобудівний завод — саме на межі виживання, а Донецька залізниця не платить податок на землю, оскільки її керівництво в Донецьку й підкоряється самозванцям з «ДНР».

У відділі житлово-комунального господарства називають такі цифри: уже надійшло 1150 звернень від місцевих жителів, чиє житло постраждало в результаті бойових дій, в 43 випадках родини залишилися без даху над головою.

Проте до Попасної починають повертатися люди. Так, не так швидко, як хотілося, але місто оживає. Вихователів з постраждалих дитячих садків можна зустріти на вулицях, вони разом з комунальниками наводять лад у Попасній.

«Іноді починають розмірковувати, навіщо нам ці міста, там лише сепаратисти. Та які ми сепаратисти, — усміхається жінка, що працює в дитсадку «Ромашка». — Ми просто хочемо виховувати дітей і ночувати у своїх квартирах, а не підвалах. А в кого війна була в головах, всі вже втекли».

Ганна СВІДЕРСЬКА.

Донецька область.

Фото автора.

Фестиваль на підтримку Станиці Луганської

Цей населений пункт — на лінії розмежування вогню і найбільше з усіх районних центрів області постраждав від бойових дій. Минулими вихідними тут відбувся перший український фестиваль під назвою «Станиця Луганська — це Україна».

На центральній площі селища було багато квітів і української символіки. Тут відчувалося умиротворення від ікони «Покрови Пресвятої Богородиці», яку на фасаді будинку культури намалював іконописець Никодим із Дрогобича. Ця знакова ікона оберігатиме Станицю від руйнувань і страждань. Кожен із станичан міг намалювати біля підніжжя Богородиці свій образ миру.

Першими своє слово сказали школярі, розмалювавши асфальт площі мирними пейзажами. Миру було присвячено автопробіг, у якому також взяли участь автолюбителі із сусідніх районів. 30-метровий державний прапор, який молодь пронесла площею, дитячий флешмоб, дві сотні голубів і повітряних куль, випущених у небо, стали головним акордом фестивалю. А переможним символом послужило стареньке піаніно, яке винесли прямо на площу.

У рамках фестивалю відбулася ще одна важлива подія: відкрився другий дитячий садок, відновлений після обстрілів. Діти Західної України підготували до цього свої подарунки — іграшки, книжки, розфарбовки. Станицю підтримують Львів, Чернівці, Ужгород, Тернопіль та ін.

Станиця Луганська ініціює, щоб у всіх містах відбулися такі заходи на її підтримку. Для станичан це дуже важливо. Таку ідею райдержадміністрації підтримали силовики, зокрема, батальйон Національної гвардії імені Кульчицького.

Павло ВОРОНЦОВ.

Луганська область.

«Без участі громадськості управляти вже не можна»

Анатолій Ключка, керівник громадської організації «Донбас — це Україна», Дзержинськ:

— Нашу організацію створено торік і вона продовжує розширюватися. Лави активістів поповнюються, бачу на наших патріотичних акціях дедалі більше людей. Наприклад, на 9 Травня ми йшли колоною під національними прапорами й гаслами «Україна єдина», «Дзержинськ — це Україна». Розмовляю із земляками й переконуюся: багато хто починає розуміти наслідки бездумних дій, референдуму... Так, не в усіх є сили визнати, що помилилися. Але потрібно показувати людям: розраховувати на те, що хтось прийде й зробить замість нас, не можна. Можна розраховувати тільки на себе.

Хочу закликати жителів в інших прифронтових містах об'єднуватися в такі самі організації. Готові поділитися досвідом, співпрацювати, спілкуватися. Місцева влада має розуміти, що сьогодні без консультацій із громадськістю і без підтримки ініціатив «знизу» працювати вже не можна.

А ось що тривожить — то це те, що ми програємо в інформаційній війні з Росією. На околицях Дзержинська, у прилеглих селищах — Новгородське, Щербинівка та інших — на кімнатну антену можна вільно піймати російські телеканали. Основний глядач — це незаможні пенсіонери, які не можуть собі дозволити супутникову антену, а кабельне ТБ на окраїні не доходить. Вважаю, що в умовах війни не можна допускати ворожу пропаганду на території українського міста. Вважаю, що на такі факти мають відреагувати командування АТО і Міністерство інформаційної політики.

Мітинг на честь 70-річчя Перемоги демонструє полярні настрої в Дзержинську: від патріотичних гасел і національних прапорів до прапорів із серпом і молотом.

Записала Ліна КУЦ.

Фото надано газетою «Дзержинский уезд».

«Мамо, а нашого тата теж уб'ють?»

ВОЛОНТЕРИ

Щосуботи у Вінниці психологи організації «Збережи душу» та волонтери проводять зустрічі з вдовами учасників АТО, щоб подарувати краплини радості для зранених сердець. Психологічна підтримка потрібна не тільки дружинам та дітям загиблих, а й тим, чиї батьки і чоловіки нині на війні. Їх також запрошують до спілкування.

Сумні і мовчазні, як осінь

Тих, хто втратив найдорожчих людей на війні, можна впізнати одразу — їхні очі переповнені смутком.

— Ми намагаємося допомогти їм загоїти рани, — каже координатор волонтерської групи психологічної допомоги солдатським сім'ям «Збережи душу» Людмила Євсеєва. — Під соціально-психологічним супроводом перебуває 51 родина. У Козятині працює філіал нашої групи. Її очолює Тетяна Яковлєва. Тамтешні психологи опікуються ще 19 родинами.

Супровід, за словами співрозмовниці, це консультації, соціальна та юридична допомога, а головне — психологічна підтримка вдів, солдатів та їхніх родин. Група тісно співпрацює з ГО «Фундація медичного права та біоетики України», яку очолює надзвичайно активна жінка, психолог, викладач Вінницького медичного університету Олена Верлан-Кульшенко.

Розраду шукати в дітях

— Дуже складно розрадити молоду жінку, яка втратила на війні свою половинку, — каже Олена Верлан-Кульшенко. — Я особисто під час спілкування з ними переходжу на розмову про їхніх діток. Їм вони мають віддати свою любов за двох — за маму і за тата. Вдовам і тим жінкам, чиї чоловіки на війні, потрібна постійна підтримка. Зустрічі з ними організовуємо у бібліотеці №11 Вінниці, що на вулиці Свердлова, а також у Центрі психологічної і юридичної допомоги для бійців АТО і їхніх родин. Психологи навчають, як впливати на власний психологічний стан. Найважливіше — жінки із зраненими серцями не замикаються у чотирьох стінах, а діляться проблемами, дякують, якщо вдається допомогти їх розв'язати. Сенс життя не втрачається тоді, коли людина відчуває, що вона комусь потрібна.

Нещодавно створено ще одну групу психологів, яка працюватиме із сім'ями, в яких є загиблі в АТО, — «Родинне коло». Координатор — Леся Войчишина. Крім того, у Військово-медичному центрі діє консультаційний пункт для бійців АТО і їхніх родин. Там же створено наглядово-координаційну раду громадських організацій та волонтерів Вінниччини, яку очолює згадана Олена Верлан-Кульшенко.

Від вибуху петард присідають або падають на землю

— Психологічної підтримки потребують не тільки ті, хто був в АТО, а й їхні діти, — каже дружина воїна Вінницького 9-го батальйону територіальної оборони вчителька з Теплика Олена Підопригора. — Знаю це по нашій сім'ї. У нас п'ятирічна донька. Поки чоловік був в АТО, ми ловили кожну інформацію з фронту. Одного разу дитина питає мене: «Мамо, а нашого тата теж вб'ють, як дядю?» По телевізору саме показували, як прощалися із загиблим. Після цих слів дитини я вже не мала сумнівів, що ця війна скалічила не тільки тих, хто із зброєю у руках там, на передовій, а й тих, хто чекає їх дома.

Пані Олена каже, що їм приділяють увагу хіба що волонтери. І то не скрізь. У держави підхід такий: повернувся боєць з фронту, руки-ноги цілі — ну, й слава Богу.

— Знаю від інших, що чоловіки, які повертаються з АТО, погано сплять, — продовжує співрозмовниця. — Десь стрельне петарда, падають на землю або присідають. Ось такі у них нерви. Ще більше їм незрозуміла байдужість, що її виявляє дехто тут, у тилу, до подій на Донбасі. Там хлопці йдуть під кулі, ризикують життям, щоб завтра бойовики не прийшли сюди, а тут замість того, щоб поділитися десятою-другою гривень з бійцями, витрачають гроші у кафе, ресторанах. Це їх морально пригнічує страшенно.

Діаспора — з нами

Голова україно-данської волонтерської спілки «Збережи Україну» Марина Стебєльова передала під час однієї зустрічі подарунки (одяг), надіслані представниками діаспори. Пані Марина розповіла, що діаспора не припиняє підтримувати наших бійців. Вінничанам активно допомагають українці, які нині проживають у Данії, Італії, Німеччині, Португалії, США.

— Під час спілкування з ними постійно чую фразу: «Ми молимося за кожного нашого бійця, за мир в Україні», — розповідає Марина Стебєльова. — Крім того, представників діаспори долучає до участі у волонтерстві місцеве населення. У мене є немало конкретних прикладів, як європейці й американці відгукуються на пропозиції допомоги українцям відстояти свою землю у боротьбі з агресором.

В організації зустрічей допомагають підприємці. Солодкий стіл накрили за кошти, надані Олексієм Мироненком. Свою частку вносять керівники підприємства «Бастіон», закладу харчування «Terra Mare». ГО «Вінницька кулінарна спілка», служби таксі «Лимон» і «Бліц-таксі», інші організації. Забути про горе бодай на короткий час дають можливість виступи учасників художньої самодіяльності. Перед вдовами і родинами бійців АТО виступали студенти Інституту мистецтв Вінницького державного педагогічного університету ім. Коцюбинського, училища культури і мистецтв ім. Леонтовича. До таких заходів долучаються учасники соціальної ініціативи «ВСІ-РАЗОМ», громадських об'єднань «Рада Вінниччини», «Миротворець», «Нове мислення».

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

На знімках: під час зустрічі волонтерів і психологів Вінниці із вдовами, чиї чоловіки загинули в АТО, а також дружинами поранених бійців.

Фото автора.

ТЕПЛЕ СЛОВО СОЛДАТУ

Хай вас Бог береже

Ми з чоловіком родом з Корсунь-Шевченківського району. Та доля закинула нас у Краматорськ, де чоловік до 1985 року, аж доки не вийшов на пенсію, служив у армії. Так тут і залишилися. Понад 50 літ ми у Краматорську. Завжди почувалися патріотами України, надто ж зараз, коли вирішується доля країни, коли от-от наш народ та славні захисники виметуть поганою мітлою путінських окупантів і наших обдурених сепаратистів, які продалися ворогу за 500 грн. на день. Вірите, ми з чоловіком шоковані, що таке може бути. Щодня молюся Богу, аби дав сили та витримки нашим бійцям і щоб вони з перемогою живими та здоровими повернулися до своїх домівок. Коли б не вік, то й ми з чоловіком пішли б у волонтери. Будь-що готові робити, аби допомогти. Я, приміром, могла б сиділкою-санітаркою: і водички подам, і рани обмию, і чубчик розчешу, і постіль поміняю, і батькам подякую — руки їм цілуватиму, у ноги їм вклонюся — за те, що виростили справжніх захисників своєї неньки-України. А чоловік мій став би поряд з рядовими воїнами-волонтерами і дав би відсіч путінським зайдам та запроданцям.

Славні наші воїни, наші захисники, солдати й офіцери, усі, хто у тяжкий час став на захист Вітчизни та мирних громадян України! Не занепадайте духом, повертайтеся з перемогою. Правда на нашому боці. Низький вам уклін та хай вас Бог береже! Слава Україні й Героям Слава!

Любов КУКЛА.

Краматорськ
Донецької області.

НАМ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО...

...на реабілітацію направлятимуть до Аджарії

Вони досі живуть війною. Іван Гаврада з райцентру Ланівці каже, що намагається забути і бої, і дні у полоні, не дивиться телевізійні новини, та пережите нагадує про себе у снах. З Віталієм Зваричем із Заліщиків спілкуватися важко: після кількох контузій він погано чує. Снайпер-розвідник був серед тих сімох кіборгів, які останніми покидали аеропорт у Донецьку. Командир відправив його у госпіталь, оскільки Віталій майже нічого не чув. Це врятувало йому життя. Сам командир Максим Ридзанич загинув. У кожного — своя воєнна історія. Священик Іван Гуня, духівник і волонтер, благословляючи хлопців у далеку путь до Аджарії, радив їм на час реабілітації про все забути і насолоджуватися відпочинком на морі. Про те, як важко відходити від війни, він знає не з чужих слів: сам пройшов Афган.

— Друзі пізнаються у біді, — каже голова Тернопільської обласної ради Василь Хомінець. — Коли 2008 була війна у Грузії, українці підтримали грузинів, тепер відчуваємо їхнє дружнє плече. Всі витрати на 15-денний курс реабілітації і перебування в одному з кращих чорноморських санаторіїв Аджарії взяла на себе грузинська сторона. Обласна рада з допомогою волонтерів та спонсорів забезпечила фінансово проїзд автобусом з Тернополя до Борисполя і тригодинний переліт літаком до Тбілісі, а це майже 60 тисяч гривень.

Курс реабілітації проходитимуть 20 військовослужбовців Збройних Сил України, Нацгвардії і добровольчих батальйонів, які зазнали вогнепальних, уламкових, мінно-вибухових травм, контузій та інших уражень. Стосовно кожного з них радилися з лікарями, адже дорога неблизька. 24 серпня 2014-го року була підписана угода про співпрацю між Тернопільською обласною радою і Верховною Радою Автономної Республіки Аджарія. Вона не залишилась на папері, як це нерідко буває, а реально діє. Доказом цього стане і оздоровлення тернопільських бійців.

Людмила НАКОНЕЧНА.
Тернопільська область.

...колишнім військовим запропонували стати шерифами

Програму створення нових громадських формувань за участю демобілізованих бійців ЗСУ та Нацгвардії розробила влада Херсонщини. Проект «Шериф» передбачає участь колишніх військових у охороні громадського порядку. Кандидати пройдуть психологічне тестування та спеціальний курс навчання. Причому навчатимуться вони не тільки азів самозахисту та навичок затримання озброєних злочинців, а й грамотного спілкування з людьми, вміння мирно «гасити» побутові конфлікти. На реалізацію «Шерифа» протягом 2015 року з обласного бюджету виділили 1,4 мільйона гривень.

Проект презентували міністру соцполітики Павлу Розенку. Йому ідея сподобалася, та й демобілізовані поставилися до неї схвально, бо охорона громадського порядку — хороша альтернатива місцю у черзі на «біржі праці». Хоча прості херсонці налаштовані скептично. Вони чудово пам'ятають, як за минулої влади також намагалися перетворити на шерифів безробітних з досвідом служби у міліції чи юридичною освітою. По районах через центри зайнятості набрали людей, почали з районного чи сільських бюджетів платити їм «мінімалку». Потім кошти закінчилися, а разом з ними закінчилися й «свіжоспечені» шерифи.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.
Херсон.

Ця війна скалічила не тільки тих, хто із зброєю у руках там, на передовій, а й тих, хто чекає їх дома

Родинне тепло, якого так бракує

«Папа, папа, открой подарок!» — маленький хлопчик із краматорського сиротинця притулився до кремезного полковника, просячи відклеїти скотч, що скріплював пакунок.

«Ну, давай, посмотрим вместе», — ледь стримуючи сльозу, промовив малюку спантеличений Дмитро Макаревський, який вперше бачить хлопця. Він родом звідси і такі речі бере близько до серця. Як, зрештою, і його колеги з групи координації цивільно-військового співробітництва штабу АТО.

Цього дня військові завітали до дошкільного дитячого будинку «Гайок», де живуть бідолашні, але дуже милі дітлахи: і здорові, і з дуже серйозними захворюваннями. Тут загалом 37 вихованців, а от персоналу — удвічі більше. Воно й зрозуміло — діти особливі, відповідно й увага за кожним має бути посилена. Частину їх сюди перевели із Слов'янська, коли там точилися бої. Тому, власне, звичайний дитбудинок де-факто став спеціалізованим, де виховують, лікують та проводять курс реабілітації різним дітям.

Коли хтось до них приходить — це справжнє свято. Діти не обділені увагою, але спілкування з навколишнім світом, новими людьми не менш важливе. Тому часто буває, що до відвідувачів звертаються, як до своїх батьків: «мама» чи «тато». Шкода лише, що останнім часом значно поменшало випадків всиновлення малюків. Такі часи настали...

Допомогу у вигляді подарунків діти отримали від однієї з християнських общин зі Сполучених Штатів Америки. Це спеціальні набори, розподілені для дітей різного віку та статі.

«Допомога надійшла у наш регіон — Одесу, — каже представник фіскальної служби і за сумісництвом голова правління Центру сприяння бійцям АТО та вимушеним переселенцям «Одеса-мама» Олександр Токарчук, — але ми вирішили значну її частину направити дітям-сиротам з Донецької та Луганської областей, які нині потребують її більше. Крім того, для військових АТО ми привезли продовольство у вигляді консервації та сучасні канцелярські меблі, бо є певні проблеми зі збереженням документацій та облаштуванням робочих місць управлінських ланок».

За дітей Олександр дуже радий. Каже, що отримав надзвичайно позитивний заряд енергії від побаченого і обов'язково привезе його назад, в Одесу, для звершення нових добрих справ.

«Дітлахи з нетерпінням чекали на гостей, а дехто навіть віршики вивчив, — розповідає старший вихователь Людмила Дубровська, яка тимчасово завідує закладом. — Особливо натхненною зустріч стала для наших хлопчиків, вони дуже люблять спілкуватися з чоловіками у військовій формі. Ну, і, звісно, які ж діти не люблять подарунків...»

Одразу видно, що Людмила Михайлівна пишається своєю роботою і закладом, у якому працює. І, повірте, є чим пишатися. Тут створено (неймовірні для нашого часу) шикарні умови для знедолених дітей. «Гайок» — це не просто дитбудинок. Усі необхідні медичні кабінети, кімната психологічної релаксації, їдальня, спортзал, спальні, ігрові — все зроблено настільки продумано і по-домашньому, що на серці стає тепло. Виникає подвійне відчуття — і дітей шкода, і приємно, що живуть добре й опіку гарну мають.

А особливістю закладу є спеціальна дитяча кухня — малого розміру. Саме тут старші групи по-справжньому дорослішають, вчаться поратися по господарству: прибирати, готувати тощо.

Дитячий будинок також є дошкільним навчальним закладом, розрахований він на діток віком від 3 до 7 років. Тому в розмові з вихователями координатор центру «Одеса-мама» Людмила Жилковська порушила цілком серйозне питання.

«А що далі? — запитує вона. — Дитина з таких теплих «домашніх» умов потрапляє у жорстокі реалії сучасного інтернату. Тут можна лише розвести руками, сказавши: на все воля Божа. І, мабуть, воля кожного керівника, його активна життєва позиція. А також не треба забувати, що робити добрі справи — почесна місія для кожного з нас».

А офіцери групи координації цивільно-військового співробітництва у штабі АТО пообіцяли доправити допомогу й у інші дитячі будинки, розташовані у зоні проведення антитерористичної операції.

«Наша група уже привезла подарунки у два сиротинці Краматорська — «Гайок» та «Антошку», в останньому — понад сто дітей, — розповідає начальник групи координації ЦВС полковник Володимир Лямзін. — Ще кількасот подарунків офіцери цивільно-військового співробітництва, що працюють у секторах, повезуть до решти дитячих закладів у зоні АТО».

...Коли офіцери та гості з Одеси прощалися з дітками та персоналом дитячого будинку, було відчуття, яке важко передати словами, — і ком у горлі, і мурашки поза шкірою. А за порогом закладу вже стояла чергова група відвідувачів. Це учні місцевого профтехучилища вирішили допомогти дітям. Одразу видно, роблять вони це не з примусу, що особливо приємно.

Юрій ІГНАТ (із зони АТО).
Фото автора.

«Сєвєродонецька весна» академічного симфонічного оркестру

«Доводиться все починати спочатку. Але це цікаво», — заявив австрійський диригент Курт Шмід *(на знімку)*, ***повернувшись на Луганщину після року розлуки. Концерт, який дав Луганський академічний симфонічний оркестр у Сєвєродонецьку, підтвердив, що цей музичний колектив живий, повен творчих сил і планів на майбутнє.***

З початку окупації Луганська в оркестру був дуже важкий період: частина колективу залишилася в «ЛНР», а частина евакуювалася до Сєвєродонецька, на українську територію. Тут, по суті, усе довелося створювати спочатку. Завдяки тому, що в Сєвєродонецьку створено одну з кращих систем підготовки музикантів, особливих проблем з поповненням оркестру не виникло. Однак Луганський академічний симфонічний оркестр не можна було уявити без його великого друга й натхненника, з яким пов'язана частина успіхів на міжнародному рівні, — австрійського диригента й композитора Курта Шміда. Протягом багатьох років він диригував оркестром, виховав плеяду чудових музикантів і солістів, відкривши їм шлях на європейську сцену.

І от Курт Шмідт приїхав до Сєвєродонецька, вперше після минулорічних подій. Приїхав, щоб підтримати оркестр і повернути колишні традиції. Знаючи, в якому дефіциті нині струни для інструментів, він презентував їх усім музикантам, а ще подарував мешканцям міста, яке сьогодні виконує роль обласного центру, свою нову роботу, яку назвав «Сєвєродонецька весна».

— Коли директор Луганської обласної філармонії Ігор Шаповалов зателефонував мені і сказав, що ми можемо створити в Сєвєродонецьку новий оркестр і новий стиль, я був дуже щасливий, — розповів Курт Шмід. — Доводиться все починати спочатку, але це цікаво. Колектив новий, зі старого оркестру до Сєвєродонецька переїхало тринадцять осіб. Його доповнили досвідчені місцеві музиканти, тому ми зможемо виконувати гарну музику.

Перший концерт оновленого оркестру, який відбувся напередодні Дня пам'яті та примирення, зібрав не тільки поціновувачів класичної музики. Приїхало багато військових, майбутніх музикантів, які хотіли побачити й почути знаменитого австрійського маестро. Він усіх підкорив. І підкорив не тільки віртуозністю й любов'ю до Штрауса, а й своєю відданістю Луганщині.

Павло ВОРОНЦОВ.
Луганська область.
Фото автора.

Вистави львівського театру — обмін позитивною енергією

До прифронтового Маріуполя через вісім місяців знову приїхали артисти Львівського академічного театру імені Леся Курбаса. У концертному залі Палацу культури «Молодіжний» гості дали дві благодійні вистави: «Амнезія, або Маленькі подружні злочини» за п'єсою Еріка-Емануеля Шмітта й сюрреалістичну трагікомедію «Чекаючи на Годо» Семюела Беккета. Актори вирішили відійти від ідеологічних постановок і наповнили репертуар філософськими роботами.

На прес-конференції перед виступом гості поділилися враженнями про повернення до прифронтового Маріуполя. «Якщо порівнювати наш попередній приїзд до Маріуполя у вересні і цей, який ми маємо зараз... мені здається, місто стало не геть зовсім безпечне, але справляє таке відчуття, коли людина міцно стоїть на ногах. Можна розхитати, але не так просто», — зазначив директор львівського театру Микола Береза.

За словами артистів, до Маріуполя вони їхали, не думаючи про страх: «Розуміння є, місто перебуває на межі, але тут люди такі самі, як ми. Які, сподіваюся, якби була біда в нас, так само підтримували б нас».

На поклон під овації в переповненому залі львів'яни виходили декілька разів. Маріупольські глядачі тепло відгукувалися і про постановку, і про дружній знак уваги з боку прославленого колективу.

Людмила: «У Львові я не змогла побувати в театрі імені Леся Курбаса, усі квитки вже було розпродано, тому дуже зраділа, коли дізналася, що театр сам приїхав до Маріуполя. Отримала величезне задоволення, побачивши обидві вистави».

Юлія: «Мені дуже сподобалися постановки, з якими приїхав цей талановитий і неординарний колектив. Одержала величезне задоволення. Вкотре відчула сильне потрясіння від вигляду і звуку зброї: в одній із постановок за сценарієм пролунав постріл. Але раніше, до бойових дій, це не сприймалося так гостро. Дуже вдячна акторам за чудову гру, яка змогла відволікти й повернути хоча б ненадовго в мирний час».

Сергій: «Останнім часом, особливо після того, як місто залишилося без пасажирського залізничного сполучення, а деякі торговельні мережі згорнули бізнес, відчутна певна ізоляція. Добре, що львів'яни не побоялися приїхати до нас, теж жителів України, у прифронтове місто з «розумним, добрим, вічним». На мій погляд, Україну об'єднує саме такий обмін позитивною енергією. І дуже хотілося б, щоб цей талановитий колектив приїхав до нас незабаром знову, у мирний час».

***Леонід* ВАСИЛЕНКО.**
Маріуполь
Донецької області.

На знімку: після вистави артисти із задоволенням поспілкувалися з військовими, які боронять Маріуполь.

***Фото Євгена* СОСНОВСЬКОГО.**

Російський солдате, кидай рушницю, іди додому!

У далеких містах Росії з'являються нові таємні некрополі путінських «увічливих» спецназівців, які, як стверджують російські правозахисники, воюють на сході України на боці терористів. І хоча рупор брехливого Кремля товариш Пєсков як папуга під час шлюбного періоду повторює офіційну позицію Москви: ніяких російських військових на Донбасі немає, в це навіть не вірять самі ватники. І гібридну війну із сусідньою державою вважають... закріпленням «іміджу». Щоб боялися й поважали «руській мір». Ганебний і кривавий! Більше того, міноборони Росії з «розумним» обличчям вимагає від України «звільнити екс-військовослужбовців російської армії», яких узяли в полон під час перестрілки на території України, але які «не мають» стосунку до силових підрозділів країни «духовних скріп». Тобто вимагають звільнити звичайних злочинців, наплювавши вчергове на все міжнародне право.

Незважаючи на цинічну брехню й тотальну пропаганду насильства і лжепатріотизму активісти приходять під військові бази, на площі великих міст Росії з антивоєнними гаслами й вимагають виведення російських військ.

«Мені страшно, але я не боюся. Українці, пробачте нас, ми з вами», — переконують вони.

Пікет «Солідарності» в Москві проти антиукраїнської політики Путіна.

Олена ЛИЧОВА (Москва):

— На похорони моєї мами приїхав її рідний брат із Києва. Старший (тепер уже) і єдиний, що залишився з нашої української родини.

Найперше він завів зі мною розмову про події в Україні. І було в його словах те, що тепер у словах будь-якого українця, котрий розмовляє з росіянином: спроба пояснити, що ж відбувається.

— Дорогий дядько, ви не повірите, але є зовсім інші росіяни, — відповіла я йому. — І в нашій родині всі розуміють, що за війна йде на вашій території. І мама це розуміла, хоч і не одразу, але зрозуміла.

А далі слова з мене лилися бурхливим потоком. І я побачила, як важливо українцю дізнатися, що є такі, як я, котрі не сидять на голці пропаганди. І що його близькі — серед цих людей.

Він слухав мене довго, а потім промовив:

— Та ти зовсім наша.

Так, дорогі українці. Я зовсім ваша.

Олександр ЦВІРОВ (Москва, історик-сходознавець, затятий поборник свободи і незалежності України):

— «Слава, мощь, величие российской армии!» Це з анонса трансляції на ЗомбоТБ параду 9 травня. Мерзенна фальш, безпардонна брехня! Нічого цього немає! Слава, якщо вона була, належить не тільки нам, а та, що нам дісталася, — «замочена» у вбиральні. Міць доволі сумнівна, хоча вони повідомляють, що буде нам продемонстрована авіатехніка останнього покоління, ракети новітні й танки нержавіючі.

Величі — нуль! Хіба може бути великою армія, що бере участь в окупації частини суверенної, зовсім нещодавно «братньої» країни?! Гірко і соромно! Ніколи не думав, що до такої ганьби своєї країни доживу.

Дуже непросто говорити чи писати про Надію Савченко — будь-які епітети в найвищих ступенях щодо цієї дівчини блякнуть і мерхнуть.

Вона для мене, і для багатьох також, якесь зовсім незвичайне гуманітарне явище. Вона має вигляд звичайної молодої, дуже симпатичної жінки, що зовсім випадково, через непорозуміння, потрапила в дику ситуацію. Вона б і не потрапила в неї ніколи, якби не сказ влади, що стався в Росії. Але вона надзвичайна силою характеру, життєлюбством і справжнім патріотизмом. Надія спокійна і життєрадісна навіть за гратами. Вона начебто насміхається над своїми тюремниками, вона як докір для нас із вами... Дай їй Боже здоров'я! Мужності та стійкості їй не займати — вона ще з нами може ними поділитися.

Я бажаю Надії наступний День народження обов'язково зустріти на волі серед друзів і близьких у рідній і мирній Україні!

В'ячеслав КУРБАТОВ (Великі Луки, Псковська область, лікар-травматолог):

— Конфлікт Росії з Україною насправді є актом агресії з боку Росії й військовим злочином. Я переконаний, що тим, хто зробив це, доведеться зрештою відповідати за весь цей жах. Я жодного дня не сумнівався, що Крим — територія України. Звісно, Росії доведеться потім відновлювати все нею зруйноване. Але людські життя не повернеш. Таке й у дурному сні не присниться. Я захоплююся братнім українським народом, що так самовіддано бореться за свою свободу. Весь цивілізований світ з вами. Правда все одно переможе. Образливо за наших обдурених росіян, які на побутовому рівні загалом непогані й готові допомогти навіть незнайомим людям. Росіяни теж страждають від усього цього, але погано це розуміють. Їм здається, що в країні — стабільність. Так було перед розпадом СРСР. Звичайно, я не хочу розпаду Росії. Телевізор намагаюся не дивитися. Пробачте нас, не всі в Росії такі ідіоти й підтримують Путіна. На жаль, гарних людей — меншість. Із найкращими побажаннями братньому українському народу.

Маргарита ГОРСЬКИХ (Обнінськ, Калузька область, блогер):

— «Вадим Пугачов. Хлопець із красивим добрим обличчям. Загинув, захищаючи Батьківщину, в бою з диверсійною групою російських окупантів (спецназ ГРУ з м. Тольятті, РФ) під містом Щастя, Україна. Шість вогнепальних поранень. Вічна пам'ять». Хто б міг подумати, що будемо читати такі некрологи?

...На вечорі зустрічі однокурсників уперше після українських подій побачилися з друзями, що працюють в Україні на атомних електростанціях. Виїхали за розподілом ще в радянські часи строкатим національним складом. Усі в цілковитому здивуванні від нашого телевізора. Зокрема, від брехні про заборону розмовляти по-російськи.

Ілля СМИРНОВ (Санкт-Петербург, художник):

— Що собою являє конфлікт Україна—Росія? Є росіяни, які дотримуються й антивоєнної точки зору, виступають проти неоімперської агресивної політики Володимира Путіна. Але більшість росіян піддалися зомбовпливу. За власними спостереженнями, такі громадяни діляться на два типи: адекватні, але дезінформовані федеральними ЗМІ і просто переконана «фашня». Перші, наприклад, вважають, що Росія не має жодного стосунку до конфлікту на Донбасі. Упевнений, якби вони й були в курсі того, що Росія справді веде на Донбасі агресивну політику, безумовно, вони були б проти. З такими людьми можна й потрібно працювати — чим російська опозиція в тому числі й займається. Другий тип — люди зі споконвіку хворим світоглядом, з якими про щось дискутувати сенсу немає. Я згадую свою розмову з колегою по роботі.

— Яка різниця, російський Крим чи український. Ми ж усі брати, брати-слов'яни?

— От коли виведуть своїх бойовиків з Донбасу — тоді конкретно ті люди й ті, хто підтримує цю політику, — і будуть мати моральне право називати українців братами.

— Якщо Росія виведе їх з Донбасу — це програш. Тоді Америка побачить, що ми — слабкі, що ми — відступили. Це вплине на імідж Росії у світі. Ми ж — росіяни. Ми ж повинні бути головними.

— Тобто такий імідж Росії важливіший? І плювати на те, що в Україні помирають звичайні люди? Яких ти ще лицемірно називаєш братами???

...Німа сцена. З такими людьми говорити особливо немає про що. У них мета виправдовує засоби. Вони допускають, що хтось від народження — із блакитною кров'ю. Хтось від народження має право дихати, а хтось — ні. Зате є надія на адекватну групу людей, яка поступово відходить від зомбуючого газу, і на прогресивну ліберальну молодь у великих містах. Між новим підростаючим поколінням — розкол на «кримнаших» і «лібералів» уже є, і цілком достатній... Але все йде до лібералізації. 2012 рік і Болотна були не так вже давно, та й партія холодильників партію телевізорів поступово перемагає!

Давид ГОЛДМАН (з Москви, живе в Нікосії):

— Нині українці найбільш європейський і найбільш цивілізований народ в Європі. Вони всією нацією протистоять орді. Без реальної допомоги, без зброї. Тільки силою духу. Обов'язок кожного єврея допомогти Україні й кожному українцеві окремо. Ворог у нас спільний. Росія — загроза всім нормальним людям. Моліться і допомагайте Україні.

Підготувала Наталя ЯРЕМЕНКО.
Фото Михайла ШНЕЙДЕРА.

МИ — РАЗОМ!

«Я кровь любимой Украины тебе до гроба не прощу!

Я не ходок в твоих
шеренгах,
И славы не певец твоей.
Меня георгиевской лентой
Ты шантажировать не смей!
В том, что мила земля
мне эта,
Твоей заслуги нет ничуть!
В словах пророков и поэтов
Я обретаю жизни суть!
Нет ни одной под Солнцем
тайны,
Которой время не грозит.
Любую, верно иль случайно
История разоблачит!
А их в твоей судьбе немало,
Таких, что леденеет кровь!
И разве ты когда-то знала,
Что значат совесть, честь,
любовь?
Все лозунги и постулаты
Не постыдилась растоптать,
Когда ты юного солдата
Послала брата убивать!
Любой войне конец найдётся
(мир расцветает без оков),
Но лишь тебе одной
неймется —
Ты снова в поисках врагов!
И хоть порою над судьбиной
Твоею сумрачной грущу,
Я кровь любимой Украины
тебе до гроба не прощу!»

Даниило НОНЕВИЧ.
Псков.

Героям Слава!

Небесна Сотня перед нами...
І... час безрадісних ночей
Із невимовними словами
Про світ небачених речей.

Повстали справжні патріоти,
Бо Бог і правда —
все за нас.
Режим нам треба побороти,
Потрібен час... потрібен час.

За Волю, Правду, Україну,
За мій народ, за майбуття.
За всіх живих і хто загинув
За Віру, Славу, за Життя.

І в ніч, і в день усе палає,
Земля страждено
стугонить...
Чи це мине, чи вже минає?...
Та для історії це — мить.

На серці біль, в душі —
тривога,
Журба і радість обнялись...
І я звертаюсь до Бога.
Молись, душе моя, молись...

І плине кача по Тисині —
Луна з Майдану на весь
світ...
І Слава ненці Україні!
Й «Героям слава!» —
лине вслід!

Анатолій СОВГИРА.
Васильків Київської області.

Будемо красиво й вільно жити!

Спасибі, росіяни, вам за те,
Що ви, нарешті,
нас переконали
В тім, що не знаєте,
що є святе,
А по брехні весь світ
вже перегнали.

Століттями клялись, що ми
— брати.
Ми вірили. А нам ножа
у спину!
То скільки ж можна?
Далі як іти?
Від «брата» захищати
Україну!

Сусіди? Добре.
Але без обійм,
В яких тебе бажають
задушити.
Нехай вони собі живуть
в брехні,
Ми ж будемо красиво
й вільно жити!

***

«Так хочется сказать
бунтующим хохлам:
Европа вам зачем? Никто
не ждет вас там!»
Не знаю, пояснити
як дурному:
В Європу ми не в гості,
а додому.

Віталій ІВАЩЕНКО,
доцент НТУУ «Київський політехнічний інститут», заслужений працівник культури України.

19 травня близько 7.30 ранку у Чернігові спалахнула пожежа на Центральному ринку. Її епіцентр — у павільйоні з побутовою хімією, парфумами, горіли й бутики з одягом, *повідомив наш власкор Сергій ПАВЛЕНКО*

У Рівному гаряча вода подаватиметься лише до лікарень. Як повідомили у ТОВ «Рівнетеплоенерго», у зв'язку з категоричною вимогою уряду подача гарячої води для населення припиняється. Непопулярний крок пояснили критичною ситуацією із закупівлею газу, *стверджує наш власкор Олександра ЮРКОВА*

Зводять фортифікаційні об'єкти

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Відповідальність за зведення об'єктів лежить на очільниках регіонів. На території Луганщини фортифікаційні споруди будують працівники з Дніпропетровська, Харківської області — бо вже мають досвід, а також з Тернопільської, Житомирської та Вінницької.

Як розповів заступник голови Луганської обласної ВЦА Михайло Пухтаєвич, перш ніж розпочати роботу керівники областей приїхали до Сєвєродонецька познайомитись, визначити фронт діяльності, можливості матеріального, ресурсного та людського забезпечення, урегулювати питання правового аспекту. Адже йдеться про використання землі, а також стосується комунікацій. Подекуди фортифікаційні споруди доводиться зводити на орендованих ділянках. Михайло Пухтаєвич не приховує, що тут часом виникають проблеми. Коли об'єкти зводять-ся на орендованих сільгоспугіддях, Держкомзем пропонує власникам іншу ділянку для компенсації його втрат.

А ось порозуміння з населенням вдається досягти не завжди. Скажімо, люди проти, щоб оборонні об'єкти знаходились поблизу населеного пункту, через що він має реальну перспективу потрапити в зону обстрілу. З власного досвіду жителі прифронтових сіл та міст знають, що таке «ответка» і що блокпости є ціллю, які обстрілюють бойовики. Населення можна зрозуміти. Воно налякане війною і мріє про одне — щоб не було бойових дій.

Існують проблеми і щодо використання місцевого населення при зведенні фортифікаційних об'єктів. Люди категорично відмовляються від участі в даному процесі. В деяких населених пунктах мешканці живуть дуже бідно, не мають роботи, однак працювати на будівництві відмовляються, незважаючи на непогану зарплату — 300 гривень в день. Мотиви такої відмови у суто людських стосунках. У декого є родичі, які пішли в ополчення, і жителі бояться, що підуть проти своїх.

Всього ж в Луганській області буде побудовано до 300 фортифікаційних споруд на трьох рівнях. Житомирська область вже випробувала один об'єкт. Майже готова споруда, яку зводять харків'яни. У той же час в деяких місцях розмежування територій фортифікаційне будівництво не може розпочатись через постійні обстріли. Цивільних людей відправляти під вогонь не можна. Скажімо, в Тошківку чи в район 29-го блокпосту. У цьому випадку повинні бути задіяні інженерні війська ЗС. На жаль, їх чисельність не така велика, а потужність залишає бажати кращого.

Павло ВОРОНЦОВ.
Луганська область.
Фото надане автором.

Такі доти зараз будують на Луганщині.

ТИМ ЧАСОМ

Споруди з'являться у визначені терміни

Дев'ять фортифікаційних споруд на лінії оборони на Донбасі будують представники Вінницької області.

Виконання робіт перевірив голова облдержадміністрації Валерій Коровій. Як повідомили у департаменті інформаційної діяльності ОДА, керівник області доставив будівельні матеріали — деревину та залізобетонні вироби, а також матеріальну допомогу для робітників. Разом з фахівцями та військовими обговорив можливість вирішення низки проблемних питань, що виникають під час роботи. Будівництво здійснюють не тільки силами регіону, а й за кошти регіону. Загалом понад три мільйони гривень виділено з обласного бюджету Вінниччини на виконання низки заходів із захисту власної території та будівництво фортифікаційних споруд на сході держави.

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

РЕГІОН: ТЕРНОПІЛЬЩИНА

Два автомобілі отримали військові

Народний депутат Микола Люшняк із Тернопільщини придбав і відвіз на передову два автомобілі.

Один отримали бійці 92-ї механізованої бригади, другий — прикордонники в Курахові. Волонтери з міста Копичинці допомогли завантажити машини продуктами та іншими необхідними речами і доправити їх за місцем призначення. Військові подякували за допомогу і зазначили: вона особливо цінна тепер, коли її потік міліє. Автомобіль використовуватимуть для розвідувальних цілей. Микола Люшняк має намір і надалі підтримувати зв'язки з бригадою, вивчати потреби військових, ураховувати їхні думки під час розробки і прийняття законопроектів.

Юні художники отримали премію імені Івана Марчука

Троє школярів стали лауреатами регіонального конкурсу серед обдарованих дітей Тернопільщини. Їх нагороджено премією імені славетного земляка, народного художника України Івана Марчука.

За словами голови журі конкурсу Богдана Хаварівського, у ньому взяли участь майже сто учнів художніх шкіл області. Найкращими визнано роботи учениці Тернопільської школи мистецтв імені Ігоря Герети Соломії Скоробагач (номінація «графіка»), учениці Тернопільської художньої школи імені Михайла Бойчука Ангеліни Карашевської (живопис») та учня Заводської художньої школи у м. Чорткові Віталія Антоніва («живопис»). Дипломи переможцям вручив голова обласної ради Василь Хомінець, грошові премії — заступник голови наглядової ради ТОВ «Бучачагрохлібпром» Марія Тимчій.

Людмила НАКОНЕЧНА.

На знімку: переможниця конкурсу Ангеліна Карашевська біля своєї картини «Подоляночка».

Фото автора.

Не стріляйте у нас!

«Не вбивайте наших дітей!» — із таким закликом кременчужани звернулися до мешканців російського міста Тольятті після загибелі свого 24-го земляка.

19 травня у Кременчуці з почестями поховали 40-річного Вадима Пугачова. Того, котрий разом із побратимами з 92-ї механізованої бригади захищав підступи до Щастя на Луганщині й був убитий у бою російськими диверсантами. Військова частина останніх розквартирована у Тольятті. Як відомо, двох із них — бійців спецназу головного розвідувального управління генштабу збройних сил Російської Федерації Євгена Єрофеєва й Олександра Александрова — захопили в полон наші воїни.

Тож активісти кременчуцької громадської організації «Майдан» підготували колективне звернення до батьків і родичів військовослужбовців згаданої російської військової частини та мешканців Тольятті. В ньому представники територіальної громади наддніпрянського міста нагадують, що в Кременчуці осиротів іще один син і без сина залишилася ще одна мати. «Його вбили ваші земляки, — констатують автори звернення. — Зупиніться! Не дозволяйте вашим дітям убивати наших дітей! Ми захищаємо себе і свою Батьківщину. А що захищають ваші земляки в Україні?».

Згаданого листа автори відправлять у міський округ Тольятті на ім'я мера не лише поштою. У вигляді відеозвернення послання поширять через мережу Інтернет.

Василь НЕЙЖМАК.
Полтавська область.

КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

Гімназія відсвяткувала ювілей

Одна із найстаріших шкіл Миколаєва — гімназія № 2 — відсвяткувала свій 150-літній ювілей: в обласному Палаці культури відбувся святковий концерт, на якому міський голова Юрій Гранатуров привітав педагогічний колектив школи, учнів та їх батьків зі святом, відзначивши, що гімназія і сьогодні дає потужні знання.

Як повідомив нашому кореспонденту директор навчального закладу Володимир Федоренко, гімназія № 2 протягом останніх п'яти років входить до числа ста кращих шкіл України.

Ірина НЕЖИГАЙ.
Миколаїв.

Фестиваль запросив таланти в гості

Юні артисти із восьми областей України продемонстрували таланти та вміння у піснях і віршах, музиці, танцях та у декоративно-прикладному мистецтві під час фестивалю дитячої і молодіжної творчості «Щедрику — Ведрику» збирає зірочки 2015», який пройшов у Хмельницькому. Організатором акції став Дитячий фонд «Щедрику-Ведрику».

Ірина КОЗАК.
Хмельницький.

ЦИФРА

72 мільйони гривень

податків, зборів та інших обов'язкових платежів сплатили за перший квартал цього року до зведеного бюджету лісогосподарські підприємства, що входять до Житомирського обласного управління лісового та мисливського господарства. Це у 2,4 разу більше, ніж у січні-березні торік. Крім цього, лісгоспи області сплатили майже 36 мільйонів гривень єдиного соціального внеску.

Оксана ЛУК'ЯНЕНКО.

Триває Перший музейний марафон

У Рівному він розпочався презентацією музичного кліпу на пісню «Люблю музей», а також проекту «Сферичні панорами експозицій рівненських музеїв», завдяки якому можна буде здійснювати віртуальні прогулянки музеями обласного центру.

В рамках марафону презентували і збірник «Українське повсякдення ранньомодерної доби», який містить унікальні документи XVI століття, альбом «Рівне в мистецтві художників XVIII-XXI століть», виставку «Нові знахідки робіт художника Георгія Косміаді» та інші заходи, які проходитимуть в обласному краєзнавчому музеї.

Олександра ЮРКОВА.
Рівне.

Вклонилися незабутньому землякові

У селі Куцівка Смілянського району на Черкащині урочисто відзначили 120-річчя від дня народження відомого письменника, перекладача, поета Тодося Осьмачки. У старовинному сільському храмі, де колись хрестили новонародженого Тодося, відбулася громадська панахида. Земляки та гості поклали квіти до місця, де стояла батьківська хата поета та до меморіального знаку. Рідні Осьмачки звернулися до представників влади з проханням посприяти поверненню праху Тодося з заокеанського цвинтаря.

Ліна ЛЕБЕДЕНКО.
Черкаська область.

Укравтодор шукає консультанта для реалізації спільного зі Світовим банком проекту (Урядовий портал)

ФОТОФАКТ

У Київському національному театрі опери та балету відбувся вечір-реквієм з нагоди Дня боротьби за права кримськотатарського народу та 71-ї річниці депортації кримських татар з півострова, у якому взяли участь Президент України Петро Порошенко, Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк та інші посадові особи. Глава держави наголосив: «Україна ніколи не погодиться з окупацією Криму і ніколи не віддасть на поталу один із корінних народів нашої спільної Батьківщини».

Фото Михайла ПАЛІНЧАКА (прес-служба Президента України).

Фестиваль науки: хімія гончарства й тактичне макраме

Наші дослідники можуть буквально все! Про це нагадали організатори IX Всеукраїнського фестивалю науки та виставки-презентації досягнень вчених, що урочисто відкрилася в Інституті електрозварювання ім. Є. О. Патона. «Наше завдання — популяризувати досягнення науки і агітувати талановиту молодь, щоб вона пов'язала своє життя з дослідницькою діяльністю, — розповів на прес-конференції віце-президент НАНУ Антон Наумовець. — Щоб завдяки науці Україна посіла гідне місце на світовій арені».

Виставка триватиме до 21 травня. Свої досягнення — майже 600 наукових розробок у галузі охорони здоров'я, інформаційних технологій, машинобудування, житлово-комунального й сільського господарства та енергетики — показали 48 установ НАНУ. Водночас цього разу в експозиції вперше представлено наукові ліцеї **(на знімку)** та інші профільні навчальні заклади, а також мистецький блок, де вивчатимуть «фізику музики» разом із лірником Тарасом Компаніченком та «хімію гончарства» з майстром Зоєю Предко.

Є тут і своєрідне «тактичне макраме». Заступник директора академічного Інституту проблем матеріалознавства ім. І. М. Францевича Андрій Рагуля показує плетену балаклаву та рукавиці для «спецназу», які неможливо порізати ножем чи битим склом. «У наших штурмових костюмах російський спецназ «засвітився» під час трагічної історії з мюзиклом «Норд-Ост», — коментує він. Поряд на стенді — пластини для бронежилетів 5-го класу захисту. Це композитна броня на основі карбіду кремнію і склопластику. Таку почали виготовляти ще за часів війни в Афганістані. Витримує до 12 пострілів із «Калашникова» з десятиметрової відстані. Нині невеликими партіями «броники» виготовляють для наших бійців. Є тут і розробки цивільного призначення: приміром, міцний леміш для сільгосптехніки з бейнітного чавуну з кулястим графітом чи плетена сітка, яку використовують для захисту фюзеляжу літака від блискавки. Таке «мереживо» у наших розробників колись придбала компанія «Боїнг».

Ударостійке скло, технології виготовлення зварних корпусів легкоброньованих машин, нанотехнології, що можуть бути використані в оптиці під час створення тепловізорів, — усе це тільки невелика частка того, що може запропонувати НАНУ до «оборонного» замовлення.

Усім, хто цікавиться досягненнями наших вчених, запропонують провести наукові вік-енди, відвідати засідання круглих столів, послухати лекції наших науковців. Загалом у рамках фестивалю заплановано понад тисячу заходів, що відбудуться в різних містах країни. Організатори — НАНУ, МОН, «Мала академія наук України», галузеві академії, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, КПІ та Фонд «Відкрита політика».

Ерік Тосатті, радник з питань культури і співробітництва Посольства Франції в Україні, яке щороку активно підтримує фестиваль науки, анонсував ще один цікавий захід: 21 травня відбудеться конференція, присвячена реформам у системі вищої освіти і науки. Французи поділяться своїм досвідом перетворень.

Анна СМІЛЯНСЬКА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.
Більше фото тут — www.golos.com.ua

«Народна» їжа до лікарняного довела

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ

Як повідомлялося, минулого тижня у популярному львівському ресторані «Театр пива «Правда» отруїлися декілька десятків відвідувачів. У медичних закладах досі залишаються 48 осіб. У департаменті з питань цивільного захисту облдержадміністрації повідомили, що 40 пацієнтів — середньої важкості, у восьмох лабораторно підтвердили діагноз «сальмонельоз». Загалом до інфекційних лікарень було госпіталізовано 55 хворих.

За фактом масового отруєння правоохоронці відкрили кримінальне провадження. Ресторан закрили на санітарне прибирання. Але питання усе ще залишається: чому в обласному центрі вже не вперше мають місце факти масового отруєння?

Львів'яни ще не оговталися від шоку, коли минулого року після вживання неякісної продукції, яку покупці придбали в супермаркеті «Арсен», було госпіталізовано декілька десятків осіб. Як і в ресторані «Правда», отруїлися курятиною, де за умов недотримання санітарних норм вільно почувається сальмонела. У таких випадках винуватці обходяться скромним штрафом і невеликим переляком, а за підірване здоров'я ніхто відповідальності не несе.

Тим часом один із місцевих мешканців, який після вживання курячих крилець захворів на сальмонельоз, розповів, що лікуватися з перервами довелося аж два роки.

Курятина нині стала найдешевшою і загальнодоступною їжею. На Львівщині спостерігають бум на фермах, де вирощують дешевих бройлерів. Але чи не найбільше цієї продукції доправляють контрабандою з сусідніх країн Європейського Союзу.

Не є таємницею, що до нас найчастіше потрапляє м'ясо, термін вживання якого закінчується. І тоді торговельні заклади вдаються до найрізноманітніших маніпуляцій з ними, щоб заохотити покупця. Тож і не дивно, що за рік тільки у Львові майже 100 осіб отруїлися курятиною. А скільки таких фактів за межами статистики?

Богдан КУШНІР.
Львів.

Турбуються про незрячих малюків

ДОБРІ СПРАВИ

У Житомирі презентували шведсько-український проект «Сучасні інформаційні системи для українських користувачів з вадами зору». Йшлося про гостру необхідність створення книг у форматі дейзі. Від звичайних аудіокнижок вони відрізняються системою навігації: сліпа людина спроможна протягом кількох секунд знайти будь-який потрібний їй розділ, параграф. Як розповіла керівник Ресурсного центру освітніх інформаційних технологій для осіб з особливими потребами Національного університету «Львівська політехніка» Оксана Потимко, діти з вадами зору здобувають освіту в спеціальних школах-інтернатах, яких в Україна шість. У них навчається 770 сліпих та глибоко слабозорих дітей. Поза межами цих закладів таких дітей 988. Оксана Потимко наголосила, що сліпа людина не має бути малограмотною в XXI столітті. Вихід — інклюзивна форма навчання. Тож організатори заходу і розпочали проект створення першої української дейзі-бібліотеки. Сьогодні вкрай бракує підручників для сліпих дітей, виданих рельєфним шрифтом Брайля, тому дейзі-книга покликана замінити їх. Над проектом дейзі-бібліотеки, започаткованого у травні минулого року, працює 20 сліпих людей з різних куточків України, які на сьогодні зробили 931 таку книгу.

Оксана ЛУК'ЯНЕНКО.
Житомир.

НАМ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО...

...мальовничу Херсонщину оцифрували

Після тривалої перерви у знаменитому заповіднику «Асканія-Нова» на Херсонщині почалося паломництво туристів з усіх кінців України. Кількість відвідувачів збільшилася зі 150 на день до півтори тисячі. Цілими автобусами їдуть не тільки жителі краю, а й мешканці Запоріжжя, Одещини та Миколаївщини. Особливу цікавість у них викликає поїздка кінною тачанкою цілинним таврійським степом з можливістю помилуватися стадами бізонів, сайгаків та куланів. Вони у напіввільному стані пасуться там і підпускають людину досить близько. Тачанка нині не простоює ні години, та й штатним гідам ніколи байдики бити, і цим дуже тішиться директор заповідника Віктор Гавриленко.

До речі, на радість туристам фахівці компанії «Google Україна» створили докладну електронну карту Херсонщини, куди нанесли понад тисячу об'єктів, відвідування яких буде цікавим чи стане в нагоді гостям краю. Це не тільки готелі та музеї, а й цілі віртуальні тури найвідомішими перлинами Таврії — дніпровськими плавнями, заповідниками і національними парками. У майбутньому зібрані матеріали ляжуть в основу документального фільму про природу краю.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.
Херсонська область.

...сезон полювання на туристів відкрито

Туристичною мобілізацією назвали підготовку до літнього сезону в «уряді» Севастополя. Влада розраховує на те, що нинішнього року основні надходження до міської скарбниці дасть сфера обслуговування і туристичний бізнес. У будь-якому разі, «губернатор» Севастополя поставив перед підлеглими завдання досягти 100-процентного «завантаження туристичної й рекреаційної галузі». Торік, за офіційною статистикою, цей показник становив 70 відсотків. У відділі туризму міського «уряду» кажуть: «Підготовку до літнього сезону 2015 року можна назвати мобілізацією».

Севастопольські туроператори, вважають чиновники, мають сподіватися на те, що «заповнити нішу, яку раніше у турпотоці становили українські й закордонні туристи, згодом вдасться, якщо розуміти, що на цьому етапі діє фактор відкладеного попиту».

За офіційними даними, у Севастополі так званими об'єктами минулого 2014 року скористалися 400 тисяч туристів. Попереднього тільки в серпні в місті відпочивало понад мільйон осіб.

Микола МАГДИЧ.
Севастополь.

...грабіжник тікав від міліції у... маршрутці

Учора в Кременчуці на Полтавщині двоє озброєних грабіжників забрали з ювелірного магазину в центрі міста майже 10 кілограмів золотих виробів.

Утікаючи, один зі зловмисників поранив трьох чоловіків — двох охоронців та випадкового перехожого — пенсіонера. Щоб відірватися від погоні, злодій скористався маршруткою. При цьому вистрелив у її салоні в підлогу і наказав водієві їхати якнайшвидше.

Зрештою міліція затримала грабіжника і вилучила в нього пістолет Макарова. Водночас правоохоронці продовжують пошук його спільника, якому вдалося втекти.

Василь НЕЙЖМАК.
Полтавська область.

Волонтери надали допомогу прикордонникам Харківщини на суму понад мільйон гривень (прес-служба Держприкордонслужби)

СВІТ БЕЗ КОРДОНІВ

Генеральний секретар ООН ПАН ГІ МУН заявив, що готовий відвідати КНДР, якщо це буде необхідно для зниження напруженості в регіоні. Заяву було зроблено під час другої Конференції азійських лідерів, присвяченої питанням безпеки та розвитку в Азіатсько–Тихоокеанському регіоні, яка відкрилася в Сеулі *(УНІАН)*

Щоби про Крим у Європі не забували

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ

У Берліні провели заходи, приурочені до 71-ї річниці депортації кримських татар сталінським режимом. Упродовж трьох днів тут відбувалися акції та форуми, які доносили до німецького суспільства правду про минуле корінного населення півострова, про його дискримінацію нині так званою новою владою.

Розпочалося ушанування акцією «Запали вогник у своєму серці» на Потсдамській площі в Берліні **(на знімку)**. Німці, представники тутешньої української громади, гості з Криму, інші небайдужі запалили свічки. Вони викладали ними контури півострова та символ цього народу — тамгу. Виступаючи на мітингу, член меджлісу Бікер Маметов розповів про важку долю кримських татар, котрих 18 травня 1944 року радянська влада примусово переселила до віддалених районів Центральної Азії, Сибіру та Уралу. Пережили вигнання лише 46 відсотків. А повертатися на рідну землю тим, хто вижив, було заборонено до 1988 року.

Водночас, констатували учасники берлінських заходів, європейська спільнота та ЗМІ «не помічають» проблем кримських татар. Тому посольство України у Німеччині разом із багатьма громадськими організаціями та активістами цього разу взяло активну участь у підготовці заходів не тільки із вшанування жертв депортації 1944 року, а й мітингів солідарності з татарами Криму, подіумних дискусій політиків, експертів, дослідників історії цього народу.

У приміщенні посольства відбувся вечір культури, де гостям представили короткий огляд історії кримських татар, їх відносин з Європою і Німеччиною, фотовиставку «Батьківщина, за яку потрібно боротися». Також демонструвався документальний фільм татарського режисера Дінари Ахтемової «Бальзам» — про молоду й талановиту співачку Ельвіру Сарихалил, яка збирає, зберігає і виконує музику предків свого народу, даючи їй нове життя своїм виконанням. Здавалося б, свято, як само собою зрозуміле явище в такому випадку вечір культури. Але чудові кримські виконавці, представники правозахисних організацій, активісти просили не називати їхніх імен, оскільки після повернення додому на них можуть очікувати неприємності.

Посол України Андрій Мельник, який разом із співробітниками дипломатичної місії активно сприяв тому, щоб заходи з підтримки кримськотатарського народу відбулися, каже: «Ми хочемо привернути увагу німецької громадськості до проблем, з якими стикаються у Криму не лише татари, а й українці, котрі там мешкають. Їхні права грубо розтоптуються, вони зазнають утисків і переслідувань. Світова і європейська спільнота мають знати, що реальна ситуація в Криму є загрозливою для тамтешніх громадян. Тому, крім культурних заходів, ми організували також і низку політичних, зокрема, зустрічі кримчан з депутатами Бундестагу та у відомстві канцлера ФРН. З тим, щоб наші німецькі друзі й партнери з перших вуст довідалися про ситуацію на півострові. На жаль, ситуація на сході, війна, розв'язана там Росією, дещо відсунула ситуацію з кримськими татарами. Але своїми заходами ми хочемо показати всім, що Україна не забула кримське питання, що ми ніколи не визнаємо анексію Криму і будемо робити все можливе, щоб про Крим у Європі не забували».

Наталія ПИСАНСЬКА.
Берлін.

Фото автора.

«Дипломатія» у московському виконанні

20 травня до Токіо прибуває спікер російської Держдуми Сергій Наришкін. Перед цим він на один день завітав до Південної Кореї. Програма перебування що в Сеулі, що в Токіо стандартна: зустріч з головою парламенту, з представниками бізнесу, участь у роботі круглого столу, присвяченого «історико-культурним аспектам». У Токіо, крім іншого, Наришкін має відкрити фестиваль російської культури (десятий за ліком) та виступити на російсько-японському бізнес-форумі.

Однак у візиті є пункти, не прописані в протоколі. «Джерела» в російській делегації повідомляють, що під час візиту спікер, ймовірно, зустрінеться з прем'єр-міністром Японії Шіндзо Абе. І наступним Токіо може відвідати Володимир Путін.

Джерела в МЗС Японії не заперечують можливість такої зустрічі. Однак 15 травня агентство «Кіодо» та газета «Йоміурі», з посиланням на свої джерела, повідомили: начебто під час візиту до США прем'єр-міністр Японії Шіндзо Абе заявив Бараку Обамі, що його країна дотримується єдиної лінії поведінки «великої сімки» щодо Росії за її агресію, виступає за мирне врегулювання ситуації в Україні, однак має намір продовжувати співробітництво з Росією та до кінця року підготувати візит Володимира Путіна до Японії. Мовляв, у Токіо переконані, що візит Путіна важливий для переговорів щодо «проблеми територій» і довготривалий діалог стосовно Курильських островів час вивести з глухого кута. А Обама закликав до обережності й солідарності в рамках «великої сімки».

Наступні візити Ангели Меркель і Джона Керрі до Москви, на думку «Кіодо», нині сприйняті японською стороною як «ознаки послаблення напруги» й можливості повернення до переговорів з Росією.

Зрозуміло, що на головному вістрі словесної атаки в Токіо буде Україна. Чого чекати від російської делегації, зрозуміло. Напередодні візиту Наришкін виступив з авторською статтею в «Российской газете», яка спільно з «Майніті» є співорганізатором бізнес-форуму в Токіо. Стаття стосується взаємин з Європою, хоча проектується на проблеми з Росією в усьому світі. Спікер Держдуми вже звично відзначив, що «штучно створена українська криза» — частина давнього плану США, звідси «груба антиросійська політика, яка диригується з-за океану».

А все відбувається тому, що Росію намагаються витіснити «з її традиційного геополітичного і торгово-економічного простору». Україна в розумінні Москви — не незалежна держава, а геополітичний і торговоекономічний простір. І в Росії хочуть відібрати право сюзерена на неї.

Що стосується переговорів у Токіо, то їх тему визначив голова комітету Держдуми у справах СНД Леонід Слуцький: «Голова Держдуми не обійде увагою ситуацію в державі Україна, ситуацію з «русскім міром», з тим, на жаль, викривленим підходом до українських реалій, які сьогодні індукуються в Європу із Вашингтона».

Уже є відповідь і на те, що дасть цей та інші візити російських у реалізації їхніх багаторічних сподівань на розв'язання питань «північних територій»: «Японські колеги, вочевидь, будуть зачіпати тему Курильських островів, — продовжив Слуцький. — Але наша позиція залишається незмінною. Російський суверенітет островів не повинен піддаватися жодним сумнівам».

Ніна БАЛИКОВА.
Токіо.

За Майданом — антимайдан

У понеділок увечері понад 90 тисяч людей прийшли на головну площу столиці Македонії Скоп'є, щоби підтримати правлячу партію і її лідера та прем'єр-міністра країни Ніколу Груєвскі.

«Я не збираюся йти у відставку без волі народу, а лише на вимогу опозиції», — заявив на мітингу Нікола Груєвскі.

Як стверджують деякі македонські ЗМІ, людей збирали на площу за партійною рознарядкою і звільняли від роботи. Але кілька учасників проурядового мітингу також встановили намети на бульварі Ілінден і заявили, що розійдуться тільки тоді, коли площу перед Будинком уряду покинуть прихильники опозиції.

Щоб уникнути провокацій, табір опозиції, розташований лише за кілометр від місця проурядового мітингу, взяли під посилену охорону поліцією.

Олександр БІЛИК.

В пам'ять про туркменського Кобзаря — Махтумкулі Фрагі

КАЛЕНДАР

Днями в Туркменістані відзначали щорічне традиційне свято — День Відродження, Єдності й поезії Махтумкулі Фрагі. «Він став провісником фундаментальних ідей, покладених в основу концепції будівництва незалежної нейтральної Туркменської держави. Ідеї національного єднання, згуртування знайшли найяскравіше відображення у творчості великого Фрагі», — пояснив важливість події Президент Туркменістану Гурбангули Бердимухамедов в одному із звернень.

Свято не пройшло непоміченим і в Києві. В столичному сквері, на вулиці Прорізній, представники посольства Туркменістану, Міністерства закордонних справ, київської влади поклали квіти до пам'ятника поетові. Як пояснили кореспонденту «Голосу України» під час церемонії, у культурі кожного народу є яскрава особистість, яка слугує виразником основних рис національного менталітету. Для українського народу — це Тарас Шевченко, для туркменського — великий поет Махтумкулі. У цьому плані творчість двох геніїв співзвучна й гармонійна.

Крім того, на церемонії згадали і про те, що цього року виповнюється 20 років від дня визнання світовим співтовариством правового статусу постійного нейтралітету Туркменістану згідно з резолюцією Генеральної Асамблеї ООН. Тому Президент Туркменістану оголосив 2015-й Роком нейтралітету й миру.

На знімку: перший заступник міністра закордонних справ України Наталія Галібаренко та Надзвичайний і Повноважний Посол Туркменістану в Україні Нурберді Аманмурадов.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У Держдумі пропонують карати за порівняння СРСР з режимом нацистів («Известия»)

Турнірна хроніка

Легка атлетика. Шанхай (Китай). Другий етап «Діамантової ліги». Срібну відзнаку в потрійному стрибку виборола українка Ольга Саладуха (показала 14.62), поступившись лише колумбійці Катрін Ібаргуен (14.85). Третьою стала Ольга Рибакова з Казахстану (14.38), йдеться у прес-релізі ФЛАУ, який отримав «Голос України».

Також другим фінішував наш Богдан Бондаренко, котрий з першої спроби здолав планку на висоті 2.25 і 2.32.

* * *

Мурсія (Іспанія). Кубок Європи зі спортивної ходьби. Українці вибороли дві бронзові медалі у командному заліку. На дистанції 20 км за нашу команду виступали: Ігор Главан, Андрій Ковенко, Назар Коваленко та Руслан Дмитренко. 50 км штурмували і виграли нагороди: Іван Банзерук, Сергій Будза, Ігор Сахарук та Олексій Казанін.

Футбол. Фінальний матч Ліги Європи на Національному стадіоні у Варшаві 27 травня за участю «Дніпра» та «Севільї» обслуговуватиме англієць Мартін Аткінсон, повідомляє офіційний сайт УЄФА.

У нинішньому розіграші Ліги Європи Аткінсон обслуговував один матч, і саме за участю «Севільї»: підопічні Унаї Емері перемогли інший іспанський клуб «Вільярреал» (2: 1) у зустрічі у відповідь 1/8 фіналу.

* * *

Кубок України. Сьогодні відбудуться матчі у відповідь 1/2 фіналу розіграшу. У Києві на НСК «Олімпійський» місцеве «Динамо» приймає донецький «Олімпік». Початок о 19:00 (телетрансляція на «2+2»). Рефері зустрічі — Віталій Романов (Дніпропетровськ). Результат першого поєдинку — 0:0.

А на «Арені-Львів» зустрінуться донецький «Шахтар» і дніпропетровський «Дніпро». Матч почнеться о 19:30 (телетрансляція на «Футбол 1»). Суперників розсудить рефері Анатолій Абдула з Харкова. Перший поєдинок виграли «гірники» — 1:0.

* * *

Чемпіонат країни. Прем'єрліга. Сьогодні відбудеться також і відкладений матч 13-го туру. У Харкові «Металіст» приймає одеський «Чорноморець». Зустріч почнеться о 17:00. Її транслюватиме телеканал «Футбол 1».

* * *

Першість України. Перша ліга. 27-й тур. «Динамо-2» (Київ) — «Олександрія». 0:1. «Полтава» — «Нива» (Тернопіль). 3:0. «Гірник-Спорт» (Комсомольськ) — «Гірник» (Кривий Ріг). 0:0. «Сталь» (Дніпродзержинськ) — «Нафтовик» (Охтирка). 3:2. «Зірка» (Кіровоград) — «Суми». 1:0. «Буковина» (Чернівці) — «Геліос» (Харків). 0:1. «Тернопіль» — «Десна» (Чернігів). 1:0.

«Олександрія» — 65 очок, «Сталь» Д — 59, «Гірник-Спорт» — 47, «Тернопіль» — 41, «Десна», «Зірка» — по 40, «Динамо-2», «Суми» — по 39, «Геліос» — 37, «Гірник», «Нафтовик» — по 36, «Нива» — 27, «Миколаїв» — 24, «Сталь» А — 15, «Буковина» — 12.

* * *

Ліга чемпіонів. Стали відомі всі команди, які сформують перший кошик під час жеребкування групового раунду турніру сезону-2015/2016. У ньому вісім чемпіонів перших восьми країн з рейтингу УЄФА: «Барселона» (Іспанія), «Баварія» (Німеччина), «Челсі» (Англія), «Ювентус» (Італія), ПСЖ (Франція), «Бенфіка» (Португалія), «Зеніт» (Росія), ПСВ (Нідерланди).

Вирушили на інший бік земної кулі

Футбол. Після контрольної зустрічі з донецьким «Металургом» (0:0) у Бородянці збірна України (U-20) рейсом із аеропорту «Бориспіль» транзитом через Стамбул і Гонконг вирушила до Нової Зеландії, де наприкінці місяця почне свій виступ на юніорському чемпіонаті світу.

Тренер нашої команди **Олександр Петраков** перед вильотом поспілкувався з представниками ЗМІ, **серед яких був і кореспондент «Голосу України».**

— Летітимемо майже 30 годин! Перша посадка в Стамбулі, потім будуть ще чотири години очікування рейсу в Гонконзі. 20 травня плануємо провести в Новій Зеландії перше тренування-пробіжку, потім будуть відновлювальні процедури, сауна й сон, оскільки доведеться перелаштовуватися на інший часовий пояс. 24 травня до нас на товариський матч прийде збірна Уругваю.

Мали можливість познайомитися з командами-суперницями з групи. Крім того, 21 травня Нова Зеландія зіграє спаринг з Гондурасом. 24 травня господарі чемпіонату зустрінуться з австрійцями. Цей поєдинок з австрійцями як представниками Європи вони моделюватимуть на нашу команду. Ми два контрольні матчі через переліт і адаптацію зіграти не встигнемо. Обмежимося однією контрольною зустріччю.

Звичайно, ставимо перед собою завдання, але не озвучуватимемо його. Таке можемо гарантувати, що докладемо максимум зусиль, щоб виступити на чемпіонаті світу якнайкраще.

Календар матчів у групі А.
30 травня. Окленд. Нова Зеландія — Україна. Фангареї. США — М'янма.
2 червня. Фангареї. М'янма — Україна. Окленд. Нова Зеландія — США.
5 червня. Окленд. Україна — США. Веллінгтон. М'янма — Нова Зеландія.

Добірку підготував Геннадій БРАНИЦЬКИЙ.

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Кубок району з футболу розіграли на Рахівщині

Фінал Кубка Рахівського району з футболу серед дорослих провели на стадіоні Рахова. Турнір відбувся за сприяння народного депутата України Василя Петьовки, **повідомила його прес-служба**.

Участь у фінальній боротьбі взяли шість команд, які протягом двох тижнів у напруженій боротьбі показували хорошу та змістовну гру й отримали найкращі результати у відбіркових турнірних змаганнях. За звання переможця району змагалися команди футбольних клубів «Розтоки», «Великий Бичків», «Рахів», «Ділове», «Богдан» та «Верхнє Водяне».

Перше місце між собою розіграли футболісти з Великого Бичкова й Розтоків. Гра команд була напруженою. І після пенальті перше місце здобули спортсмени села Розтоки. Друге місце — у футболістів з Великого Бичкова, а бронзовими призерами стали гравці ФК «Рахів».

Команда-володар Кубка району та команди-учасники отримали кубки, грамоти і нові футбольні м'ячі від Василя Петьовки, які їм вручили помічник народного депутата Михайло Штефко та т. в. о. голови Рахівської райдержадміністрації Віктор Медвідь.

Василь НИТКА.

Закарпатська область.

На знімку: під час турніру.

Фото надане прес-службою народного депутата.

У вихідні на запорізькому стадіоні «Локомотив» відбулася виставка ретроавтомобілів «Запорізькі врата». Зацікавила й мотоциклетно-мопедна колекція моделей автівок та мікроавтобусів «усіх часів і народів» у масштабі 1:43, *передає наш власкор Леонід Сосницький*

У селі Синів Гощанського району на Рівненщині на постійній виставці у місцевій школі представлено цілу колекцію вишитих текстів Шевченка,, а також його портрет. Ініціювала створення унікальних вишивок заступник директора з виховної роботи, учитель української мови і літератури Світлана Новак, *повідомила наша постійна читачка Надія Адамчук*

Держава Україна на мапах Європи

Через загрозу територіальній цілісності України з боку «північного сусіда» знову загострилася проблема історичного формування наших етнічних земель і державних кордонів. Прикро, але подекуди з'являються провокаційні запитання щодо українців як окремого етносу. Навіть деякі «наші» науковці говорять про нібито неможливість застосування самого поняття «український народ» за періодів його перебування в складі інших держав — Великого князівства Литовського, Речі Посполитої, Російської чи Австро-Угорської імперій. За такою логікою, українці як народ мали б то зникати, то з'являтися знову на світовій арені?

Але ж іще на мапах Європи XVII—XVIII ст. зображувалася країна «Україна».

Звернімося до незаангажованих джерел XVII-XVIII ст.

Французький географ Н. Сансон (Sanson, 1600—1667) у 1641 р. оприлюднив карту, де зображено країну «Ukraina o Paese de Cosacchi» (Україна — земля козаків). Означена автором територія охопила обидва боки Дніпра, поширюючись на Волинь, Полісся, Галичину. Характерно: назви «Русь» чи «Росія» відсутні, а натомість визначено межі «Московії».

У Паризькій національній бібліотеці є мапа невідомого автора (1646), де землі майбутньої Гетьманщини обабіч Дніпра названо «Ukraine».

На карті французького вченого Дюваля, видрукованій 1669 р. у Парижі під назвою «Польське королівство та *держави*, які від нього залежать», окремо визначено Польщу, Московію та Україну.

На мапі англійця Мордена стосовно «штатів» («держав») Великої Польщі названо власне Польське королівство, Литву та Україну (на обох берегах Дніпра).

У другій половині XVIII ст., коли в Україні вже панувала Російська імперія, на мапі М. Севтері (Аугсбург, 1773) поряд з «Московією» названо «Ukraina», а на південь від неї — «Земля Запорозьких Козаків».

Уже в другій половині XVII ст. за участі царського уряду виникло кілька загроз для територіальної цілісності України. Так, підписання «Коломацьких статей» між козацькими старшинами та московською владою помітно звужувало державницькі прерогативи Гетьманщини. В грамоті бояринові В. Голицину від 5 вересня 1687 р. кремлівські правителі з утіхою писали, що цю угоду оформлено *«со многою прибавкою»* для государів.

На початку 1680-х років із Запорожжя на південь Київщини з відома коронного польного гетьмана С. Яблоновського перейшло кілька сотень запорожців під орудою С. Палія. На їх ні заклики «вольності» сюди почали переселятися селяни та рядове козацтво з різних місць України. Опорним пунктом став Фастів, де Палій збудував фортецю. Правобережний полковник чимраз далі збирав землі під свій «козацький присуд», зміцнюючи національні позиції на території Правобережної Гетьманщини. Тому, коли в 1686 р. постало питання між Гетьманатом і владою Речі Посполитої стосовно прикордонної області, то виявилося, що вона значною мірою вже заселена українцями. Незабаром освоєння земель поширилось на великий простір між Дніпром, Дністром і Случем. У літописі Г. Грабянки сказано, що Палій, *«поосажовавши многіє гради людми... войска свої охотние по Полесю, даже до **литовской границе**, розставляючи»*. Схожу інформацію знаходимо і в інших джерелах.

Від 1688 р. С. Палій періодично звертався до царського уряду через українського гетьмана та інших офіційних осіб з пропозицією возз'єднати підпорядковані йому землі Правобережжя з Лівобережжям, тобто мова йшла про «повноцінну» Гетьманщину на обох берегах Дніпра. У фастівського полковника відповідно змінилася і атрибутика. Якщо раніше він підписувався зазвичай як полковник «Війська Речі Посполитої запорозького», то пізніше так: «Полковник його цісарського величества війська запорозького».

Проте московський уряд, зв'язаний умовами «Вічного миру» (1686), не мір відверто підтримувати такі тенденції. І Палієві порадили дещо зачекати.

А от після проголошення війни Швеції (1700) Петро I, практично повністю ігноруючи інтереси старшинської адміністрації та гетьмана, перетворює Україну (передусім її прикордонні землі з Польщею) на свою заручницю при вирішенні великодержавницьких проблем. Зокрема, укладаючи угоду з польським королем Августом II Сильним про спільні заходи проти шведського короля Карла XII, він пообіцяв поступитися Речі Посполитій кількома «градами» на Правобережжі й деякими поселеннями Стародубського полку. А потім відправив до Мазепи (щоб розвідати, як той поставиться до такого рішення) дяка Бориса Михайловича з «таємними» статтями, де йшлося про можливість відторгнення «от Украины» на користь Речі Посполитої «заднепровских местечек» Трахтемирова, Стайок і Триполля та передачу найближчих «к стороне польской» сіл на Стародубщині.

Гетьман добре розумів корисливі плани царського двору щодо України. Щоб не загострювати стосунки з «великим государем», Мазепа вирішив формально не відмовляти посланцю Петра I і погодився поступитися полякам Трахтемировим, Стайками та Триполлям. На всі інші пропозиції гетьман не пристав. І тактовно, але принципово заявив: *«...В польскую сторону уступать никоторыми мерами не возможно, таких ради причин: естьми теми местами уступить, то на той стороне останется в **державе его царского величества** один Кіев, и будет в великом опасеніи... а в Стародубской полк полякам вселятца непристойно же...»*

Дедалі більше переконуючись у тому, що Петро I прагне над усе розіграти лише власну карту в політиці щодо Речі Посполитої, нехтуючи при цьому інтересами свого союзника, гетьман іде на зближення з польським королем. Водночас він змінює тактику стосовно дій С. Палія на Правобережжі. 24 січня 1704 р. у Ніжині Мазепа отримав гетьманські клейноди й грамоту на уряд гетьманський на Правобережжі від польського короля. У травні того ж року Мазепа перейшов на правий берег Дніпра, де його радо зустріло населення, вважаючи, що він прийшов «взяти їх під свою булаву». А вже через місяць за його наказом С. Палія було заарештовано, а Білу Церкву, яку Петро I хотів віддати полякам, захоплено. Далі гетьман прибув під Любар на Житомирщині (за Андрусівським перемир'ям 1667 р. мав належати Польщі) і проголосив, що саме тут відтепер проходитиме кордон з Річчю Посполитою. Петру I він написав листа про неможливість передати Правобережжя у підпорядкування польській короні.

А цар у серпні 1704 р. у Нарві уклав угоду з королем про повернення регіону (Білої Церкви й тамтешньої фортеці) й нейтралізацію фастівського бунтівника Палія. Наступного року Август II знову категорично зажадав від гетьмана і Петра I передачі Правобережної України. Польський король вимагав від Мазепи — фактично правителя на обох берегах Дніпра — повернення всіх завойованих Палієм міст, у тім числі Фастова, Білої Церкви, Корсуня, Немирова. Гетьман застеріг царя: якщо поступимося Правобережжям, кордони Речі Посполитої пройдуть надто близько до Запорожжя та Криму, зачеплять територіальні інтереси прикордонних полків.

Події 1706 р. остаточно розкрили наміри царського уряду щодо України. Влітку, під час перебування Петра I у Києві, старшини влаштували на його честь обід. Там князь Олександр Меншиков, будучи напідпитку, заговорив з Мазепою про необхідність усунення всіх «внутрішніх ворогів», натякаючи на місцевих державців. Дещо пізніше княгиня Ганна Дольська письмово попередила гетьмана: Меншиков сам хоче стати володарем Гетьманщини. Оцінюючи ситуацію, що склалася, І. Мазепа відверто заявив серед свого оточення: *«Я сам хорошо знаю, что они замышляют надо мной и над всеми вами: хотят ... всю старшину искоренить, городы наши отобрать... поставив в них своих воевод или губернаторов, а когда бы наши воспротивились, то за Волгу всех их перегнать, а Украину своими людьми осадить (заселить)... Господи! Освободи мене от их панования!»*

Справді, саме тоді Петро I мав намір «реформувати» Україну по-своєму. В 1707 р. замість козацького він хотів створити регулярне наймане військо під командуванням московських старшин, планувалося скасувати інститут гетьманства, розпустити старшину, а владу в країні передати губернаторам. Отже, передбачалася повна ліквідація української автономії.

Що стосується Правобережжя, то цар таємно наказав Мазепі (указ від 22 серпня) не віддавати його полякам. Гетьман дещо розгубився від такої політики царя. А все просто: відмовити полякам у передачі їм Правобережжя Петра I спонукали тоді свої причини. Цар мав на меті закінчити війну зі Швецією і оголосити її Туреччині, а «Польська Україна» стала б на заваді цьому, та й поляки б тут же налагодили добрі стосунки з турецьким султаном і кримським ханом. Москва на таке піти не могла.

Віддавати Правобережжя полякам довелося вже не Мазепі, а наступному гетьману Лівобережної України Іванові Скоропадському, але вже після трагічних для України подій 1708—1709 рр., ліквідації царизмом Запорозької Січі тощо.

Реформуючи міське управління в межах усієї Російської держави, московський уряд поширив цю реформу і на Лівобережжя, і на Слобожанщину. Указом від 18 грудня 1708 р, було створено Київську губернію, до якої ввійшло 56 міст. Саме створення Київської губернії передбачало «перекроєння» не лише меж Гетьманщини, а вносило деструкцію в усе козацько-старшинське правління на Лівобережжі, Слобожанщині, частково на Правобережжі. Таке враження, що цим актом цар хотів помститися українцям за «зраду» Мазепи. Центром Київської губернії було визначено Київ, до якого приписувались, зокрема, міста Переяслав, Чернігів, Ніжин, Білгород, Охтирка, Богодухів, Мурафа, Суми, Краснопілля, Севськ, Курськ, Мценськ, Путивль, Кроми, Рильськ, Брянськ, Орел (як бачимо, до тодішньої Київської губернії входило кілька обласних центрів нинішньої Росії).

Водночас цар визначив Гетьманщину як «Малороссийский край», а її народ назвав «малороссийским», хоча за звичкою вживав також і термін ***«в Украйне»*** (мовляв, Карл XII прагнув *«изменника Мазепу в Украйне самовластным князем учинить»*). Характерно й те, що тоді міста Стародуб, Почеп, Погар і Новгород-Сіверський цар однозначно назвав українськими. Проте скоро більшість із них якимсь дивом стануть «російськими».

Попри агресивну й деструктивну політику стосовно України, Петро I переконував її населення у своїй безмірній лояльності: *«...И можем непостыдно речи, что никоторый народ под солнцем такими свободами и привиліями и легкостію похвалитися не может, как по нашей царского величества милости, (народ) малороссійский...»*

Тим часом Петро I ще в середині 80-х років XVII ст. насильно ліквідував Київську патріархію, підпорядкував українські церкви Московському патріарху (замість Константинопольського), а в ході Північної війни нещадно використовував людські й матеріальні ресурси Гетьманщини, знищував численні населені пункти, жителі яких чинили опір його військам.

Після 1709 року в Полтаві було вирішено залишити «великоросійські» гарнізони й поширити підпорядкованість їхньому керівництву на місцевих жителів та території Полтавського полку («ибо большая часть городов того полка были в бунте обще с запорожцами; того ради опасно оной, яко Полтаву без гарнизона оставить, дабы те же бунтовщики запорожцы с единомышленниками своими не учинили паки какого возмущенія».

Опосередковано Лівобережної України, її території та населення, стосувався іменний указ від 12 лютого 1710 р., де наказувалось усім губернаторам до кінця року переписати в своїх губерніях (отже, й у Київській) селян і «дворових людей» обох статей «по головам» окремо, а отримані статистичні дані за особистими підписами передати до уряду.

У 1719 р. помітно активізувалися зазіхання представників московського уряду на Сіверщину. Так, І. Скоропадський тоді змушено «подарував» всевладному князеві О. Меншикову Почепську волость, яку той фактично перетворив на свою власність. Як свідчить «Краткое описание Малороссии», князь Меншиков *«заехал межею до Почепа, маетности свои, прежде того от гетмана Скоропадского ему наданой, дві сотні: мглинскую и бокланскую и часть стародубовской, и за тое великую ссору и тяжбу гетман с князем иміл, а особливо за завладініе почепских козаков в підданство»*.

На практиці дії Меншикова можна розцінювати як відчуження певної території Гетьманщини і долучення її до володінь Московії.

Своїм указом від 5 жовтня 1720 р., ніби мимохідь, Петро I заборонив Києво-Печерському та Чернігівському монастирям іменуватися ставропігією Константинопольського патріарха, а також наклав вето на видрук у друкарнях цих монастирів книг світського змісту, тобто українською мовою, бо, на його думку, їх «печатают несогласно с великороссийскими печатьми, которые со многою противностью Восточной церкви». Отже, «вновь книг никаких, кроме церковных прежних изданий, не печатать».

Іменний указ від 29 квітня 1722 р. перепорядкував Гетьманщину Сенату: *«Малороссии быть в ведении Сенатском»*, — зазначено в ньому. Тоді ж було роз'яснено гетьману про причини заснування в Глухові Малоросійської колегії і підтверджено давні права українців, надані як Б. Хмельницьким та іншими по ньому гетьманами. Хоча в реальності помітно посилювалася влада російського чиновництва на місцях, зростав визиск, підмінялось козацьке самоврядування і судочинство, перепрофілювалось збирання значної частини податків не до Військового Скарбу Гетьманщини, а в імперську казну. Зокрема, в іменному указі йшлося: *«В которых больших городех будут наши воеводы, и в тех бы городах, для судов и расправы, были урядники их козацкие и судитца б им по своих правам; **а буде кому суд их, козацкой, будет не люб, а похочет дело сие перенесть к воеводе,** и в то время тому воеводе меж ими расправу чинить, по своему рассмотрении»*. Далі: «Чтоб в малороссийских городех урядники были обираны к тому достойные, которые должны будут подданными учреждать и доходы всякие в казну отдавать». Однак надалі *«указали всякие денежные и хлебне доходы збирать малороссийского народа людем, и **отдавать в нашу казну тем людем, кого мы определить укажем...»*** На практиці цей задум було реалізовано 16 травня того самого року.

У 1720-х роках помітно посилилась увага царату і до Слобідської України — одного з важливих стратегічних районів. Так, згідно з указом від 14 грудня 1720 р., регіон передано у відання бєлгородського воєводи.

Цей період став переломним у долі Гетьманщини. Зі смертю Скоропадського Петро I взагалі заборонив вибори гетьмана. Тимчасово призначений на його місце чернігівський полковник Павло Полуботок був незабаром заарештований за наказом імператора як завзятий «автономіст», і ув'язнений в Петропавлівській фортеці, де скоро помер від катувань (1724). Тоді ж видано указ про призначення в полковники з росіян.

Пушкін, поціновуючи закони Петра I, зазначив, що вони були жорстокі, примхливі й, здається, написані батогом...

Будь-які суспільні, політичні чи територіальні реформування царського уряду за правління Петра I були спрямовані не на користь українців і повсюдно обмежували їхній автономний статус і соціальні права. Поступово порушувалися вироблені в ході Національної революції та Визвольної війни норми суспільного буття і привілеї вільного козацького стану. Фактично на законодавчому рівні закладалось підгрунтя для подальшого знищення цілісної самобутньої сотенно-полкової системи управління в Гетьманщині.

Олександр ГУРЖІЙ,
доктор історичних наук, професор.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті

Цей Закон спрямований на визнання учасників боротьби за незалежність України у XX столітті головними суб'єктами боротьби за відновлення державної незалежності України - борцями за незалежність України у XX столітті, встановлення правового статусу борців за незалежність України у XX столітті, визначення права такої категорії осіб на отримання державних та муніципальних соціальних гарантій. Цей Закон також спрямований на визнання нагород та військових ступенів борців за незалежність України у XX столітті, визначення напрямів державної політики щодо відновлення, збереження та вшанування національної пам'яті про боротьбу та борців за незалежність України у XX столітті та встановлення відповідальності за порушення законодавства про статус борців за незалежність України у XX столітті.

Стаття 1. Правовий статус борців за незалежність України у XX столітті

1. Борцями за незалежність України у XX столітті визнаються особи, які брали участь у всіх формах політичної, збройної та іншої колективної чи індивідуальної боротьби за незалежність України у XX столітті у складі таких органів влади, організацій, структур та формувань:

1) органи влади Української Народної Республіки, включаючи, зокрема, Українську Центральну Раду, Генеральний секретаріат Української Центральної Ради (Української Народної Республіки), Раду народних міністрів Української Народної Республіки, Уряд Української Народної Республіки в екзилі (Державний центр Української Народної Республіки), генеральні секретарства, міністерства, ресорти Української Народної Республіки, у тому числі в екзилі, дипломатичні місії Української Народної Республіки за кордоном, місцеві органи влади Української Народної Республіки, Всеукраїнський національний конгрес, Всеукраїнський центральний повстанський комітет (Центральний український повстанський комітет, ВУЦПК, Цупком), Трудовий конгрес України (Конгрес трудового народу України, Всеукраїнський трудовий конгрес), Директорію Української Народної Республіки, Державну народну раду, Раду Республіки Української Народної Республіки, Українську Національну Раду, Президента Української Народної Республіки в екзилі;

2) органи влади Української Держави (Гетьманату), включаючи, зокрема, Раду міністрів Української Держави, Малу Раду міністрів Української Держави, міністерства Української Держави, дипломатичні представництва та місії Української Держави за кордоном, місцеві органи влади Української Держави, Гетьмана, Державний сенат Української Держави, Генеральний суд Української Держави;

3) органи влади Західноукраїнської Народної Республіки (Західної області Української Народної Республіки), включаючи, зокрема, Українську Національну Раду Західноукраїнської Народної Республіки, Державний секретаріат Західноукраїнської Народної Республіки (Західної області Української Народної Республіки), секретарства (міністерства) Західноукраїнської Народної Республіки (Західної області Української Народної Республіки), посольства, дипломатичні представництва та місії Західноукраїнської Народної Республіки (Західної області Української Народної Республіки) за кордоном, місцеві органи влади Західноукраїнської Народної Республіки (Західної області Української Народної Республіки), президента (диктатора) Західноукраїнської Народної Республіки (Західної області Української Народної Республіки);

4) органи влади Східно-Лемківської (Команчанської, Команецької) Республіки та Гуцульської Республіки, включаючи управу, комендатуру міліції та Комісаріат повіту Саніцького у Вислоці Великім, Гуцульську Народну Раду;

5) органи влади Карпатської України (Підкарпатської Русі), включаючи, зокрема, Сойм Карпатської України, уряд Карпатської України, міністерства Карпатської України, місцеві органи влади Карпатської України, Президента Карпатської України;

6) військові, безпекові, інші мілітарні, воєнізовані або парамілітарні формування та частини Української Народної Республіки, Української Держави (Гетьманату), Західноукраїнської Народної Республіки, Східно-Лемківської (Команчанської, Команецької) Республіки та Гуцульської Республіки, Карпатської України, включаючи, зокрема, Українських Січових Стрільців (УСС), Дієву армію Української Народної Республіки, Галицьку армію (Українську Галицьку Армію), Повстанчу армію України, Організацію народної оборони «Карпатська Січ»;

7) політичні партії, інші громадські організації до утворення та під час існування Української Народної Республіки, Української Держави, Західноукраїнської Народної Республіки (Західної області Української Народної Республіки), Карпатської України (Підкарпатської Русі), метою діяльності яких було здобуття (відновлення) або захист незалежності України;

8) повстанські, партизанські загони, які діяли на території України у 1917-1930 роках і метою діяльності яких були боротьба за здобуття, захист або відновлення незалежності України, включаючи загони Холодноярської, Медвинської республік, Волинську повстанську (повстанчу) армію;

9) Українська військова організація (УВО);

10) Організація українських націоналістів (ОУН);

11) Народно-визвольна революційна організація (НВРО);

12) Українська повстанська армія (УПА);

13) Українська повстанча армія отамана Тараса Боровця (Бульби) «Поліська Січ», Українська народна революційна армія (УНРА);

14) Українська Головна Визвольна Рада (УГВР), включаючи Закордонне представництво Української Головної Визвольної Ради (ЗП УГВР);

15) Антибільшовицький блок народів (АБН);

16) Українська Гельсінська спілка (група) (УГС, УГГ);

17) організації українського визвольного руху другої половини XX століття, включаючи, зокрема, групу «Наша зміна», організацію «Пробоєм», групу Василя Бучковського, групу «Об'єднана партія визволення України» (ОПВУ), організацію «Загін юних повстанців» (ЗЮП), групу Богдана Стефанюка, підпільну організацію «Об'єднання» (1956-1959 роки), Український національний комітет, Український робітничо-селянський союз (Ходорівська група), Українську національну партію, Українську робітничо-селянську спілку (УРСС), Український національний фронт, Український національно-визвольний фронт, Спілку української молоді Галичини, Стебниківську групу, Росохацьку групу, Українську загальнонародну організацію (УЗНО, УНФ-2);

18) організації, створені особами, які зазнали політичних репресій за участь у боротьбі за незалежність України у XX столітті, у радянських тюрмах, таборах або табірних відділеннях для боротьби за свої громадянські або інші права;

19) Народний Рух України за перебудову (Народний Рух України) до 24 серпня 1991 року;

20) інші організації, структури або формування, що існували протягом XX століття (до 24 серпня 1991 року) і метою діяльності яких було здобуття (відновлення) або захист незалежності України. Перелік таких організацій, структур та формувань затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 2. Основи правового статусу борців за незалежність України у XX столітті

1. Держава визнає, що борці за незалежність України у XX столітті, визначені у статті 1 цього Закону, відіграли головну роль у відновленні української державності, закріпленої Актом проголошення незалежності України, ухваленим Верховною Радою України 24 серпня 1991 року, що є основною передумовою надання правового статусу та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті.

2. Правовою основою надання правового статусу борцям за незалежність України у XX столітті є міжнародні акти та національне законодавство України, відповідно до положень яких держава вважає правомірними форми і методи боротьби за незалежність України у XX столітті.

Стаття 3. Соціальні гарантії борців за незалежність України у XX столітті та членів їхніх сімей

1. Держава може надавати соціальні гарантії, пільги або інші виплати борцям за незалежність України у XX столітті та членам їхніх сімей.

2. Органи місцевого самоврядування можуть за рахунок коштів місцевих бюджетів надавати додаткові соціальні гарантії, пільги або інші виплати борцям за незалежність України у XX столітті та членам їхніх сімей.

Стаття 4. Визнання нагород та військових ступенів борців за незалежність України у XX столітті

1. Державою визнаються державні та військові нагороди (відзнаки) та військові ступені борців за незалежність України у XX столітті, надані їм органами влади, організаціями, структурами або формуваннями, що зазначені у статті 1 цього Закону.

Стаття 5. Державна політика щодо відновлення, збереження та вшанування національної пам'яті про боротьбу та борців за незалежність України у XX столітті

1. Держава забезпечує всебічне вивчення історії про боротьбу та борців за незалежність України у XX столітті.

2. Держава вживає заходів, спрямованих на підвищення поінформованості суспільства та привернення уваги громадськості до історії боротьби та борців за незалежність України у XX столітті, розробляє та вдосконалює навчальні плани, підручники, програми та заходи з метою вивчення історії боротьби та борців за незалежність України у XX столітті, поширює об'єктивну інформацію в Україні та світі про боротьбу та борців за незалежність України у XX столітті.

3. Держава заохочує та підтримує діяльність неурядових установ та організацій, що здійснюють дослідницьку та просвітницьку роботу з питань вивчення історії боротьби та борців за незалежність України у XX столітті.

4. Держава сприяє увічненню пам'яті про борців за незалежність України у XX столітті, зокрема, шляхом пошуку, обліку, впорядкування та збереження місць їх поховання на території України та за кордоном, створення меморіальних комплексів та поховань, спорудження та відновлення пам'ятників, пам'ятних знаків, увічнення імен або псевдонімів борців та формувань, зазначених у статті 1 цього Закону, у назвах об'єктів топоніміки населених пунктів або адміністративно-територіальних одиниць, назвах географічних об'єктів, виготовлення друкованої, кіно- та відеопродукції, сприяння діяльності щодо сценічного та іншого художнього втілення образів борців за незалежність України у XX столітті.

Стаття 6. Відповідальність за порушення законодавства про статус борців за незалежність України у XX столітті

1. Громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які публічно виявляють зневажливе ставлення до осіб, зазначених у статті 1 цього Закону, перешкоджають реалізації прав борців за незалежність України у XX столітті, несуть відповідальність відповідно до законодавства.

2. Публічне заперечення факту правомірності боротьби за незалежність України у XX столітті визнається наругою над пам'яттю борців за незалежність України у XX столітті, приниженням гідності Українського народу і є протиправним.

Стаття 7. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Президент України
П. ПОРОШЕНКО.

м. Київ,
9 квітня 2015 року.
№ 314-VIII.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років

Відповідно до Конституції України, зокрема статті 11, яка зобов'язує державу сприяти консолідації та розвиткові української нації, її історичної свідомості,

спираючись на резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 22 листопада 2004 року № A/RES/59/26 та від 2 березня 2010 року № A/RES/64/257,

прагнучи розвивати та зміцнювати незалежну, демократичну, правову державу,

усвідомлюючи, що Друга світова війна 1939-1945 років, що розпочалася внаслідок домовленостей націонал-соціалістичного (нацистського) режиму Німеччини та комуністичного тоталітарного режиму СРСР, стала найбільшою трагедією людства у XX столітті,

зважаючи на те, що під час Другої світової війни 1939-1945 років націонал-соціалістичним (нацистським) та комуністичним тоталітарним режимами на території України було вчинено численні злочини проти людства та людяності, воєнні злочини та злочини геноциду, внаслідок чого Україні та Українському народові було завдано величезних втрат,

відзначаючи всесвітньо-історичне значення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років,

віддаючи данину пам'яті всім жертвам Другої світової війни 1939-1945 років та зважаючи на необхідність постійного піклування про ветеранів війни, учасників визвольного руху та жертв нацизму,

з метою збереження пам'яті про перемогу над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років Верховна Рада України приймає цей Закон.

Стаття 1. Увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років

1. Шанобливе ставлення до пам'яті про перемогу над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років, про ветеранів війни, учасників українського визвольного руху та жертв нацизму є священним обов'язком держави та громадян України.

2. З метою вшанування пам'яті всіх жертв Другої світової війни 1939-1945 років в Україні встановлюється День пам'яті та примирення, який відзначається щороку 8 травня.

3. В Україні щороку 9 травня відзначається державне свято - День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (День перемоги).

4. Порядок проведення меморіальних та урочистих заходів, присвячених Дню пам'яті та примирення і Дню перемоги, визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 2. Форми увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років

1. Основними формами увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років є:

1) відзначення Дня пам'яті та примирення, Дня перемоги, днів вигнання нацистів з України, Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, інших адміністративно-територіальних одиниць;

2) установлення почесної варти біля Вічного вогню, могил Невідомого солдата і Невідомого матроса, покладання вінків, квітів до пам'ятників та меморіалів, присвячених увічненню перемоги над нацизмом та вшануванню пам'яті жертв Другої світової війни 1939-1945 років;

3) недопущення фальсифікації історії Другої світової війни 1939-1945 років у наукових дослідженнях, навчально-методичній літературі, підручниках, засобах масової інформації, публічних виступах представників державних органів, органів місцевого самоврядування, посадових осіб;

4) сприяння об'єктивному та всебічному дослідженню історії Другої світової війни 1939-1945 років, відображенню подій війни, її жертв, діянь учасників у творах літератури і мистецтва, книгах та альбомах пам'яті, засобах масової інформації;

5) упорядкування, збереження та спорудження пам'ятників і пам'ятних знаків на вшанування пам'яті учасників та жертв Другої світової війни 1939-1945 років, створення музеїв, меморіальних комплексів, присвячених Другій світовій війні 1939-1945 років;

6) забезпечення проведення за сприяння держави пошукової роботи з метою встановлення імен загиблих і тих, хто пропав безвісти, перепоховання останків воїнів, які загинули під час Другої світової війни 1939-1945 років.

Стаття 3. Почесна варта

1. Під час відзначення Дня пам'яті та примирення, Дня перемоги і Дня захисника України у столиці України, столиці Автономної Республіки Крим, місті Севастополі, в обласних центрах біля пам'ятників та меморіалів, присвячених увічненню перемоги над нацизмом та вшануванню пам'яті жертв Другої світової війни 1939-1945 років, установлюється почесна варта, а також покладаються вінки і квіти.

Стаття 4. Пам'ятки Другої світової війни 1939-1945 років

1. Пам'ятками Другої світової війни 1939-1945 років визнаються військові кладовища, військові ділянки на цивільних кладовищах, братські та одинокі могили, пам'ятники, пам'ятні знаки, скульптурні, архітектурні та інші споруди, композиції і об'єкти, що увічнюють пам'ять про події часів Другої світової війни 1939-1945 років, її учасників та жертв.

Єдиний національний реєстр пам'яток Другої світової війни 1939-1945 років затверджується Кабінетом Міністрів України.

2. Пам'ятки, визначені частиною першою цієї статті, перебувають під охороною держави.

3. Фінансування заходів, пов'язаних з утриманням у належному стані пам'яток, визначених частиною першою цієї статті, здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, передбачених на відповідну мету, а також за рахунок пожертв юридичних, фізичних осіб, міжнародних організацій або іноземних держав.

4. Державні органи та органи місцевого самоврядування несуть у межах компетенції відповідальність за облік і збереження пам'яток Другої світової війни 1939-1945 років.

5. Пошук невідомих військових поховань, останків жертв та воїнів, загиблих у Другій світовій війні 1939-1945 років, здійснюється в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

6. Поховання учасників бойових дій під час Другої світової війни 1939-1945 років здійснюється органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів.

7. Наруга над пам'ятками Другої світової війни 1939-1945 років, їх руйнування або знищення тягне за собою відповідальність згідно із законом.

Стаття 5. Міжнародні договори щодо ліквідації наслідків Другої світової війни 1939-1945 років і збереження пам'яток, пов'язаних з подіями Другої світової війни 1939-1945 років

1. Україна забезпечує виконання міжнародних договорів щодо ліквідації наслідків Другої світової війни 1939-1945 років та укладає договори про компенсацію шкоди жертвам нацизму. На підставі міжнародних договорів Україна забезпечує спорудження і збереження пам'яток у місцях поховань воїнів, які загинули під час Другої світової війни 1939-1945 років, за межами території України.

2. Україна в рамках міжнародних договорів сприяє виявленню поховань часів Другої світової війни 1939-1945 років, розташованих на її території, спорудженню і збереженню пам'яток у місцях поховань, відродженню гуманістичного ставлення до них.

3. Україна неухильно дотримується міжнародних зобов'язань щодо недопущення проявів нацизму і тоталітаризму в будь-якій формі на своїй території.

Стаття 6. Відповідальність за невиконання цього Закону

1. Особи, винні у порушенні вимог цього Закону, несуть відповідальність згідно із законом.

Стаття 7. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України «Про увічнення Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 30, ст. 239; 2011 р., № 44, ст. 470; 2012 р., № 28, ст. 310).

3. Абзац шостий частини першої статті 73 Кодексу законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до № 50, ст. 375) викласти в такій редакції:

«9 травня - День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (День перемоги)».

Президент України
П. ПОРОШЕНКО.

м. Київ,
9 квітня 2015 року.
№ 315-VIII.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років

Верховна Рада України,

усвідомлюючи те, що архіви є невід'ємним і незамінним елементом історичної спадщини Українського народу;

зважаючи на те, що архіви гарантують збереження людської пам'яті;

констатуючи, що право кожного на отримання об'єктивної інформації про історію своєї країни є однією з основ демократичної держави;

враховуючи підвищення інтересу суспільства до історії, а надто історії України XX століття;

враховуючи складність проблем, пов'язаних з доступом до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму, що діяли на території сучасної України протягом XX століття, суперечливими вимогами щодо прозорості і секретності та захисту права на приватність, та визнаючи необхідність забезпечення широкого доступу до історичної інформації;

усвідомлюючи, що краще розуміння новітньої історії може сприяти запобіганню конфліктам та ворожнечі у суспільстві;

беручи до уваги Рекомендацію Комітету міністрів Ради Європи державам-членам стосовно європейської політики доступу до архівів № R (2000) 13;

усвідомлюючи, що закритість архівів стала однією з передумов анексії півострова Крим та воєнного конфлікту на території Донецької та Луганської областей;

прагнучи сприяти налагодженню суспільного діалогу;

з метою недопущення повторення злочинів тоталітарних режимів, будь-якої дискримінації за національною, соціальною, класовою, етнічною, расовою або іншими ознаками у майбутньому, відновлення історичної та соціальної справедливості, усунення загрози незалежності, суверенітету, територіальній цілісності та національній безпеці України

приймає цей Закон.

Розділ I ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Стаття 1. Загальні положення

1. Цей Закон регулює відносини, пов'язані із забезпеченням права кожного на доступ до архівної інформації репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років.

2. Метою цього Закону є забезпечення відкритості архівної інформації репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років.

3. Дія Закону України «Про захист персональних даних» не поширюється на відносини щодо отримання архівної інформації репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років.

4. Законодавство України про доступ до архівної інформації репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років базується на Конституції України та складається з цього Закону, Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи», інших нормативно-правових актів України.

Стаття 2. Терміни

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) архівна інформація репресивних органів - інформація, зафіксована на будь-яких носіях, що була створена, отримана або перебувала у репресивних органах;

2) жертва репресивних органів - особа, яка зазнала будь-яких переслідувань чи репресій, основоположні права і свободи якої були порушені представниками репресивних органів;

3) носій архівної інформації - будь-який матеріальний носій, на якому зафіксована архівна інформація репресивних органів. Носії архівної інформації репресивних органів відповідно до закону належать до Національного архівного фонду і є власністю держави;

4) оцифрування носія архівної інформації - створення цифрової копії носія архівної інформації шляхом сканування, фотографування, рентгенографії або в будь-який інший спосіб з метою забезпечення доступу до архівної інформації через телекомунікаційні мережі та для створення цифрової страхової копії;

5) позаштатні співробітники репресивних органів - особи, які у 1917-1991 роках перебували на обліку в підрозділах репресивних органів як агенти для виконання будь-яких спеціальних доручень, агенти, які використовувалися в особливих умовах, агенти всіх інших категорій, інформатори всіх категорій, позаштатні оперативні працівники, резиденти всіх категорій, утримувачі або власники винайнятих, конспіративних або явочних адрес, конспіративних квартир, «поштових скриньок», пунктів конспіративного зв'язку, довірені або таємні контактні особи всіх категорій, інші особи, які будь-яким чином співпрацювали з репресивними органами у 1917-1991 роках, у тому числі надавали інформацію щодо інших осіб;

6) репресивні органи - визначені цим Законом органи комуністичного тоталітарного режиму, які діяли на території України у 1917-1991 роках, застосовували засоби і методи державного примусу і терору стосовно конкретних осіб або груп осіб з політичних, соціальних, класових, національних, релігійних або інших мотивів, діяльність яких характеризувалася численними фактами порушення прав людини;

7) розпорядник архівної інформації - Галузевий державний архів Українського інституту національної пам'яті (далі - ГДА УІНП), а у випадках, визначених цим Законом, також державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, архівні установи, які фактично володіють архівною інформацією репресивних органів;

8) штатні співробітники репресивних органів - військовослужбовці, працівники (робітники, службовці) репресивних органів, які перебували в офіційних трудових або службових відносинах із зазначеними органами.

Стаття 3. Репресивні органи

1. У цьому Законі під репресивними органами розуміються:

1) Всеросійська надзвичайна комісія по боротьбі з контрреволюцією і саботажем, Всеукраїнська надзвичайна комісія для боротьби з контрреволюцією, спекуляцією, саботажем та службовими злочинами, Верховний Суд, Верховний касаційний суд, Верховний касаційний трибунал, Головне розвідувальне управління (Розвідувальне управління Штабу Робітничо-селянської червоної армії, Четверте управління Штабу Робітничо-селянської червоної армії, Інформаційно-статистичне управління Робітничо-селянської червоної армії, Розвідувальне управління Робітничо-селянської червоної армії, П'яте управління Народного комісаріату оборони, Розвідувальне управління Генерального штабу Червоної армії, Головне розвідувальне управління Народного комісаріату оборони, Головне розвідувальне управління Генерального штабу Збройних сил), Державне політичне управління, Єдиний верховний трибунал, Комітет державної безпеки, Міністерство внутрішніх справ, Міністерство державної безпеки, Міністерство охорони громадського порядку, Міністерство юстиції, Народний комісаріат внутрішніх справ, Народний комісаріат державної безпеки, Народний комісаріат юстиції, Об'єднане державне політичне управління, прокуратура Верховного Суду, прокуратура (Генеральна прокуратура, Державна прокуратура), Управління контррозвідки «СМЕРШ», народні суди, губернські, окружні, обласні суди, революційні, військові трибунали;

2) територіальні, функціональні, структурні підрозділи органів, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті, а також безпосередньо підпорядковані цим органам бойові загони, конвойна охорона (варта, конвойна варта, конвойні війська), війська (війська внутрішньої служби (охорони), внутрішні війська), прикордонна охорона (війська), війська урядового зв'язку, інженерно-будівельні та спеціальні частини;

3) Головне управління виправно-трудових таборів, трудових поселень та місць ув'язнення, включаючи табірні управління, табірні відділення та пункти, колонії та спецкомендатури, особливі наради та особливі комісії при органах, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті, міжвідомчі позасудові органи у складі Народного комісара внутрішніх справ (начальника Управління Народного комісаріату внутрішніх справ області) та прокурора Української РСР (області) («двійки»), республіканські, обласні «особливі трійки», продовольчі загони (продзагони), війська допоміжного значення, що перебували у розпорядженні господарських відомств;

4) інші репресивні органи, їхні територіальні, функціональні або структурні підрозділи, посадові особи, діяльність яких була несумісною з основоположними правами і свободами людини і громадянина та характеризувалася масовими порушеннями прав людини у формі індивідуальних та масових вбивств, страт, смертей, депортацій, катувань, використання примусової праці або інших форм фізичного терору, переслідувань з етнічних, національних, релігійних, політичних, класових, соціальних або інших мотивів, заподіяння моральних та фізичних страждань під час застосування психіатричних засобів у політичних цілях, порушень свободи совісті, думки, вираження поглядів, свободи преси та відсутності політичного плюралізму.

Стаття 4. Основні засади державної політики щодо забезпечення доступу до архівної інформації репресивних органів

1. Держава гарантує право кожного на доступ до архівної інформації репресивних органів.

2. Держава гарантує вільний доступ до архівної інформації репресивних органів з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

3. Держава гарантує умови для належного зберігання, примноження та використання архівної інформації репресивних органів.

4. Держава забезпечує оцифрування носіїв архівної інформації репресивних органів.

5. Держава вживає заходів для забезпечення пошуку і отримання архівної інформації репресивних органів, що зберігається у відповідних установах іноземних держав.

6. Кабінет Міністрів України, Український інститут національної пам'яті, інші державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, архівні установи реалізують державну політику у сфері забезпечення доступу до архівної інформації репресивних органів в межах своєї компетенції.

Стаття 5. Гарантії забезпечення доступу до архівної інформації репресивних органів

1. Право на доступ до архівної інформації репресивних органів гарантується:

1) обов'язком розпорядників архівної інформації надавати та оприлюднювати архівну інформацію репресивних органів, крім випадків, передбачених цим Законом;

2) максимальним спрощенням процедури отримання інформації;

3) вільним вибором форми доступу до архівної інформації;

4) забороною на віднесення архівної інформації репресивних органів до таємної інформації;

5) забороною на віднесення архівної інформації репресивних органів до конфіденційної або службової інформації, крім випадків, передбачених цим Законом;

6) встановленням відповідальності за порушення законодавства про доступ до архівної інформації репресивних органів.

Стаття 6. Принципи забезпечення доступу до архівної інформації репресивних органів

1. Доступ до архівної інформації репресивних органів відповідно до цього Закону здійснюється за принципами:

1) відкритості діяльності розпорядників архівної інформації;

2) законності, прозорості та справедливості процедур доступу до архівної інформації репресивних органів;

3) вільного отримання та поширення інформації, крім обмежень, встановлених цим Законом;

4) здійснення активного пошуку, систематизації архівної інформації репресивних органів в Україні і за кордоном;

5) сприяння держави у проведенні досліджень, спрямованих на відновлення національної пам'яті Українського народу;

6) відповідальності особи за поширення архівної інформації репресивних органів;

7) рівноправності, незалежно від ознак раси, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак.

Розділ II ПРАВОВИЙ СТАТУС АРХІВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ РЕПРЕСИВНИХ ОРГАНІВ

Стаття 7. Забезпечення доступу до архівної інформації репресивних органів

1. Доступ до архівної інформації репресивних органів забезпечується шляхом:

1) надання кожному для ознайомлення носія архівної інформації або його копії, створення відповідного довідкового апарату;

2) виготовлення копії носія архівної інформації або його окремих частин;

3) доступу до цифрової копії носія архівної інформації;

4) оприлюднення на офіційному веб-сайті розпорядника архівної інформації цифрової копії носія архівної інформації;

5) надання копії носія архівної інформації або його окремих частин на запит особи;

6) виготовлення архівних довідок, витягів із документів;

7) публікації, експонування та інших форм популяризації архівної інформації репресивних органів;

8) ефективного використання архівної інформації репресивних органів та задоволення запитів фізичних і юридичних осіб в іншій формі, передбаченій законодавством.

Стаття 8. Відкритість архівної інформації репресивних органів

1. Архівна інформація репресивних органів є відкритою, крім випадків, визначених цим Законом.

2. Не може бути обмежений доступ до архівної інформації репресивних органів:

1) про стан навколишнього природного середовища, якість харчових продуктів і предметів побуту;

2) про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні ситуації, що сталися або можуть статися і загрожують безпеці людей;

3) про стан здоров'я населення, його життєвий рівень, включаючи харчування, одяг, житло, медичне обслуговування та соціальне забезпечення, а також соціально-демографічні показники, стан правопорядку, освіти і культури населення;

4) про факти порушення прав і свобод людини і громадянина (вбивства, заподіяння каліцтв, застосування тортур, катування, переслідування, організацію Голодомору або масового голоду, депортацію, політичні репресії або будь-які інші протиправні чи злочинні діяння, вчинені представниками тоталітарних режимів);

5) про незаконні дії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб;

6) що становить суспільний інтерес (є суспільно необхідною інформацією);

7) доступ до якої не може бути обмежений відповідно до законів та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

3. Не може бути обмежений доступ до архівної інформації репресивних органів, носії якої містять грифи секретності, не передбачені законодавством України.

4. Архівна інформація репресивних органів про штатних або позаштатних працівників репресивних органів є відкритою, доступ до такої інформації не може бути обмежений з будь-яких підстав.

5. У разі коли особа, зазначена у частині четвертій цієї статті, водночас є жертвою репресивних органів, доступ до інформації про таку особу не обмежується.

Стаття 9. Обмеження доступу до архівної інформації репресивних органів

1. Особа, яка є жертвою репресивних органів, має право на обмеження доступу до архівної інформації репресивних органів про себе, крім осіб, зазначених у частині четвертій статті 8 цього Закону.

2. Жертва репресивних органів, встановлюючи обмеження на доступ до інформації про себе, має зазначити, на яку інформацію встановлюється обмеження (вид інформації, сторінки, абзаци тощо), а також строк, на який встановлюється обмеження, з урахуванням вимог, визначених частиною четвертою цієї статті.

3. Члени сім'ї та родичі жертви репресивних органів, інші особи, крім осіб, зазначених у частині четвертій статті 8 цього Закону, мають право на часткове обмеження доступу до інформації про себе на строк, визначений у частині четвертій цієї статті. При цьому особа має право обмежити доступ лише щодо свого расового (етнічного) походження, політичних або світоглядних поглядів, віросповідання, а також даних, що стосуються здоров'я та статевого життя.

4. Особи, зазначені у частинах першій - третій цієї статті, мають право обмежити доступ до архівної інформації репресивних органів про себе на строк не більш як 25 років.

5. У разі якщо архівна інформація репресивних органів про осіб, зазначених у частинах першій - третій цієї статті, була оприлюднена, обмеження доступу до такої інформації не застосовується.

6. Обмеженню доступу підлягає інформація, а не документ.

Розділ III ДОСТУП ДО АРХІВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ РЕПРЕСИВНИХ ОРГАНІВ В АРХІВНИХ УСТАНОВАХ

Стаття 10. Забезпечення доступу до архівної інформації репресивних органів в архівних установах

1. Кожен має право на доступ до архівної інформації репресивних органів.

2. Доступ до архівної інформації репресивних органів забезпечують ГДА УІНП та інші розпорядники архівної інформації.

3. Розпорядники архівної інформації забезпечують доступ до архівної інформації репресивних органів усіма доступними способами.

4. Розпорядники архівної інформації проводять оцифрування носіїв архівної інформації репресивних органів, а також забезпечують розміщення цифрових копій цих носіїв в Інтернеті з урахуванням обмежень, встановлених цим Законом.

5. Розпорядники архівної інформації здійснюють оприлюднення архівної інформації репресивних органів з урахуванням обмежень, встановлених цим Законом.

6. Розміщення архівної інформації на офіційних веб-сайтах здійснюється із забезпеченням належної індексації та можливості пошуку такої інформації.

7. Розпорядники архівної інформації забезпечують розміщення на своїх офіційних веб-сайтах актуального довідкового апарату, інформації про наявні обмеження в доступі до архівної інформації репресивних органів, строк дії таких обмежень, а також іншу інформацію, необхідну для реалізації права особи на доступ до архівної інформації репресивних органів.

Стаття 11. Робота з носіями архівної інформації в архівних установах

1. Надання доступу до носіїв архівної інформації в архівних установах здійснюється на підставі документа, що посвідчує особу, а також заповненої заяви.

Забороняється вимагати від особи надання будь-яких інших документів.

2. Перед початком роботи з носіями архівної інформації особа інформується про те, що вона несе повну відповідальність за форму та зміст поширеної нею архівної інформації репресивних органів, а також за всі можливі правові наслідки такого поширення. Особа вважається поінформованою про відповідальність, якщо вона почала роботу з носіями архівної інформації.

3. Особа має право на вільний безоплатний доступ до носіїв архівної інформації в читальному залі архівної установи або їх копій з урахуванням обмежень, визначених цим Законом.

4. Особа може виготовляти копії архівної інформації репресивних органів, у тому числі за допомогою технічних засобів, або отримувати від архівних установ копії документів і витяги з них, якщо це не загрожує стану документів, а також вимагати, щоб такі копії або витяги були засвідчені архівною установою.

5. Самостійне виготовлення особою копії архівної інформації репресивних органів з носія такої інформації є безоплатним. Забороняється вимагати здійснення прямої чи опосередкованої оплати для самостійного виготовлення особою копії архівної інформації репресивних органів.

6. Виготовлення копії архівної інформації репресивних органів її розпорядником здійснюється з відшкодуванням фактичних витрат на таке виготовлення.

7. Розпорядники архівної інформації розміщують на своїх офіційних веб-сайтах інформацію про посадових (службових) осіб, відповідальних за забезпечення доступу до архівної інформації репресивних органів, у тому числі їхні контактні дані, найменування посади, прізвище, ім'я та по батькові.

Розділ IV РОЗПОРЯДНИКИ АРХІВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Стаття 12. Галузевий державний архів Українського інституту національної пам'яті

1. ГДА УІНП створюється для безпосереднього забезпечення права на доступ до архівної інформації репресивних органів.

2. Порядок утворення Українського інституту національної пам'яті визначається законом.

3. ГДА УІНП створюється згідно з рішенням Кабінету Міністрів України на підставі спільного подання Міністерства юстиції України та Українського інституту національної пам'яті.

4. Інформація про ГДА УІНП, його структуру, завдання, ухвалені рішення та інша інформація, обов'язкова для оприлюднення відповідно до законодавства, розміщується на його офіційному веб-сайті, а також в інший спосіб в обсязі та порядку, передбачених Законом України «Про доступ до публічної інформації».

5. ГДА УІНП забезпечує:

1) ведення обліку і зберігання носіїв архівної інформації;

2) ведення державного обліку документів Національного архівного фонду;

3) створення та зберігання страхового фонду документів архіву і фонду користування ними;

4) виявлення унікальних документів Національного архівного фонду;

5) створення та вдосконалення довідкового апарату;

6) організацію користування архівними документами, видачу архівних довідок, копій, витягів з архівних документів юридичним та фізичним особам у встановленому порядку;

7) доступ осіб до архівної інформації репресивних органів;

8) систематичний пошук і накопичення архівної інформації в Україні та за кордоном;

9) систематичну реставрацію та оцифрування носіїв архівної інформації, а також забезпечення доступу до їх цифрових копій на офіційному веб-сайті;

10) ведення міжархівного реєстру жертв репресивних органів та осіб, зазначених у статті 9 цього Закону, які обмежили доступ до інформації про себе;

11) здійснення інших повноважень, визначених законодавством.

6. ГДА УІНП має переважне право перед іншими особами на придбання (отримання) носіїв архівної інформації репресивних органів, носіїв архівної інформації іноземних спецслужб, струк-

тур та діячів українського визвольного руху за інших рівних умов.

Стаття 13. Відповідальність, оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників архівної інформації

1. Особи, відповідальні за забезпечення доступу до архівної інформації репресивних органів, керівники розпорядника архівної інформації несуть дисциплінарну, адміністративну та кримінальну відповідальність за такі дії чи бездіяльність.

2. Розпорядники архівної інформації, їх посадові (службові) особи не несуть відповідальності за наслідки поширення архівної інформації репресивних органів запитувачами та особами, яким надається доступ до архівної інформації репресивних органів, крім випадків, коли посадова (службова) особа відповідного розпорядника архівної інформації є запитувачем або особою, якій надається доступ до архівної інформації репресивних органів на загальних засадах.

3. Рішення, дії чи бездіяльність посадових (службових) осіб розпорядників архівної інформації можуть бути оскаржені до керівників розпорядників архівної інформації, вищого органу або суду.

Розділ V ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Особи, зазначені у статті 9 цього Закону, протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом мають право подати розпоряднику архівної інформації клопотання про обмеження доступу до архівної інформації репресивних органів про себе в порядку, визначеному цим Законом. У разі неподання такого клопотання у визначений строк доступ до інформації про зазначених осіб не підлягає обмеженню.

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у статті 212^3 Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

абзац перший частини першої після слів «Про доступ до публічної інформації» доповнити словами «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років»;

після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«Порушення вимог Закону України «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років», а саме необґрунтоване віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом, ненадання відповіді на запит на інформацію, ненадання інформації, неправомірна відмова в наданні інформації, неповне надання інформації, неповідомлення про подовження строку розгляду запиту, відстрочення розгляду запиту, крім випадків, визначених цим Законом, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

У зв'язку з цим частини третю - сьому вважати відповідно частинами четвертою - восьмою;

в абзаці першому частини восьмої слова «першою - шостою» замінити словами «першою - сьомою»;

2) у Законі України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 11, ст. 81; 2007 р., № 10, ст. 91; 2013 р., № 28, ст. 302; 2014 р., № 5, ст. 62, № 12, ст. 178, № 22, ст. 816):

статтю 2 доповнити частиною третьою такого змісту:

«Доступ до архівної інформації репресивних органів встановлюється Законом України «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років»;

статтю 8 після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«Архівні документи (носії архівної інформації) репресивних органів належать державі і передаються на зберігання Галузевому державному архіву Українського інституту національної пам'яті».

У зв'язку з цим частини п'яту - сьому вважати відповідно частинами шостою - восьмою;

статтю 15 доповнити частиною восьмою такого змісту:

«Особливості доступу до архівної інформації репресивних органів визначаються Законом України «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років»;

статтю 16 після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«Особливості доступу до архівної інформації репресивних органів визначаються Законом України «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років».

У зв'язку з цим частину п'яту вважати частиною шостою;

частину першу статті 19 доповнити словами і цифрами «з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років»;

3) статтю 25 Закону України «Про захист персональних даних» (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 34, ст. 481; 2014 р., № 14, ст. 252) доповнити частиною третьою такого змісту:

«3. Дія цього Закону не поширюється на відносини щодо отримання архівної інформації репресивних органів»;

4) пункт 15 Постанови Верховної Ради України «Про тлумачення Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 15, ст. 88) виключити.

4. Державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, а також підприємства, установи та організації, що перебувають у їх віданні або належать до сфери їх управління, зобов'язані провести ревізію та повідомити Українському інституту національної пам'яті про наявність архівної інформації репресивних органів протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом.

5. Кабінету Міністрів України, Генеральній прокуратурі України, Службі безпеки України, Державній судовій адміністрації України, Службі зовнішньої розвідки України, Міністерству внутрішніх справ України, Міністерству оборони України, Державній пенітенціарній службі України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Державній архівній службі України, іншим державним органам, органам влади Автономної Республіки Крим, органам місцевого самоврядування протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Після закінчення зазначеного строку положення нормативно-правових актів таких органів, що суперечать цьому Закону, втрачають чинність.

6. Кабінету Міністрів України:

у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом ухвалити рішення про створення ГДА УІНП і забезпечення його майновим комплексом для розміщення архівної установи та архівосховища;

передбачити під час розроблення проекту закону про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» бюджетні призначення для утримання ГДА УІНП;

доручити міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади провести ревізію носіїв архівної інформації репресивних органів та організувати передачу архівних фондів новоствореному ГДА УІНП протягом двох років з дня набрання чинності цим Законом.

7. Міністерству внутрішніх справ України, Міністерству оборони України, Міністерству юстиції України, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, Генеральній прокуратурі України, Державній судовій адміністрації України, Державній пенітенціарній службі України, Адміністрації Державної прикордонної служби України передати ГДА УІНП носії архівної інформації за 1917-1991 роки протягом двох років з дня набрання чинності цим Законом.

8. Міністерству юстиції України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести порядок користування документами Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним громадам, в частині користування архівною інформацією репресивних органів у відповідність із цим Законом.

9. Українському інституту національної пам'яті:

разом з Міністерством юстиції України затвердити положення про ГДА УІНП;

призначити керівника ГДА УІНП, уклавши з ним строковий трудовий договір на п'ять років;

забезпечити створення міжархівного реєстру осіб, зазначених у статті 9 цього Закону, які обмежили доступ до інформації про себе.

Президент України
П. ПОРОШЕНКО.

м. Київ,
9 квітня 2015 року.
№ 316-VIII.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про засудження комуністичного та націонал–соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки

Верховна Рада України від імені Українського народу - громадян України всіх національностей, керуючись положеннями Загальної декларації прав людини, беручи до уваги резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи № 1096 (1996) від 27 червня 1996 року щодо ліквідації спадщини колишніх комуністичних тоталітарних режимів, № 1481 (2006) від 26 січня 2006 року щодо необхідності міжнародного засудження злочинів тоталітарних комуністичних режимів, № 1495 (2006) від 12 квітня 2006 року щодо боротьби з відродженням нацистської ідеології, № 1652 (2009) від 29 січня 2009 року щодо відношення до пам'ятників, що мають суперечливу історичну інтерпретацію у державах - членах Ради Європи, резолюцію Парламентської Асамблеї ОБСЄ SC (09) 3 R від 29 червня - 3 липня 2009 року щодо неприпустимості звеличення тоталітарних режимів, відкриття історичних та політичних архівів, вивчення тоталітарної спадщини та підвищення поінформованості громадськості, декларацію Європейського Парламенту від 23 вересня 2008 року щодо проголошення 23 серпня днем пам'яті жертв сталінізму і нацизму, резолюцію Європейського Парламенту від 23 жовтня 2008 року в пам'ять про Голодомор - штучний голод в Україні 1932-1933 років, резолюцію Європейського Парламенту від 2 квітня 2009 року щодо європейської свідомості та тоталітаризму, Спільну заяву з нагоди 70-х роковин Голодомору - Великого голоду 1932-1933 років в Україні, прийняту на 58-й сесії Генеральної Асамблеї ООН,

враховуючи засудження у 1991 році Законом України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» політичних репресій, що здійснювалися протягом 1917-1991 років комуністичним тоталітарним режимом на території України, відмежування від методу державного терору в управлінні державою, притаманного комуністичному тоталітарному режиму, і проголошення намірів неухильно сприяти відновленню справедливості та усуненню наслідків свавілля і порушення громадянських прав,

враховуючи визнання Законом України «Про Голодомор 1932-1933 років в Україні» Голодомору 1932-1933 років геноцидом Українського народу, засудження злочинних дій тоталітарного режиму СРСР, спрямованих на організацію Голодомору, наслідком якого стало знищення мільйонів людей, руйнування соціальних основ Українського народу та його вікових традицій, духовної культури та етнічної самобутності, а також встановлення постановою Апеляційного суду міста Києва 13 січня 2010 року факту причетності вищого керівництва СРСР, УРСР та комуністичної партії до організації Голодомору 1932-1933 років в Україні,

дбаючи про забезпечення захисту прав і свобод людини і громадянина,

прагнучи розвивати і зміцнювати незалежну, демократичну, правову державу,

керуючись статтею 11 Конституції України, яка зобов'язує державу сприяти консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості,

з метою недопущення повторення злочинів комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, будь-якої дискримінації за національною, соціальною, класовою, етнічною, расовою або іншими ознаками у майбутньому, відновлення історичної та соціальної справедливості, усунення загрози незалежності, суверенітету, територіальній цілісності та національній безпеці України

приймає цей Закон, яким засуджує комуністичний та націонал-соціалістичний (нацистський) тоталітарні режими в Україні, визначає правові основи заборони пропаганди їх символіки та встановлює порядок ліквідації символів комуністичного тоталітарного режиму.

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

1) комуністична партія - Російська соціал-демократична робітнича партія (більшовиків) (РСДРП(б), Російська комуністична партія (більшовиків) (РКП(б), Всесоюзна комуністична партія (більшовиків) (ВКП(б), Комуністична партія Радянського Союзу (КПРС), Комуністична партія (більшовиків) України (КП(б) У), Комуністична партія України (КПУ), комуністичні партії союзних республік, що входили до складу СРСР, а також їхні осередки в автономних радянських соціалістичних республіках, краях, областях, автономних областях, автономних округах, містах республіканського підпорядкування та місцеві осередки;

2) пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів - публічне заперечення, зокрема через засоби масової інформації, злочинного характеру комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років в Україні, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму, поширення інформації, спрямованої на виправдання злочинного характеру комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, діяльності радянських органів державної безпеки, встановлення радянської влади на території України або в окремих адміністративно-територіальних одиницях, переслідування учасників боротьби за незалежність України у XX столітті, виготовлення та/або поширення, а також публічне використання продукції, що містить символіку комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів;

3) радянські органи державної безпеки - Всеросійська надзвичайна комісія по боротьбі з контрреволюцією і саботажем, Всеукраїнська надзвичайна комісія для боротьби з контрреволюцією, спекуляцією, саботажем та службовими злочинами, Державне політичне управління, Об'єднане державне політичне управління, Народний комісаріат внутрішніх справ, Народний комісаріат державної безпеки, Міністерство державної безпеки, Комітет державної безпеки, їхні територіальні, функціональні, структурні підрозділи, а також безпосередньо підпорядковані цим органам бойові загони, охорона (варта), війська або спеціальні частини;

4) символіка комуністичного тоталітарного режиму - символіка, що включає:

а) будь-яке зображення державних прапорів, гербів та інших символів СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних або автономних радянських республік у складі СРСР, держав так званої «народної демократії»: Народної Республіки Албанії (Соціалістичної Народної Республіки Албанії), Народної Республіки Болгарії, Німецької Демократичної Республіки, Народної Республіки Румунії (Соціалістичної Республіки Румунії), Угорської Народної Республіки, Чехословацької Соціалістичної Республіки, Федеративної Народної Республіки Югославії (Соціалістичної Федеративної Республіки Югославії) та соціалістичних республік, що входили до її складу, крім тих, що є чинними (діючими) прапорами або гербами країн світу;

б) гімни СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних або автономних радянських республік чи їх фрагменти;

в) прапори, символи, зображення або інша атрибутика, в яких відтворюється поєднання серпа та молота, серпа, молота та п'ятикутної зірки, плуга (рала), молота та п'ятикутної зірки;

г) символіку комуністичної партії або її елементи;

ґ) зображення, пам'ятники, пам'ятні знаки, написи, присвячені особам, які обіймали керівні посади в комуністичній партії (посаду секретаря районного комітету і вище), особам, які обіймали керівні посади у вищих органах влади та управління СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних або автономних радянських республік, органах влади та управління областей, міст республіканського підпорядкування, працівникам радянських органів державної безпеки всіх рівнів;

д) зображення, пам'ятники, пам'ятні знаки, написи, присвячені подіям, пов'язаним з діяльністю комуністичної партії, із встановленням радянської влади на території України або в окремих адміністративно-територіальних одиницях, переслідуванням учасників боротьби за незалежність України у XX столітті (крім пам'ятників та пам'ятних знаків, пов'язаних з опором і вигнанням нацистських окупантів з України або з розвитком української науки та культури);

е) зображення гасел комуністичної партії, цитат осіб, які обіймали керівні посади в комуністичній партії (посаду секретаря районного комітету і вище), осіб, які обіймали керівні посади у вищих органах влади та управління СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних або автономних радянських республік, органах влади та управління областей, міст республіканського підпорядкування (крім цитат, пов'язаних з розвитком української науки та культури), працівників радянських органів державної безпеки всіх рівнів;

є) назви областей, районів, населених пунктів, районів у містах, скверів, бульварів, вулиць, провулків, узвозів, проїздів, проспектів, площ, майданів, набережних, мостів, інших об'єктів топоніміки населених пунктів, підприємств, установ, організацій, у яких використані імена або псевдоніми осіб, які обіймали керівні посади в комуністичній партії (посаду секретаря районного комітету і вище), вищих органах влади та управління СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних або автономних радянських республік, працювали в радянських органах державної безпеки, а також назви СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних або автономних радянських республік та похідні від них, назви, пов'язані з діяльністю комуністичної партії (включаючи партійні з'їзди), річницями Жовтневого перевороту 25 жовтня (7 листопада) 1917 року, встановленням радянської влади на території України або в окремих адміністративно-територіальних одиницях, переслідуванням учасників боротьби за незалежність України у XX столітті (крім назв, пов'язаних з опором та вигнанням нацистських окупантів з України або з розвитком української науки та культури);

ж) найменування комуністичної партії;

5) символіка націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму - символіка, що включає:

а) символіку Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини (НСДАП);

б) державний прапор нацистської Німеччини 1939-1945 років;

в) державний герб нацистської Німеччини 1939-1945 років;

г) найменування Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини (НСДАП);

ґ) зображення, написи, присвячені подіям, пов'язаним з діяльністю Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини (НСДАП);

д) зображення гасел Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини (НСДАП), цитат осіб, які обіймали керівні посади в Націонал-соціалістичній робітничій партії Німеччини (НСДАП), вищих органах влади та управління нацистської Німеччини та на окупованих нею територіях у 1935-1945 роках.

Стаття 2. Засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів

1. Комуністичний тоталітарний режим 1917-1991 років в Україні визнається злочинним і таким, що здійснював політику державного терору, яка характеризувалася численними порушеннями прав людини у формі індивідуальних та масових вбивств, страт, смертей, депортацій, катувань, використання примусової праці та інших форм масового фізичного терору, переслідувань з етнічних, національних, релігійних, політичних, класових, соціальних та інших мотивів, заподіянням моральних і фізичних страждань під час застосування психіатричних заходів у політичних цілях, порушенням свободи совісті, думки, вираження поглядів, свободи преси та відсутністю політичного плюралізму, та у зв'язку з цим засуджується як несумісний з основоположними правами і свободами людини і громадянина.

2. Націонал-соціалістичний (нацистський) тоталітарний режим визнається в Україні злочинним і таким, що здійснював політику державного терору, яка характеризувалася численними порушеннями прав людини у формі індивідуальних та масових вбивств, страт, смертей, катувань, використання примусової праці та інших форм масового фізичного терору, переслідувань з расових, етнічних мотивів, порушенням свободи совісті, думки, вираження поглядів, свободи преси та відсутністю політичного плюралізму, та у зв'язку з цим, спираючись на встановлені Нюрнберзьким міжнародним військовим трибуналом 1945-1946 років факти, засуджується як несумісний з основоположними правами і свободами людини і громадянина.

Стаття 3. Заборона пропаганди комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та їхньої символіки

1. Пропаганда комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та їхньої символіки визнається наругою над пам'яттю мільйонів жертв комуністичного тоталітарного режиму, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму та заборонена законом.

2. Пропаганда комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та їхньої символіки юридичною особою, політичною партією, іншим

об'єднанням громадян, друкованим засобом масової інформації та/або використання у назві символіки комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів є підставою для відмови в реєстрації та/або припинення діяльності юридичної особи, політичної партії, іншого об'єднання громадян, підставою для відмови в реєстрації та/або припинення випуску друкованого засобу масової інформації.

3. У разі невиконання юридичними особами, політичними партіями, іншими об'єднаннями громадян, друкованими засобами масової інформації вимог цього Закону їх діяльність/випуск підлягає припиненню в судовому порядку за позовом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державної реєстрації юридичних осіб, реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, громадських спілок, інших громадських формувань, або іншого уповноваженого органу державної влади.

4. Рішення про невідповідність діяльності, найменування та/або символіки юридичної особи, політичної партії, іншого об'єднання громадян вимогам цього Закону приймає центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державної реєстрації юридичних осіб, реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, громадських спілок, інших громадських формувань, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

5. Політичні партії, обласні, міські, районні організації або інші структурні утворення, передбачені статутом політичної партії, щодо яких центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державної реєстрації юридичних осіб, реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, громадських спілок, інших громадських формувань, прийнято у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку рішення про невідповідність їх діяльності, найменування та/або символіки вимогам цього Закону, не можуть бути суб'єктом виборчого процесу.

Стаття 4. Заборона використання та пропаганди символіки комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів

1. Виготовлення, поширення, а також публічне використання символіки комуністичного тоталітарного режиму, символіки націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму, у тому числі у вигляді сувенірної продукції, публічне виконання гімнів СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних та автономних радянських республік або їх фрагментів на всій території України заборонено.

2. Заборона виготовлення символіки комуністичного тоталітарного режиму, символіки націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму не поширюється на випадки виготовлення такої символіки для її подальшого використання з метою, зазначеною у частині третій цієї статті.

3. Заборона не поширюється на випадки використання символіки комуністичного тоталітарного режиму, символіки націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму:

1) на документах державних органів та органів місцевого самоврядування (місцевих органів державної влади і управління), прийнятих чи виданих до 1991 року;

2) на документах, виданих закладами освіти та науки, підприємствами, установами, організаціями до 1991 року;

3) в експозиціях музеїв, тематичних виставках, Музейному фонді України, а також бібліотечних фондах на різних носіях інформації;

4) у творах мистецтва, створених до набрання чинності цим Законом;

5) у процесі наукової діяльності, в тому числі під час наукових досліджень та поширення їх результатів у не заборонений законодавством України спосіб;

6) на оригіналах бойових знамен;

7) на державних нагородах, ювілейних медалях та інших відзнаках, якими нагороджувались особи до 1991 року та протягом 1991-2015 років у зв'язку з річницями подій періоду Другої світової війни, а також на документах, що посвідчують нагородження ними;

8) на намогильних спорудах, розташованих на території місць поховань, місць почесних поховань;

9) під час викладення або реконструкції (зокрема історичної) історичних подій;

10) у приватних колекціях та приватних архівних зібраннях;

11) як об'єктів антикварної торгівлі.

Заборона не поширюється на випадки використання символіки комуністичного тоталітарного режиму, символіки націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму (за умови, що це не призводить до пропаганди злочинного характеру комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років, злочинного характеру націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму):

1) у посібниках, підручниках та інших матеріалах наукового, освітнього і навчального характеру, які використовуються у навчальному, навчально-виховному і освітньому процесах;

2) у творах мистецтва, створених після набрання чинності цим Законом.

Стаття 5. Розслідування та оприлюднення інформації про злочини, вчинені представниками комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів

1. Держава здійснює розслідування злочинів геноциду, злочинів проти людства та людяності, військових злочинів, вчинених в Україні представниками комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, та вживає заходів, спрямованих на ліквідацію наслідків таких злочинів та відновлення історичної справедливості, зокрема шляхом дослідження та встановлення кількості жертв комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років в Україні, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму, визначення та упорядження місць масових поховань таких жертв, збору, узагальнення та оприлюднення інформації про розкуркулення, репресії, масові та індивідуальні страти, смерті, депортації, катування, використання примусової праці та інших форм масового фізичного терору, переслідування з етнічних, національних, релігійних, політичних, класових, соціальних та інших мотивів, заподіяння моральних і фізичних страждань під час застосування психіатричних заходів у політичних цілях.

2. Держава вживає заходів, спрямованих на підвищення поінформованості громадськості про злочини, вчинені представниками комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, розробляє та вдосконалює навчальні посібники, програми та заходи з питань історії комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, сприяє утвердженню в суспільстві поваги до людської гідності, прав і основоположних свобод людини, розвитку плюралізму та демократії.

3. Держава заохочує та підтримує діяльність неурядових установ та організацій, які проводять дослідницьку та просвітницьку роботу стосовно злочинів, вчинених представниками комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів.

4. Архівні документи, зокрема документи колишніх радянських органів державної безпеки, пов'язані з політичними репресіями, Голодомором 1932-1933 років в Україні, іншими злочинами, вчиненими представниками комуністичного або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, а також будь-яка інформація, що міститься в них, не належать до інформації з обмеженим доступом. Держава здійснює оприлюднення, забезпечує можливість вивчення та доступ до зазначених архівних документів та інформації, що міститься в них.

Стаття 6. Відповідальність за порушення законодавства про заборону пропаганди комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та використання їхньої символіки

1. Особи, винні у порушенні вимог цього Закону, несуть відповідальність згідно із законом.

Стаття 7. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кримінальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131):

частину першу статті 96^9 після цифр «436» доповнити цифрами «436^1»;

статтю 436^1 викласти в такій редакції:

«Стаття 436^1. Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів

1. Виготовлення, поширення, а також публічне використання символіки комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, у тому числі у вигляді сувенірної продукції, публічне виконання гімнів СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних та автономних радянських республік або їх фрагментів на всій території України, крім випадків, передбачених частинами другою і третьою статті 4 Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки»,

- карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією майна або без такої.

2. Ті самі дії, вчинені особою, яка є представником влади, або вчинені повторно, або організованою групою, або з використанням засобів масової інформації,

- караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої»;

2) у Законі України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 1, ст. 1; 2004 р., № 11, ст. 141; 2014 р., № 5, ст. 62, № 22, ст. 816):

частину першу статті 3 доповнити абзацом сьомим такого змісту:

«пропаганди комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та їхньої символіки»;

статтю 11 доповнити частиною четвертою такого змісту:

«Забороняється державна реєстрація друкованого засобу масової інформації, назва якого містить символіку комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів»;

3) у Законі України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 7, ст. 36; 2003 р., № 35, ст. 271):

у статті 5:

частину першу після слова «моралі» доповнити словами «вимогам Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»;

частину другу доповнити реченням такого змісту: «Об'єктом знака не можуть бути імена або псевдоніми осіб, які обіймали керівні посади у комуністичній партії (посаду секретаря районного комітету і вище), вищих органах влади та управління СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних або автономних радянських республік (крім випадків, пов'язаних з розвитком української науки та культури), працювали у радянських органах державної безпеки, назви СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних радянських республік та похідні від них, назви, пов'язані з діяльністю комуністичної партії, встановленням радянської влади на території України або в окремих адміністративно-територіальних одиницях, переслідуванням учасників боротьби за незалежність України у XX столітті»;

статтю 6 доповнити частиною п'ятою такого змісту:

«5. Не можуть одержати правову охорону та не можуть бути зареєстровані як знаки позначення, що суперечать вимогам частини другої статті 5 цього Закону та вимогам Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»;

4) статтю 2 Закону України «Про інформаційні агентства» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 13, ст. 83; 2014 р., № 12, ст. 178, № 22, ст. 816) доповнити частиною четвертою такого змісту:

«Інформаційні агентства не мають права у своїх матеріалах пропагувати комуністичний та/або націонал-соціалістичний (нацистський) тоталітарні режими та їхню символіку»;

5) частину першу статті 52 Закону України «Про вибори Президента України» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 20-21, ст. 291; 2014 р., № 16, ст. 582) доповнити пунктом 8 такого змісту:

«8) висування кандидата на пост Президента України від партії, яка здійснює пропаганду комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, їхньої символіки та щодо якої в установленому Кабінетом Міністрів України порядку прийнято рішення про невідповідність її діяльності, найменування та/або символіки вимогам Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»;

6) розділ VII «Заключні положення» Закону України «Про місцеві державні адміністрації» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 20-21, ст. 190) доповнити двома абзацами такого змісту:

«У разі якщо протягом строку, визначеного абзацами першим і другим пункту 6 статті 7 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», сільські, селищні, міські ради або сільські, селищні, міські голови населених пунктів на території відповідної області в установленому Законом України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» порядку не здійснять перейменування районів у містах, скверів, бульварів, вулиць, провулків, проїздів, проспектів, площ, майданів, набережних, мостів чи інших об'єктів топоніміки населених пунктів, назви яких містять у собі символіку комуністичного тоталітарного режиму, таке перейменування здійснюється розпорядженням голови відповідної обласної державної адміністрації (або особи, яка відповідно до законодавства здійснює його повноваження). Голова обласної державної адміністрації (або особа, яка відповідно до законодавства здійснює його повноваження) зобов'язаний прийняти таке розпорядження у тримісячний строк, який обчислюється з моменту закінчення строку, визначеного абзацом другим пункту 6 статті 7 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». Таке розпорядження приймається з урахуванням вимог, установлених Законом України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», статтею 3 Закону України «Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій», пропозицій громадськості, науковців та рекомендацій Українського інституту національної пам'яті.

У разі якщо протягом строку, визначеного пунктом 6 статті 7 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», сільські, селищні, міські ради або сільські, селищні, міські голови населених пунктів на території відповідної області в установленому зазначеним законом порядку не здійснять демонтаж пам'ятників, пам'ятних знаків, присвячених особам, причетним до організації та здійснення Голодомору 1932-1933 років в Україні, політичних репресій, особам, які обіймали керівні посади у комуністичній партії, вищих органах влади та управління СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних та автономних радянських республік (крім осіб, діяльність яких була значною мірою пов'язана з розвитком української науки та культури), працівникам радянських органів державної безпеки, подіям, пов'язаним з діяльністю комуністичної партії, встановленням радянської влади на території України або в окремих адміністративно-територіальних одиницях, переслідуванням учасників боротьби за незалежність України у XX столітті, такий демонтаж здійснюється за розпорядженням голови відповідної обласної державної адміністрації (або особи, яка відповідно до законодавства здійснює його повноваження). Голова обласної державної адміністрації (або особа, яка відповідно до законодавства здійснює його повноваження) зобов'язаний прийняти розпорядження про демонтаж у тримісячний строк, який обчислюється з моменту закінчення строку, визначеного абзацом четвертим пункту 6 статті 7 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»;

7) у Законі України «Про політичні партії в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 23, ст. 118; 2014 р., № 5, ст. 62):

частину першу статті 5 доповнити пунктом 9 такого змісту:

«9) пропаганду комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та їх символіки»;

статтю 9 після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«У символіці політичної партії не може використовуватися символіка комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів».

У зв'язку з цим частини третю і четверту вважати відповідно частинами четвертою і п'ятою;

8) у Законі України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 31-32, ст. 263 із наступними змінами):

частину сьому статті 8 доповнити другим реченням такого змісту: «Забороняється використовувати в назві юридичної особи символіку комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів»;

частину другу статті 10 викласти в такій редакції:

«2. Адміністративний збір не справляється за проведення державної реєстрації змін, що вносяться до установчих документів:

благодійних організацій;

юридичних осіб, пов'язаних із прийняттям Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки», а також зміни місцезнаходження юридичної особи, місця проживання фізичної особи у зв'язку із зміною назви (перейменуванням) скверів, бульварів, вулиць, провулків, узвозів, проїздів, проспектів, площ, майданів, набережних, мостів, інших об'єктів топоніміки населених пунктів»;

частину першу статті 27 після абзацу третього доповнити новим абзацом такого змісту:

«наявність в установчих документах юридичної особи пропаганди комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та їхньої символіки».

У зв'язку з цим абзаци четвертий - дванадцятий вважати відповідно абзацами п'ятим - тринадцятим;

9) у Законі України «Про географічні назви» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 27, ст. 360; 2014 р., № 6-7, ст. 80):

у статті 5:

після частини дев'ятої доповнити новою частиною такого змісту:

«Забороняється присвоювати географічним об'єктам назви, які є іменами або псевдонімами осіб, які обіймали керівні посади у комуністичній партії (посаду секретаря районного комітету і вище), вищих органах влади та управління СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних та автономних радянських республік (крім випадків, пов'язаних з розвитком української науки та культури), працювали у радянських органах державної безпеки, назви СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних радянських республік та похідні від них, а також назви, пов'язані з діяльністю комуністичної партії, встановленням радянської влади на території України або в окремих адміністративно-територіальних одиницях, переслідуванням учасників боротьби за незалежність України у XX столітті (крім пам'ятників та пам'ятних знаків, пов'язаних з опором та вигнанням нацистських окупантів з України або з розвитком української науки та культури)».

У зв'язку з цим частини десяту та одинадцяту вважати відповідно частинами одинадцятою та дванадцятою;

частину одинадцяту викласти в такій редакції:

«Перейменування географічних об'єктів здійснюється у випадку:

повторення назв однорідних географічних об'єктів у межах однієї адміністративно-територіальної одиниці;

необхідності повернення окремим географічним об'єктам їхніх історичних назв;

істотної зміни функції або призначення географічного об'єкта;

необхідності приведення назви географічного об'єкта у відповідність із вимогами Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»;

частину дванадцяту доповнити реченням такого змісту: «Перейменування географічних об'єктів, пов'язане з необхідністю приведення назв таких географічних об'єктів у відповідність із вимогами Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», здійснюється у порядку, встановленому Законом України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»;

статтю 8 після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«Перейменування географічних об'єктів, пов'язане з необхідністю приведення назв таких об'єктів у відповідність із вимогами Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», здійснюється з урахуванням особливостей, установлених Законом України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки».

У зв’язку з цим частини п’яту та шосту вважати відповідно частинами шостою та сьомою;

10) статтю 9 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 18, ст. 155) після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

«2. Мовник не має права розповсюджувати аудіовізуальні твори, у яких заперечується або виправдовується злочинний характер комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років в Україні, злочинний характер націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму, створюється позитивний образ осіб, які обіймали керівні посади у комуністичній партії (посаду секретаря районного комітету і вище), вищих органах влади та управління СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних та автономних радянських республік (крім випадків, пов’язаних з розвитком української науки та культури), працівників радянських органів державної безпеки, виправдовується діяльність радянських органів державної безпеки, встановлення радянської влади на території України або в окремих адміністративно-територіальних одиницях, переслідування учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті».

У зв’язку з цим частину другу вважати частиною третьою;

11) частину першу статті 44 Закону України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 35-36, ст. 491; 2014 р., № 18-19, ст. 696) доповнити пунктом 6 такого змісту:

«6) висування кандидата в депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови від місцевої організації партії, яка здійснює пропаганду комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, їхньої символіки та щодо якої в установленому Кабінетом Міністрів України порядку прийнято рішення про невідповідність її діяльності, найменування та/або символіки вимогам Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»;

12) пункт 4 частини четвертої статті 21 Закону України «Про інформацію» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 32, ст. 313) викласти в такій редакції:

«4) про факти порушення прав і свобод людини, включаючи інформацію, що міститься в архівних документах колишніх радянських органів державної безпеки, пов’язаних з політичними репресіями, Голодомором 1932-1933 років в Україні та іншими злочинами, вчиненими представниками комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів»;

13) частину першу статті 60 Закону України «Про вибори народних депутатів України» (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 10-11, ст. 73; 2014 р., № 22, ст. 794) доповнити пунктом 8 такого змісту:

«8) висування кандидата (кандидатів) у депутати від партії, яка здійснює пропаганду комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, їхньої символіки та щодо якої в установленому Кабінетом Міністрів України порядку прийнято рішення про невідповідність її діяльності, найменування та/або символіки вимогам Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»;

14) у Законі України «Про громадські об’єднання» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 1, ст. 1; 2014 р., № 17, ст. 593, № 22, ст. 801, ст. 811):

частину першу статті 4 після слів «здоров’я населення» доповнити словами «пропаганду комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та їхньої символіки»;

частину другу статті 18 після пункту 5 доповнити новим пунктом такого змісту:

«6) символіку комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів».

У зв’язку з цим пункт 6 вважати пунктом 7;

15) у Законі України «Про присвоєння юридичним особам та об’єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 17, ст. 150):

статтю 1 доповнити частиною четвертою такого змісту:

«4. Питання, пов’язані з приведенням раніше присвоєних об’єктам права власності імен фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій у відповідність з вимогами Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», регулюються цим Законом з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»;

статтю 3 доповнити частиною шостою такого змісту:

«6. Забороняється присвоювати юридичним особам та об’єктам права власності імена або псевдоніми осіб, які обіймали керівні посади у комуністичній партії (посаду секретаря районного комітету і вище), вищих органах влади та управління СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних або автономних радянських республік (крім випадків, пов’язаних з розвитком української науки та культури), працювали у радянських органах державної безпеки, назви СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних радянських республік та похідні від них, а також назви, пов’язані з діяльністю комуністичної партії, встановленням радянської влади на території України або в окремих адміністративно-територіальних одиницях, переслідуванням учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті (крім пам’ятників та пам’ятних знаків, пов’язаних з опором та вигнанням нацистських окупантів з України або з розвитком української науки та культури)».

3. Юридичні особи, політичні партії, інші об’єднання громадян, зареєстровані на день набрання чинності цим Законом, у разі порушення його вимог зобов’язані протягом одного місяця з дня набрання чинності цим Законом привести свої установчі документи, найменування та/або символіку у відповідність із вимогами цього Закону. При цьому такі юридичні особи звільняються від сплати адміністративного збору під час державної реєстрації змін до установчих документів, пов’язаних з приведенням їх у відповідність з цим Законом.

Власники знаків для товарів і послуг, які на день набрання чинності цим Законом містять символіку комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом зобов’язані привести такі знаки для товарів і послуг у відповідність із цим Законом.

4. У разі недотримання вимог цього Закону юридичними особами, політичними партіями, іншими об’єднаннями громадян, зазначеними у пункті 3 цієї статті Закону, їхня діяльність підлягає припиненню в установленому законом порядку, крім випадків, коли юридичними особами, політичними партіями, іншими об’єднаннями громадян вжито заходів щодо дотримання вимог цього Закону, а неможливість державної реєстрації змін до установчих документів, пов’язаних з приведенням їх у відповідність з цим Законом, зумовлена об’єктивними причинами.

5. Засновники друкованих засобів масової інформації, які на момент набрання чинності цим Законом здійснювали пропаганду комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та/або використовували у назві символіку комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, зобов’язані припинити здійснення такої пропаганди та/або здійснити перереєстрацію друкованого засобу масової інформації. Засновники таких друкованих засобів масової інформації звільняються від сплати реєстраційного збору за перереєстрацію.

У разі недотримання вимог цього Закону засновниками друкованих засобів масової інформації після спливу трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом їх випуск підлягає припиненню в установленому законом порядку, крім випадків, коли засновником друкованого засобу масової інформації вжито заходів щодо дотримання вимог цього Закону, а неможливість перереєстрації такого друкованого засобу масової інформації зумовлена об’єктивними причинами.

6. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським, районним державним адміністраціям, Верховній Раді Автономної Республіки Крим, органам місцевого самоврядування у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом в установленому порядку здійснити демонтаж пам’ятників, пам’ятних знаків, присвячених особам, причетним до організації та здійснення Голодомору 1932-1933 років в Україні, політичних репресій, особам, які обіймали керівні посади у комуністичній партії, вищих органах влади та управління СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних та автономних радянських республік (крім осіб, діяльність яких була значною мірою пов’язана з розвитком української науки та культури), працівникам радянських органів державної безпеки, подіям, пов’язаним з діяльністю комуністичної партії, встановленням радянської влади на території України або в окремих адміністративно-територіальних одиницях, переслідуванням учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті, а також в установленому порядку перейменувати райони у містах, сквери, бульвари, вулиці, провулки, узвози, проїзди, проспекти, площі, майдани, набережні, мости, інші об’єкти топоніміки населених пунктів, а також інші географічні об’єкти, назви яких містять символіку комуністичного тоталітарного режиму.

У разі якщо протягом зазначеного в абзаці першому цього пункту строку сільською, селищною, міською радою в установленому цим Законом порядку не прийнято рішення про перейменування районів у містах, скверів, бульварів, вулиць, провулків, проїздів, проспектів, площ, майданів, набережних, мостів чи інших об’єктів топоніміки населених пунктів, назви яких містять символіку комуністичного тоталітарного режиму, таке рішення у формі розпорядження приймається відповідним сільським, селищним, міським головою (або особою, яка відповідно до законодавства здійснює його повноваження) у тримісячний строк, що обчислюється з моменту закінчення строку, встановленого абзацом першим цього пункту. Таке розпорядження приймається з урахуванням вимог, встановлених цим Законом, статтею 3 Закону України «Про присвоєння юридичним особам та об’єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій», пропозицій громадськості, науковців та рекомендацій Українського інституту національної пам’яті.

У разі якщо протягом зазначеного в абзаці першому цього пункту строку Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування (обласними, районними, сільськими, селищними, міськими радами) в установленому цим Законом порядку не прийнято рішення про перейменування назв географічних об’єктів, що містять символіку комуністичного тоталітарного режиму, таке рішення у формі постанови приймається Кабінетом Міністрів України у тримісячний строк, що обчислюється з моменту закінчення строку, встановленого абзацом першим цього пункту. Таке розпорядження приймається з урахуванням вимог, встановлених цим Законом, статтею 5 Закону України «Про географічні назви», пропозицій громадськості, науковців та рекомендацій Українського інституту національної пам’яті.

У разі якщо протягом строку, зазначеного в абзаці другому цього пункту, сільським, селищним, міським головою (або особою, яка відповідно до законодавства здійснює його повноваження) в установленому цим Законом порядку не прийнято рішення у формі розпорядження про перейменування районів у містах, скверів, бульварів, вулиць, провулків, проїздів, проспектів, площ, майданів, набережних, мостів чи інших об’єктів топоніміки населених пунктів, назви яких містять символіку комуністичного тоталітарного режиму, таке перейменування здійснюється розпорядженням голови відповідної обласної державної адміністрації (або особи, яка відповідно до законодавства здійснює його повноваження). Голова обласної державної адміністрації (або особа, яка відповідно до законодавства здійснює його повноваження) зобов’язаний прийняти таке розпорядження у тримісячний строк, який обчислюється з моменту закінчення строку, визначеного абзацом другим цього пункту. Таке розпорядження приймається з урахуванням вимог, встановлених цим Законом, статтею 3 Закону України «Про присвоєння юридичним особам та об’єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій», пропозицій громадськості, науковців та рекомендацій Українського інституту національної пам’яті.

У разі якщо протягом зазначеного в абзаці першому цього пункту строку сільською, селищною, міською радою в установленому цим Законом порядку не прийнято рішення про демонтаж пам’ятників, пам’ятних знаків, присвячених особам, причетним до організації та здійснення Голодомору 1932-1933 років в Україні, політичних репресій, особам, які обіймали керівні посади у комуністичній партії, вищих органах влади та управління СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних та автономних радянських республік (крім осіб, діяльність яких була значною мірою пов’язана з розвитком української науки та культури), працівникам радянських органів державної безпеки, подіям, пов’язаним з діяльністю комуністичної партії, встановленням радянської влади на території України або в окремих адміністративно-територіальних одиницях, переслідуванням учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті, таке рішення у формі розпорядження приймається відповідним сільським, селищним, міським головою (або особою, яка відповідно до законодавства здійснює його повноваження) у тримісячний строк, що обчислюється з моменту закінчення строку, встановленого абзацом першим цього пункту.

У разі якщо протягом зазначеного в абзаці п’ятому цього пункту строку не здійснено демонтаж пам’ятників, пам’ятних знаків, присвячених особам, причетним до організації та здійснення Голодомору 1932-1933 років в Україні, політичних репресій, особам, які обіймали керівні посади у комуністичній партії, вищих органах влади та управління СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних та автономних радянських республік (крім осіб, діяльність яких була значною мірою пов’язана з розвитком української науки та культури), працівникам радянських органів державної безпеки, подіям, пов’язаним з діяльністю комуністичної партії, встановленням радянської влади на території України або в окремих адміністративно-територіальних одиницях, переслідуванням учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті, такий демонтаж здійснюється за розпорядженням голови відповідної обласної державної адміністрації (або особи, яка відповідно до законодавства здійснює його повноваження). Голова обласної державної адміністрації (або особа, яка відповідно до законодавства здійснює його повноваження) зобов’язаний прийняти таке розпорядження про демонтаж у тримісячний строк, який обчислюється з моменту закінчення строку, визначеного абзацом п’ятим цього пункту.

7. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським, районним державним адміністраціям, органам місцевого самоврядування у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом в установленому порядку провести громадські слухання та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо перейменування населених пунктів, районів та областей, назви яких містять символіку комуністичного тоталітарного режиму.

8. Верховна Рада України у тримісячний строк, який обчислюється з дня закінчення строку, визначеного пунктом 7 цієї статті Закону, приймає рішення про перейменування населених пунктів та районів, назви яких містять символіку комуністичного тоталітарного режиму, з урахуванням пропозицій, поданих Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, та рекомендацій Українського інституту національної пам’яті. У разі якщо протягом строку, встановленого пунктом 7 цієї статті Закону, пропозиції щодо перейменування населених пунктів та районів, назви яких містять символіку комуністичного тоталітарного режиму, не були подані до Верховної Ради України, відповідне рішення про перейменування таких населених пунктів та районів приймається Верховною Радою України на підставі рекомендацій Українського інституту національної пам’яті.

9. Кабінету Міністрів України з метою створення належних умов для реалізації цього Закону:

1) у тримісячний строк з дня опублікування цього Закону привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

2) вжити інших заходів до реалізації цього Закону.

10. Рекомендувати Президенту України з метою збереження пам’яті про жертви комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні встановити День пам’яті жертв комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів.

11. Рекомендувати Президенту України привести укази Президента України у відповідність із цим Законом.

Президент України
П. ПОРОШЕНКО.

м. Київ,
9 квітня 2015 року.
№ 317-VIII.

У НОМЕР

Заборона дострокового зняття депозитів: для банків запізно, для вкладників — не страшно

Минулого тижня Верховна Рада прийняла законопроект, який передбачає заборону дострокового повернення депозитних вкладів фізичним особам. Після набуття чинності змін українці не зможуть, оформивши вклад, приміром, на три місяці і за кілька тижнів передумавши, вимагати від фінустанови повернення своїх коштів. Національний банк України таке рішення депутатського корпусу привітав. Неурядові фінансові експерти його також підтримують. Хоча і зізнаються: нічого сенсаційного зміни не несуть. З одного боку — просто реально розмежовують строкові депозити та вклади на вимогу. А з іншого, уже майже рік у країні діють обмеження на зняття депозитних вкладів фізичними особами.

І хоч вони, мовляв, є абсолютно незаконними і називаються «заходами Нацбанку по стабілізації...», але від цього не менш реальними. Тому панікувати українцям і забирати рештки своїх заощаджень із банків, побоюючись, що норма про мораторій на зняття депозитів запрацює, експерти підстав не бачать.

Що ж зміниться? На сьогодні законодавством передбачено два види договорів банківських вкладів: на вимогу та строкові. Донедавна вони різнилися хіба що відсотковими ставками. Адже фінустанови були зобов’язані за першою ж вимогою повертати будь-який вклад, у тому числі і строковий, клієнту. Через це, переконані автори законопроекту (депутати від фракції «Блоку Петра Порошенка»), банківська система пережила кризи 2004 та 2008-2009 років. Відсутність заборони на дострокове зняття депозитів — відчутний удар і протягом нинішньої кризи.

А проект пропонує: забирати кошти можна лише після закінчення строку дії депозиту. «Це цілком європейський закон. Адже сама логіка строкового депозиту полягає в тому, що його оформляють на певний термін. Шкода, що ці зміни не було прийнято років 10 тому», — каже **Олександр Охріменко, економічний експерт.** Маючи гарантію того, що вкладник завтра не вирішить забрати свої кошти, банк матиме можливість ефективніше планувати свою діяльність і краще управляти ризиками. Надавати перевагу саме строковим депозитам вкладників, прогнозує експерт, будуть заохочувати матеріально — забезпечуючи значну різницю по відсотковим ставкам між строковими та вкладами на вимогу.

Чого не варто боятися? На усі укладені до моменту набуття чинності змін у законодавстві банківські договори нові норми не поширюватимуться. Понад те: автоматична пролонгація вкладів також урегульована. «З метою захисту інтересів вкладників, які не вимагають повернення суми строкового вкладу зі спливом строку, та уникнень зловживань зі сторони банків договір банківського вкладу вважатиметься продовженим лише на умовах вкладу на вимогу», — йдеться у пояснювальній записці до документу. Тобто повернути свої кошти клієнт зможе будь-коли, згадавши, що його депозит закінчився.

Кому це вигідно? Звичайно ж, дані зміни, передусім, вигідні саме фінустановам. Адже це вони отримують додаткові гарантії. «Банківську систему вибудовано так, що в одну мить повернути депозити усім чи ж більшій частині вкладників — неможливо. У будь-якій країні, у випадку масового дострокового звернення клієнтів по депозити, банк вижити навряд чи зможе. Утім на сьогодні економічна доцільність вводити дану норму у нашій країні втрачена. Тому що довіра до банківської системи підірвана надовго. Населення намагається забрати свої кошти з усіх фінустанов, боячись потрапити під караючий меч Нацбанку. І ці зміни — швидше правила для формування нової майбутньої банківської системи, яка уже опиратиметься на дані закони», — **переконаний Сергій Яременко, колишній заступник голови НБУ.**

Тим, хто все ж наважиться зберігати свої кошти у фінустановах, експерти радять, перш за все, зрозуміти факт: одного дня у кожен банк, яким би стабільним сьогодні він не здавався, може бути введено тимчасову адміністрацію. Це твердження треба сприйняти як аксіому. І уже після цього діяти: обрати кілька банків, розбити заощадження на невеликі частини (максимум 200 тис. грн.) і віднести їх у кілька різних фінустанов.

Тетяна ГРАДОБЛЯНСЬКА.

ДЕНЬ

№ 87 (6091) СЕРЕДА, 20 ТРАВНЯ 2015

Сьогодні в Україні мінлива хмарність, подекуди короткочасні дощі, грози, вітер південно-західний, південно-східний 5—10 м/с, під час гроз пориви 15—20 м/с. Температура вночі 8—13 градусів тепла, у західних областях 11—16. Вдень 22—27 вище нуля, на Закарпатті до 29, у Карпатах 17—22 тепла.

ЦЬОГО ДНЯ, 20 ТРАВНЯ

■ **1844.** Народився Микола Мурашко — український художник і педагог. ■ **1957.** Рада міністрів УРСР ухвалила постанову «Про заходи з поліпшення охорони материнства і дитинства в Українській РСР». ■ **1961.** Постановою Ради міністрів УРСР засновано Національну премію України імені Тараса Шевченка — найвищу в Україні творчу відзнаку за вагомий внесок у розвиток культури та мистецтва. ■ **1986.** Постанова Ради міністрів УРСР «Про прийняття Віденської конвенції про охорону озонового шару». ■ **2008.** Пішов з життя Ігор Кривицький — відомий український орнітолог, один з організаторів та найактивніших учасників наукової робочої мережі «Дослідження птахів басейну Сіверського Дінця».

БЕЗГЛУЗДЯ

Гастрономічна гостинність з присмаком трагедії

Минулої суботи на Театральній площі Полтави відзначали День Європи. Зі сцени просто неба лунали музика та пісні у виконанні професійних і самодіяльних митців. Тут же відбувався і фестиваль «Гастрономічна гостинність Полтавщини», де представники районів краю презентували традиційні страви та напої, вироби народних майстрів.

Велелюдне дійство відвідали керівники області та заступник посла Німеччини в Україні Анка Фельдгузен. Волонтери збирали кошти на допомогу бійцям, які захищають Україну і, власне, Європу на Донбасі. Тим прикріше було бачити на площі атрибути, м'яко кажучи, протилежного спрямування...

Зокрема, повпреди Полтавського вищого професійного училища імені А. Чепіги, де готують переважно кухарів і кондитерів, у своєму виставковому наметі поруч з усілякою смакотою представили експозицію апологетики трагічної для України битви. Під блискучими «заглавними» літерами рядка з поеми Пушкіна «Полтава» у рамці за склом, ніби ікона, красувався знаковий «герой» відомої баталії, російський цар Петро І. Саме той, який, за словами Тараса Шевченка, «розпинав» нашу Україну. То що вирішили уславити в такий спосіб педагоги та керівники училища, серед випускників якого є загиблі від російської зброї на Донбасі герої-захисники України?..

Запитую про це директора училища Валентину Корочанську, котра стоїть поруч із наметом. Вона погоджується, що канонізований Петро І це, «можливо, зараз і не актуально і не патріотично», але... Мовляв, експозицію в навчальному закладі підготували ще до 300-річчя Полтавської битви, тобто у 2009 році. А хіба тоді в училищі не знали про історичні наслідки тієї баталії для України та про справжню роль Петра І у поневоленні України?

Зрештою, чи є у цьому державному (!) навчальному закладі викладачі історії? Пані Валентина запевняє, що є, та, мовляв, і згадана битва під Полтавою була також історією рідного краю. Однак її трагічну сторінку чомусь тільки у трактуванні апологетів російського імперіалізму «батьки» училища представили не історичним екскурсом в альбомі, а виставленою на загал вітизкою свого навчального закладу.

Остання стала, по суті, плювком у душі свідомих українців. «Та це тільки ви помітили, а люди на цьому увагу не акцентують, це ваше бачення», — «заспокоює» властора «Голосу України» Валентина Корочанська. І категорично не погоджується зняти бодай «іконоподібний» портрет Петра І. Обіцяє врахувати згадане «бачення» тільки (дослівно) «слідуючого разу». Поки що, за її словами, «ми про це не думали». Хоча думати, здається, не зайве ніколи. Особливо заслуженому працівникові освіти України...

Василь НЕЙЖМАК.

Полтава.

Торкнутися рукою сонця й хмар

Можна було під час святкування Дня міста у Кам'янці-Подільському.

А ще у свій день народження місто отримало грамоту від самих князів Коріатовичів. Відтепер у міському сквері Магдебурзького права стоятиме пам'ятний знак у вигляді старовинної грамоти, яка засвідчує, що 1374 року Юрій Коріатович надав місту право на самоуправління **(на знімку).** Протягом уже кількох століть Кам'янець із честю підтверджує це право, залишаючись вільним і справді неповторним.

Традиційно до Дня міста, на яке зібралися не тільки городяни, а й гості з усієї країни, кам'янчани підготували чимало сюрпризів і цікавинок. Любителі історії і поезії, фанати повітроплавання, прихильники спорту, поціновувачі мистецтва — для всіх знайшлися відповідні розваги.

Усіх гостей пригощали святковим пирогом. Цього разу це було... сонце. Адже саме воно є геральдичним символом древнього міста.

А тим, кому хотілося торкнутися сонця, запропонували піднятися просто в небо. Адже який день народження без повітряних кульок? Але ж у Кам'янці вони особливі — повітроплавні. Уже багато років поспіль у небо підіймається святковий феєрверк кольорових повітряних куль. Видовище просто вражаюче, коли вони пропливають над фортецею. Цього разу зі всієї країни приїхало майже півтора десятка екіпажів. Вони взяли участь у фестивалі повітроплавання «Кубок Поділля».

А для тих, хто «літає» прямо на землі, провели IV етап Чемпіонату України з кантрі-кросу для квадроциклів «Country-Cross Кам'янець-Подільський». Спеціальну трасу для гонщиків облаштували на околицях міста. Раніше ці перегони відбувалися у східних областях. Але цього року, зважаючи на ситуацію, організаторам змагань довелося шукати безпечніше місце. Про те, що обрали саме кам'янецькі дороги, жоден з півсотні екіпажів, які приїхали сюди з різних областей, не пожалкував.

У цей день на Кубок міського голови з армспорту запросили також силачів з різних областей. Учасники демонстрували свою вправність на змаганнях із «Streetworkout». Любителі танцювального мистецтва виборювали першість на фестивалі з брейк-дансу. Загалом у різних залах та на майданчиках виступило чимало гуртів. У кафедральному костелі св. апостолів Петра і Павла, а потім і у педагогічній академії відбулися хорові концерти. Танцювальне ревю «Розмалюй кольорами свято», дитяче мистецьке шоу «Рушничок єднання», концертна програма «Французька весна» — це лише частина мистецьких дійств, запропонованих глядачам. Своєрідним їх підсумком стала велика концертна програма «Кращі українські хіти», яку присвятили воїнам АТО.

Ірина КОЗАК.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Хресна дорога Юрія Липи

Відзначення 115-річчя з дня народження відомого письменника і публіциста, теоретика української геополітики, лікаря Юрія Липи почалося з богослужіння в церкві села Бунів Яворівського району на Львівщині, де він похований на місцевому кладовищі.

Жителі навколишніх сіл, представники інтелігенції з Яворова, Львова та Одеси запалили свічки і поклали квіти до могили героя, пройшли хресною ходою від Іваників, де він був затриманий, до села Шутова, де стоїть пам'ятний знак з написом: «Цей хрест — німий свідок катувань 19—20 серпня 1944 р. і трагічної смерті від комуністів Юрія Липи».

Патріот виріс в Одесі в сім'ї відомого письменника, борця за самостійність України, міністра здоров'я уряду УНР в екзилі Івана Липи. Медичну та політологічну освіту здобував у Польщі. Трилогією «Призначення України» (1938), «Чорноморська доктрина» (1940) та «Розподіл Росії» (1941) він заявив про себе як теоретик сучасної української геополітики. Це був погляд і передбачення на кілька століть вперед.

У 1943 році лікар Юрій Липа з дружиною переїздять до Яворова Львівської області, він стає активним учасником руху Опору. Організовує перші курси для підготовки медичних кадрів, лікує поранених бійців УПА.

19 серпня 1944 року Юрія Липу забрав офіцер НКВС ніби для лікування хворого, після чого його живим уже не бачили. Іваники, Шутова і Бунів стали своєрідною хресною дорогою письменника, куди нині їдуть, щоб поклонитися пам'яті відомого українця.

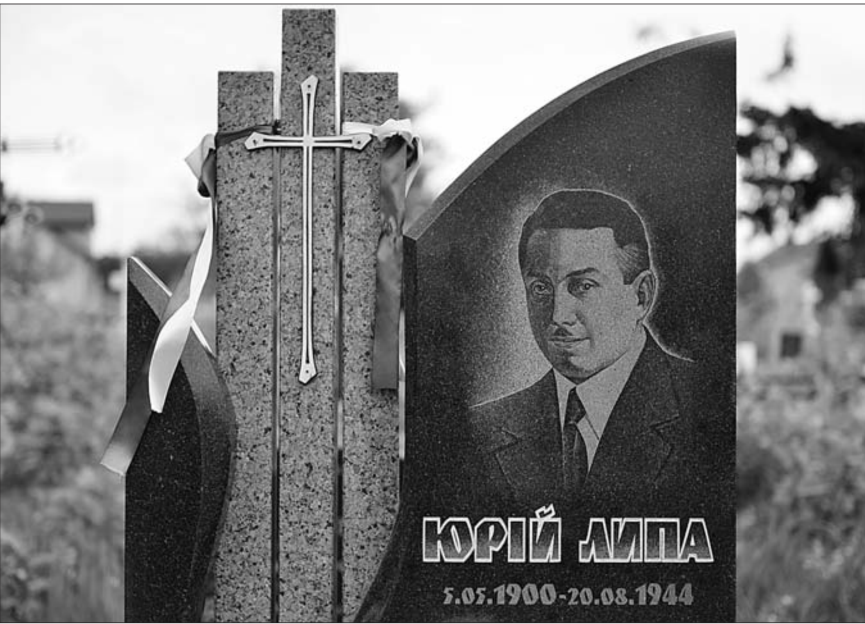
Нещодавно ім'я Юрія Липи присвоїли центральній районній бібліотеці у Яворові. Тут шанують і бережуть пам'ять славного земляка. В Іваниках встановили письменнику пам'ятник, а на його могилі в Буневім завжди лежать живі квіти.

До популяризації творчої спадщини письменника долучилося видавництво «Каменяр», яке вже видало чотири томи творів, та благодійний фонд «Призначення» імені Юрія Липи, яким керує відомий на Львівщині лікар-офтальмолог Галина Шипка.

У районному народному домі «Сокіл» Яворова з нагоди 115-річчя з дня народження Юрія Липи провели урочисту каденцію, на якій виступили відомі українські науковці, представники влади та інтелігенції. Всі вони наголошували, що нині, як ніколи, популярні праці письменника й публіциста, бо «імперія зла» знову нагадує про себе.

Богдан КУШНІР.

Львівська область.

На знімку: могила письменника і лікаря Юрія Липи.

Фото Ігоря СЕНКАЛЬСЬКОГО.

Над номером працювали: Сергій ДЕМСЬКИЙ, Людмила ОПАНАСЕНКО, Марина КРИВДА.

Редколегія: Леонід **БРОВЧЕНКО,** Анатолій **ГОРЛОВ,** Сергій **ДЕМСЬКИЙ**, Віталій **ЖЕЖЕРА,** Іван **ІЛЛЯШ,** Світлана **ПИСАРЕНКО,** Віталій **СУДДЯ.**

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.
Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси та передплатна ціна на 2015 рік
Для фізичних осіб:
40224 — 18 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 14 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 45 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 80000.

Друк:
ТОВ «Поліпрінт», 04074 м. Київ, вул. Лугова, 1а, тел. (044) 464-17-89, факс (044) 464-17-91
poliprint@ukr.net

Зам. 4960

Макет, верстка — редакція газети «Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ **ТЕЛЕФОНИ:**
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

Сайт — www.golos.com.ua
Інформаційний портал – www.golosukraine.com

